

HEB

Les empreses de Catalunya i el medi ambient

Grup d'Estudis Psico/Socio/Ambientals
Màster en Intervenció Ambiental.
Departament de Psicologia Social. U.B.

Novembre de 1996

Estudi dirigit per:

Enric Pol

Coordinat per:

Tomeu Vidal

Investigació realitzada per:

Lluís Aranda

Beatriz Perfontan

Rosa López

Jordi Sebastian

ÍNDEX

Presentació.....	1
Objectius.....	2
Procediment.....	3
Resultats.....	7
Resum i conclusions.....	50

PRESENTACIÓ

El marc on s'enquadra el present treball cal situar-lo a partir de la demanda efectuada pel Sr. Manel Ludevid del «Bufet Echevarría y Asociados» al grup d'Estudis Psico/Socio/Ambientals del Màster en Intervenció Ambiental: Contextos Psicològics, Socials i de Gestió (Departament de Psicologia Social de la Universitat de Barcelona) dirigit pel Dr. Enric Pol. El motiu de la demanda es centrà en l'elaboració d'una investigació de camp per esbrinar la percepció respecte al medi ambient en l'àmbit de les empreses de Catalunya, des d'una perspectiva més qualitativa que no pas quantitativa.

En aquest sentit el principal antecedent és la investigació realitzada pel Sr. Ludevid, envers la responsabilitat humana en la generació dels problemes relatius al medi ambient des de la perspectiva de les Ciències Socials, que donà lloc al llibre *El canvi global en el medi ambient. Una introducció a les seves causes humanes*, editat per Edicions Proa/Enciclopèdia Catalana/Universitat Pompeu Fabra l'any 1995. A partir d'aquest precedent, sorgí, en el si de la Fundació Jaume Bofill, la possibilitat d'aprofundir en una nova recerca centrada, en aquesta ocasió, en l'anàlisi de l'estat present de la mentalitat i l'actuació de les empreses de Catalunya respecte al medi ambient. La demanda que dóna lloc al present informe cal ubicar-la en la segona fase d'aquesta recerca. La primera fase, remetent-nos a l'informe: *Les empreses de Catalunya i el medi ambient: percepció i respostes de gestió*, elaborat pel Sr. Ludevid, es centrà en l'anàlisi d'estudis anteriors realitzats sobre la qüestió a Catalunya i Espanya. Aquesta primera fase emmarca la finalitat del present informe, la què es explicitada en els apartats que segueixen.

L'estudi de camp exposat en aquestes pàgines es volgudament descriptiu i no valoratiu, considerant que la valoració de la realitat que aquí es presenta s'ha de realitzar a partir de la conjunció de la primera i la segona fase. Per altra banda, degut a les característiques de la mostra, aspectes que són explicitats en l'apartat de procediment, no es correcte extreure conclusions ni inferir generalitzacions dels resultats a partir dels criteris: tipus de sector i facturació anual de les empreses.

Finalment s'adjunta al present informe un apartat d'annexes on figuren, a més del guió de l'entrevista, les plantilles de resultats en les categories establertes en l'anàlisi i les transcripcions de la totalitat de les entrevistes realitzades.

OBJECTIUS

Els objectius d'aquesta recerca venen definits principalment pels objectius de la primera fase. Si bé cal afegir que estan matisats per un enfoc més qualitatiu, aspecte definit en la demanda d'aquesta fase de la recerca. En aquest sentit, l'objectiu general es concreta en:

Conèixer els discursos relatius a la mentalitat i l'actuació de les empreses respecte el medi ambient, en l'àmbit d'actuació de Catalunya.

Aquest objectiu general s'especifica atenent als tres aspectes o les tres dimensions següents:

Esbrinar la percepció general sobre els problemes ambientals.

Recollir les opinions sobre les polítiques ambientals públiques.

Conèixer els motius per al canvi en la gestió de les empreses i els tipus d'accions que es realitzen en relació a la protecció del medi ambient.

L'assoliment d'aquests objectius, a partir de copsar els discursos principals entre les empreses de Catalunya, permetrà un major aprofundiment en el coneixement de la relació entre les empreses i el problema mediambiental.

PROCEDIMENT

Disseny dels instruments

L'equip de treball de camp va iniciar la seva tasca amb el disseny i la planificació dels instruments utilitzats per a l'obtenció de les dades. Aquesta primera fase es va concretar en l'elaboració d'un guió d'entrevista estructurada formada per vint preguntes de caràcter qualitatiu, el qual es recollit en l'apartat d'annexes d'aquest informe.

L'instrument va ser dissenyat atenent a les tres dimensions que s'emfasitzen en l'objectiu de la recerca, dimensions que es van tenir en compte durant el procés de disseny i de prova de l'entrevista i que com hem referit abans, es refereixen a com es percebut en el món empresarial el problema ambiental, quina valoració es fa i quin coneixement es té de les polítiques ambientals públiques i quines són les actituds i les conductes enfront dels canvis a introduir en la gestió de les empreses per a respondre al repte ambiental.

A més a més, també es va intentar, en aquest procés de disseny, que les setanta-set hipòtesis de treball elaborades en l'anterior fase -recollides en Ludevid, M. (1995) *Les empreses a Catalunya i el medi ambient: percepció i respostes de gestió*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill- restessin reflectides en els diferents apartats de què constava l'entrevista.

Obtenció de la mostra

Paral·lelament a l'elaboració dels instruments es va procedir a l'obtenció del conjunt d'empreses que passarien a formar part de la mostra amb la qual es va treballar. Per aquest motiu es van consultar diferents bases de dades, inicialment s'acudí a la facilitada per Foment del Treball, però es descartà per no acomplir alguns dels criteris de selecció determinats, i el seu menor grau d'actualització. Finalment es va recórrer a l'exploració i la consulta de la base de dades «Espanya 30.000» elaborada per «Fomento de la Producción» i la posterior adquisició, en format de disquet, d'una explotació parcial de dades que recollia totes les empreses de Catalunya que complien els següents criteris de selecció, la justificació dels quals s'establí en l'anterior fase de la investigació:

- Empreses pertanyents als següents sectors: petroquímic; químic-farmacèutic; alimentari; pell; energètic; ciment; paper; automòbil; metal·lúrgic i tèxtil.
- Empreses mitjanes i grans, entenent-se les primeres que la seva facturació fora entre la franja dels mil i set mil milions de pessetes anuals i les grans, amb un volum superior als set mil milions.
- Empreses de capital majoritàriament espanyol i no públiques.

La combinació dels criteris referits als sectors i el tamany de les empreses comportava la contemplació de dues entrevistes per sector d'activitat: una per cada un dels dos tamanyos establerts -gran i petit-; el que suposà la realització de vint entrevistes en total. Només en un cas, concretament en el sector petroquímic, no es va poder entrevistar a una empresa gran que complís tota la resta de requisits. En el seu defecte es va contactar amb una altra empresa del sector que a més de complir amb els requisits abans esmentats, estava participada per una de les altres empreses que no s'havia pogut contactar.

A partir d'aquests criteris es va comptar amb el resultat de 1.039 empreses de les quals es va obtenir la mostra definitiva. En aquest sentit cal definir la tècnica d'obtenció de la mostra com no aleatòria i intencional.

Recollida de dades

El contacte amb les empreses triades per a les entrevistes es va fer mitjançant les següents pautes. S'establí un primer contacte per via postal, adreçat als presidents o gerents de les empreses, i en el seu defecte, als directors de producció o responsables de medi ambient, mitjançant una carta informativa que sol·licitava i agraiïa la col·laboració de l'empresa. A continuació es contactava per via telefònica amb els esmentats gerents, directors o responsables de medi ambient de l'empresa per tal de concertar l'hora i la data per l'entrevista, la qual era realitzada per dos entrevistadors integrants de l'equip del treball de camp.

Un cop efectuada l'entrevista i després de garantir a les persones interessades la confidencialitat de les dades obtingudes (moltes vegades per demanda explícita), se'ls hi explicava a grans trets quin seria el tractament que es donaria a la informació. Després d'això es procedia a elaborar la transcripció de cada entrevista que era adreçada a la persona entrevistada per tal que hi donés el seu vist i plau o bé fes les puntualitzacions que hi considerés oportunes. A partir de les transcripcions confirmades es va procedir a l'anàlisi i tractament de les dades mitjançant l'aplicació de la tècnica d'anàlisi de contingut.

El període de realització de les entrevistes s'inicià a finals de juny per poder ser tancat abans del mes d'agost, encara que no es va poder concloure en aquest interval de temps i les entrevistes pendents foren represes un cop acabat el període de vacances d'algunes de les empreses.

Anàlisi de les dades

Un cop completades les vint transcripcions de les sengles entrevistes i després de la seva enumeració per poder tenir un control adequat del material es procedí a la seva anàlisi. L'anàlisi aplicada, com ja s'ha apuntat anteriorment,

consistí en la tècnica d'anàlisi de contingut. El «corpus» o conjunt de documents tinguts en compte per ser sotmesos als procediments analítics fou preparat per a la lectura detallada per part de cadascuna de les persones de l'equip. A partir d'aquí es van determinar els elements en que es recolzaria l'anàlisi i la interpretació. Aquests elements es delimiten a continuació:

- *Indicadors:* Unitats referencials o Temes-eix (idees, opinions, valoracions, institucions, esdeveniments, objectes, persones i actes)
- *Unitats de registre:* Frases de sentit
- *Unitats de context:* Paràgrafs
- *Criteris d'enumeració:* Freqüència d'aparició

A partir d'aquests elements es classificà i enumerà el contingut del material, aquesta anàlisi categorial es realitzà per part de tres codificadors independents per comparar posteriorment els registres i elaborar una sola plantilla de dades, el model de la qual es mostra en la figura següent. Els resultats finals, traslladats a aquests models són adreçats a l'apartat d'annexes.

Investigació: LES EMPRESES A CATALUNYA I EL MEDI AMBIENT		Nom codificador:																			
Tema eix:																					
Categoria:																					
Unitat registre	Núm aparicions/Entrevista	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

El resultat del procés anterior s'expressa en les següents Categories i Temes eix:

Categoria 1: Percepció de la problemàtica ambiental

Tema Eix 1 Grau de Problemàtica Ambiental

Tema Eix 2 Tipus de Problemàtica Ambiental

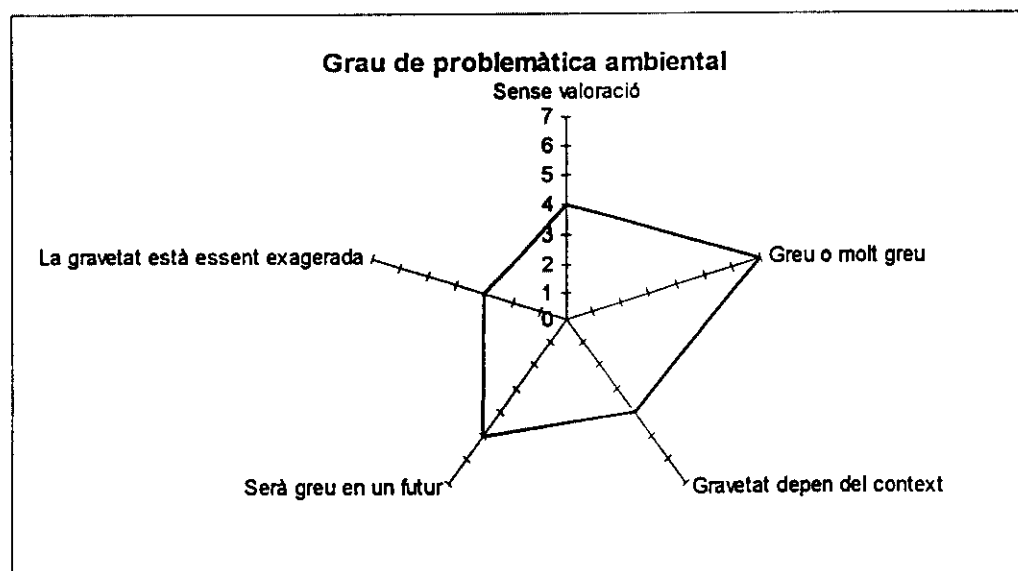
Tema Eix 3 Factors/Agents responsables de la Problemàtica Ambiental

Tema Eix 4 Solucions a la Problemàtica Ambiental

Tema Eix 5 Fonts d'informació sobre la Problemàtica Ambiental

Categoria 2: Opinions sobre les polítiques ambientals públiques*Tema Eix 6* Origen de la Informació sobre Polítiques Públiques*Tema Eix 7* Coneixement Polítiques sobre Medi Ambient*Tema Eix 8* Valoració Polítiques Públiques*Tema Eix 9* Propostes sobre què ha de fer l'Administració**Categoria 3: Accions i canvis en la gestió de les empreses***Tema Eix 10* Tipus de relació entre l'Empresa i el Medi Ambient*Tema Eix 11* Motius per al canvi en la Gestió mediambiental*Tema Eix 12* Sectors que han de canviar*Tema Eix 13* Accions o Canvis a realitzar*Tema Eix 14* Afectació o Conseqüències a l'Empresa*Tema Eix 15* Accions que realitza l'Empresa*Tema Eix 16* Accions previstes a fer per l'Empresa***Presentació dels resultats***

L'exposició dels resultats s'estructura en relació a les categories i temes-eix citats, acompanyant-se d'alguns discursos originals dels entrevistats i d'una gràfica per a cada tema-eix on es mostren les freqüències d'aparició de les unitats de registre. D'aquesta manera, i com un exemple per saber **com llegir les gràfiques**, en la següent figura envers el tema eix: grau de problemàtica ambiental -de la categoria: percepció de la problemàtica ambiental- cal entendre cada un dels eixos de la gràfica (*sense valoració, greu o molt greu*, etc.) com unitats de registre. D'aquesta manera, es pot apreciar que la valoració de greu o molt greu apareix en els discursos de les vint entrevistes amb una freqüència de set ocasions.

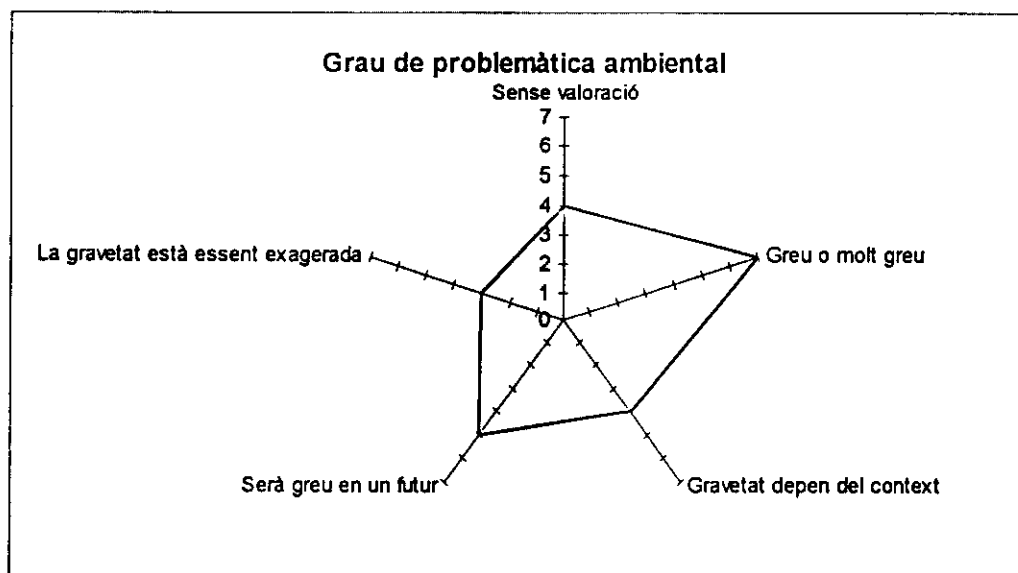

RESULTATS

Tal com s'ha dit anteriorment, els resultats obtinguts de les entrevistes realitzades en la investigació de camp es relacionen per a cada una de les categories establertes i els seus respectius temes-eix. De forma gràfica es mostren les freqüències d'aparició de les unitats de registre en cada tema-eix, alhora que es descriuen i s'analitzen els resultats, incloent alguns discursos originals de les entrevistes per confirmar la seva interpretació.

A tall d'exemple, en la següent figura envers el tema eix: grau de problemàtica ambiental -de la categoria: percepció de la problemàtica ambiental- cal entendre cada un dels eixos de la gràfica (sense valoració, greu o molt greu, etc.) com unitats de registre. D'aquesta manera, es pot apreciar que la valoració de greu o molt greu apareix en els discursos de les vint entrevistes amb una freqüència de set ocasions. No vol dir això que la suma de les freqüències d'aparició hagi de ser vint. Per a un major detall d'aquests resultats adrecem al lector a l'apartat d'annexes, on es recullen les plantilles de resultats i on es poden apreciar les correspondències de l'aparició de les unitats de registre amb el número d'entrevista que pertoca.

Percepció de la problemàtica ambiental

La majoria dels entrevistats descriuen els problemes en relació al medi ambient com una qüestió actual, amb una valoració de greu o molt greu.

- «Sí que existeix un problema ambiental i és molt greu.»
(entrevista 1, sector alimentari, tamany gran)
- «Sí que existe el problema ambiental. Es un problema grave.»
(entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)
- «Sí, la problemática existe y es más grave de lo que parece.»
(entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)
- «Sí, clar que existeix. És un problema greu en línies generals.»
(entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)
- «Existeix, i com a ciutadà ho valoro com molt greu.» (entrev. 18,
sec. ciment, tam. petit)

Aquesta gravetat a més a més es considera que s'accentuarà en el futur si no s'actua immediatament, reforçant-se en aquest sentit la necessitat de seguir actuant per anar disminuint l'impacte del problema ambiental.

- «Estem en el punt d'inflexió, si no es prenen mesures serà un problema molt greu» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)
- «Sí que existe. Si no se corrige sí que será un problema. La gravedad será mayor a medio plazo, a largo plazo será gravísimo, sin retorno, hay que empezar a tomar medidas.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)
- «Actualment és un problema greu si no es fa res.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)
- «Si y tanto. Es un problema grave, si no se toman medidas, que me consta que se estan tomando, nos cargamos la naturaleza.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

Però també amb una freqüència menor en el discurs, es donen casos en que els entrevistats no valoren la seva gravetat, només reconeixen l'existència del problema -en cap cas es nega de forma rotunda-.

- «Sí que existeix. La indústria mal portada genera problemes ambientals. He canviat molt, abans pensava que eren bajanades, ara considero que hi ha un problema.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)
- «Sí que existeix. És difícil fer una valoració general, tant general.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)
- «Si que existe por supuesto.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

Aquesta contradicció, donat que l'existència del problema hauria d'implicar una valoració positiva o negativa, sembla ser explicada en el sentit que no hi ha una percepció més d'acord a la realitat, possiblement per que es reproduïx el missatge que apareix de forma habitual en els mitjans de comunicació. És a dir, centrat en aspectes superficials i molts cops de manera catastrofista, referit habitualment a temes relatius a la protecció de la natura i la contaminació. En aquest sentit també apareix en similar mesura l'opinió que la gravetat depèn del context o la zona en que es dóna, idea que també es sovint transmesa pels

mitjans de comunicació.

«Sí que existe. Su gravedad depende de la zona. En las zonas urbanas el problema es más grave que en las zonas rurales. El problema es grave en segun que aspectos (por ejemplo en ciudades: vehiculos, escapes, zonas industriales, etc.)» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«Sí que existeix, però són diferents aspectes. Una planta verinosa de l'Àfrica, allà pot ser no fa res, però aquí. a l'hort de casa pot matar alguna persona. El problema es dóna quan s'altera l'ecosistema, tot depèn de l'entorn. Tothom diu el que vol, però encara no sabem ni que és un producte ecològic. Per tant dependrà de qui parli que dirà què és un problema o un altre i quines característiques hi ha o deixen d'haver-hi.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«En concentracions urbanes és greu i en zones industrials, en altres zones menys.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«És un problema en zones concretes que estan força degradades, on sí és més greu.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

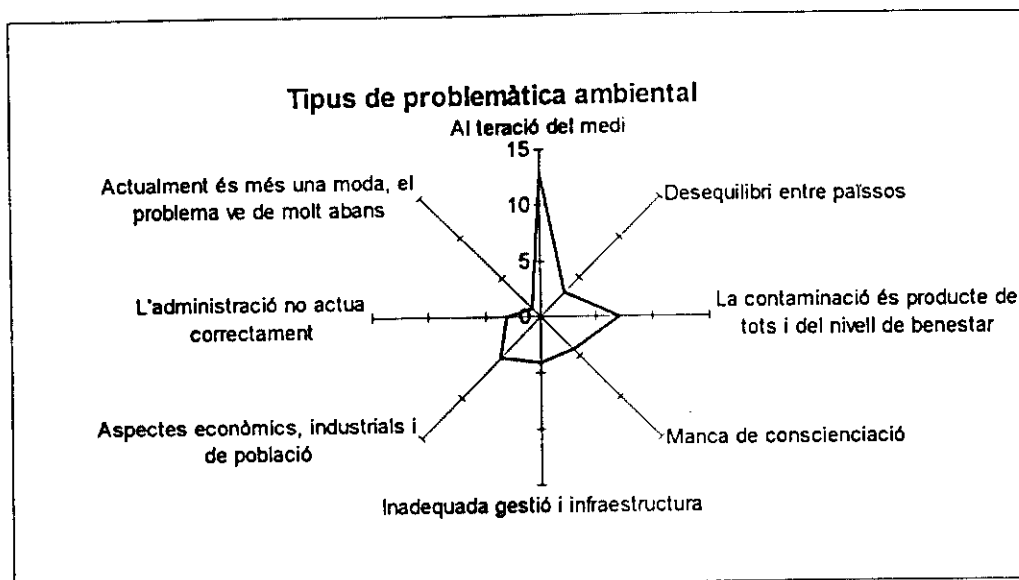
La zona o context en alguns casos té una dimensió més aviat llunyana, ja sigui relatiu a altres països o llunyans al propi context, com una forma de disminuir el grau de responsabilització, de treure importància a la possible afectació en el context més immediat, és a dir, és allà on hi ha un problema, no aquí. Aquesta visió és similar a la percepció del medi ambient que es centra en contextos naturals i no tant en el propi entorn amb les dimensions no tan sols físiques o naturals sinó també de caire social. Però per altra banda, gaire bé sempre es refereix a zones urbanes, encara que no es concreti explícitament el propi entorn i es digui de forma genèrica.

Finalment un dels arguments que apareix en la percepció de la problemàtica ambiental, en menor nombre de vegades, és que es tracta d'un problema exagerat per certs grups.

«És una moda. Els greus danys ambiental es van fer fa molt temps. Ara les empreses són molt menys agressives amb el medi ambient, però s'en parla més.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«Lo que pasa es que es un problema que lo han hinchado ciertos grupos.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Existeix, és evident, però crec que es fa un gra massa.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

El discurs elaborat per descriure la problemàtica ambiental bàsicament es centra en referències a factors causants per explicitar en que consisteix aquesta problemàtica -en la contaminació de vectors ambientals, fonamentalment-, però d'una forma segmentada i no global. En els discursos dels entrevistats, s'esmenten aspectes aïllats, però no apareixen sovint les relacions entre aquests aspectes segmentats. Aquesta visió es relaciona amb les mesures que es fan i les que es proposen fer en l'empresa, com es mostra posteriorment en els respectius temes eix, és a dir, es van a cubrir aspectes puntuals i específics enlloc de qüestions més estructurals. Més concretament, en el moment d'explicitar en que consisteix aquesta problemàtica per a la majoria es tracta d'alteracions del medi o de l'ecosistema, fonamentalment a través de la contaminació dels vectors ambientals com l'aigua, el sòl i l'aire.

«Tiene muchísimas facetas: vertidos a ríos, mares y atmósfera, contaminación acústica, etc.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«Existeix el problema quan s'altera l'ecosistema. Factors? Emissions de CO₂, abocaments d'aigües incontrolats, emissions d'anhídric carbònic.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«Si sigue aumentando la contaminación nos cargaremos los ríos, bosques, etc.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«La quantitat de residus abocats a l'atmosfera, als rius i per tot arreu.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

Aquesta visió majoritària s'articula en el discurs afegint-se apreciacions diverses que fan referència a aspectes més generals o amplis: manca de conscienciació; aspectes econòmics, industrials i de població; desequilibris entre països.

«Hi ha molta inconsciència, hi ha poc coneixement en general de tothom.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«És molt important prendre consciència i actuar, i així aconseguir com a mínim no fer créixer el problema.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«La gestió transformadora de la indústria i la població en general provoca problemes mediambientals.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Las decisiones económicas, históricamente, no tenían en cuenta las externalidades.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Si ens centrem en la indústria, té a veure amb la seva història.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«En los países desarrollados se tiene la industria necesaria, sin embargo son los países del cono sur los que tienen mayores riquezas, no disponen de la tecnología necesaria para afrontar el reto medioambiental.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

A l'hora de definir la problemàtica ambiental, també s'al·ludeix a l'activitat humana en general, relacionada amb l'actual qualitat de vida:

«Tots produïm brutícia, tots contaminem.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Agredim al medi ambient de moltes formes. La nostra indústria agredeix el medi ambient i cal posar mesures, però en definitiva, tothom agredeix.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Actividad humana en general. Buscando sus fines, que sin darse cuenta no consideran el medio ambiente.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

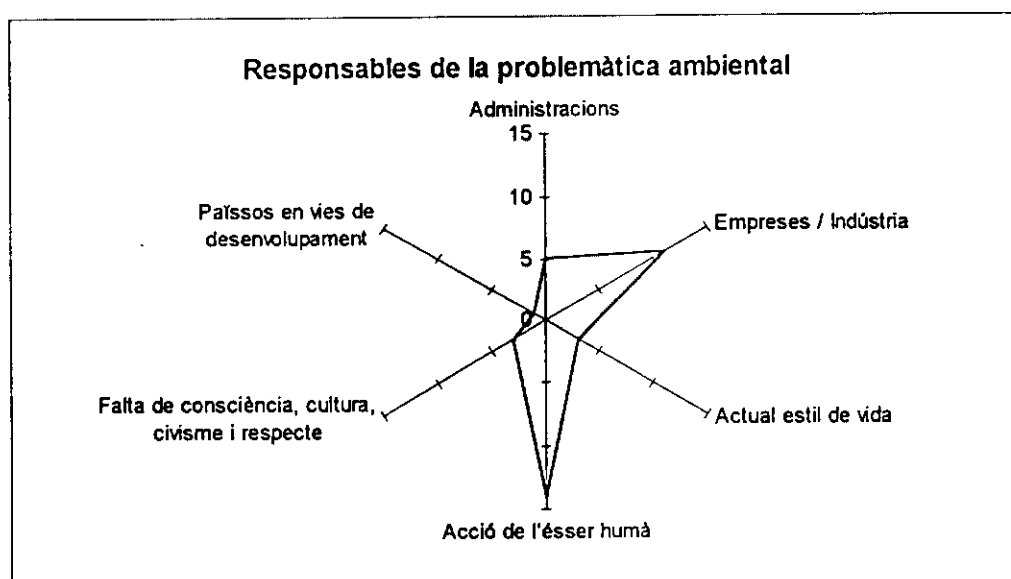
«Fins al dia d'avui hem tingut un desenvolupament del benestar i una creixent industrialització sense tenir en compte el cost que això suposa... La búsqueda del bienestar contribuí a aquests inconvenients. (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«És una qüestió de qualitat de vida, d'unes condicions de vida raonables, no podem pretendre estar com en un prat dels Pirineus.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

Però aquesta visió del problema ambiental, malgrat faci referència a aspectes generals no és contemplada per la majoria de forma global, per exemple, en termes d'un cicle entre causes i efectes, d'accions i conseqüències on la responsabilitat de l'empresa tingui també un factor d'incidència, ja sigui major o menor. Sí ho és, en menor mesura, quan es parla de la problemàtica ambiental en termes d'una inadequada gestió i infraestructures però que, així i tot, sovint es responsabilitza a l'administració, com un ens al qual de forma vaga s'atribueix aquesta responsabilitat.

«Hay una falta de infraestructura de la que son responsables el Gobierno y la Generalitat.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)
 «Encara portem cert endarreriment tecnològic i econòmic amb la resta d'Europa, i clar quan parles de fer noves instal·lacions tecnològiques, tecnologies netes, no contaminants, vol dir un sobrecost que des del punt de vista empresarial és una dificultat afegida. Més que res per la situació d'exigir coses però sense dotar de mitjans per fer-ho, mitjans que donés l'administració.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

En definitiva, sembla que la problemàtica ambiental sigui aïllable en contextos o vectors concrets (països, empreses més contaminants, etc.) menystenint les relacions, efectes o influències entre aquests diferents aspectes concrets. Sovint, també, es defineix la problemàtica referint-se a factors o agents, aspecte que es descriu a continuació.

A l'hora de definir els agents o factors responsables de la problemàtica ambiental apareixen de forma important les empreses i la indústria en general. Però aquestes són atribuïdes responsables com un factor més. L'acció de la indústria i les empreses i la població en general són responsables, l'ésser humà en general és responsable del problema principalment. En últim terme el discurs s'articula de la següent manera: les responsabilitats són repartides entre tots, en definitiva es deu a l'acció de l'ésser humà, malgrat es reconeix la incidència de l'empresa (l'empresa, la indústria, l'ésser humà en general, la manca de conscienciament), aquesta responsabilitat és assumida de forma diluïda i entre els arguments destacables apareix, encara que en menor mesura, l'administració com agent responsable de la responsabilitat, valgui la

redundància, de les empreses i de la indústria. Es diu que l'administració no ajuda, no obliga, no regula correctament, com apuntàvem anteriorment.

«L'empresa i l'ésser humà són igualment responsables.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Sobretot, com ja he comentat abans, la gestió transformadora de la indústria i l'acció de la població humana en general.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«El primer agente és el industrial, lo que ocurre es que cuando el residuo sale de aquí está totalmente controlado, pero a partir de aquí, ¿dónde van esos residuos? La culpa es un poco de todos, es una cadena.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Básicamente viene provocado por el factor humano... Hoy día el factor humano es el más importante: industria, vehiculos, etc.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«Molts [són responsables], les empreses, però també els consumidors que demanen segons quins productes, també les administracions, tots tenen part de culpa.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«L'home en general i les seves organitzacions.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«La industria, el desarrollo industrial, básicamente, pero también la propias personas, todo el tema de basuras...» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

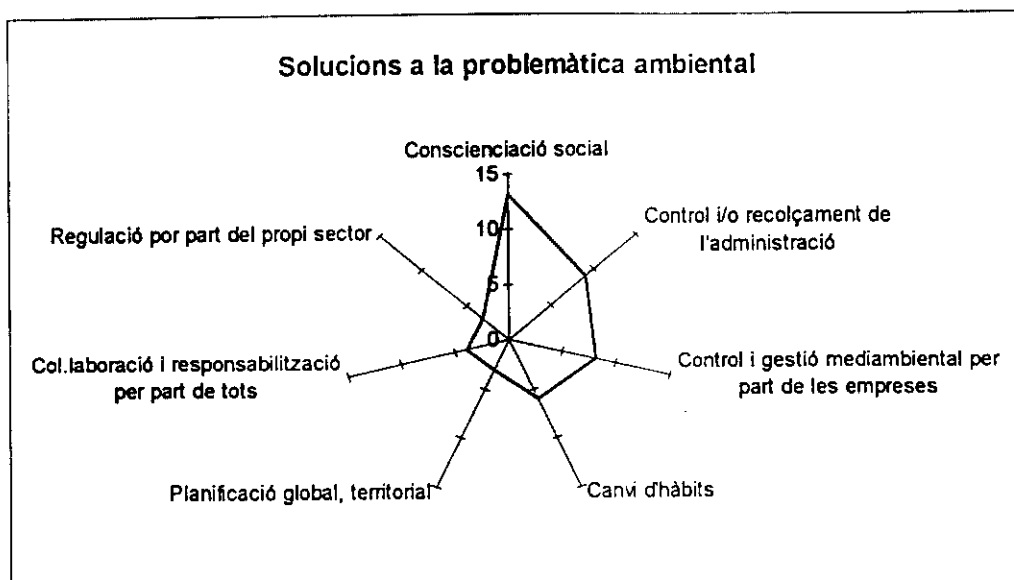
«Tots, del primer a l'últim.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«En quant als factors que ho provoquen és sense dubte la concentració humana, i clar, tot el que comporta aquesta: circulació, industrialització, massificació.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

«Sobretot les administracions, però també les empreses porque en darrer terme les empreses són dirigides per persones.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Podríem dir que la responsabilitat prové de l'administració i de les empreses, però finalment dels usuaris finals.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

«No hi ha massa ajudes de l'administració per resoldre el problema.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

El tipus de solució està molt d'acord a aquest discurs, donat que són les empreses i les indústries els principals agents responsables de la problemàtica encara que d'una forma difusa, s'esmenta de forma important com a solució el control i la gestió mediambiental per part de les empreses.

«Se hace necesario introducir los costes ambientales en el balance económico de las empresas, se han de contemplar los costes.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Amb l'actuació i només complint les normatives es reduiria el percentatge d'una forma elevada, aconseguir el 100% és molt difícil.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Controlar tots els abocaments incontrolats, les emissions, tenir més clar allò que s'estan fent. Per exemple fer depuracions de les aigües que s'han d'abocar, fer servir combustibles més nets.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«Tota la indústria, petita i mitjana fa residus, i cadascú hauria de disminuir els que fa.» (entrev. 20, sec. petroquí., tam. petit)

Amb similar freqüència d'aparició, en el discurs es contempla també, de forma important, el necessari paper de l'administració donant suport i control per a la solució de la problemàtica ambiental.

«Un control exhaustiu per part de l'administració, per què dimonis no ho fan?, tenen mitjans per fer-ho.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«La colaboración de la administración, no tratar siempre con la vara, que ayuden.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Avantatges fiscals per a l'empresa, guanyar diners és allò que vol fer l'empresa, per tant si no és per obligació no ho fan, ningú

no ho farà per amor a l'art.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«La administración debe tener presente el problema. Se debe impulsar el desarrollo técnico que ha de facilitar las soluciones a las actividades que sean más perjudiciales.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Les normatives són la millor solució, tot passa per aquest punt, que actualment està força ben fet.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

Però de forma majoritària i d'acord a més a més amb la dispersió de la responsabilitat del problema ambiental, el discurs es fonamenta amb la conscienciació social i l'educació com un dels elements principals en la solució d'aquest.

«L'educació ambiental hauria de començar a les escoles.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«És molt important la sensibilització, tenir consciència d'allò que està passant i que podem fer.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Una primera solució és la conscienciació social, actualment els joves estan molt conscienciats.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«És molt important el tema de les escoles, on l'administració també té un paper molt important.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«El tema de educación ha de empezar desde pequeños, en los países escandinavos empiezan en las escuelas, después está todo el tema de la separación de basuras...» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«És un procés a llarg termini de conscienciació de tota la humanitat.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«...primer una consciència social, que ha de provocar uns comportaments determinats, segon són uns marcs legals que obliguin, que direccionin un comportament correcte.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

Sembla desprendre's d'aquesta argumentació la necessitat d'educar i sensibilitzar, posant-se en algun cas l'èmfasi en la joventut com una mena de desresponsabilització d'aquesta sensibilització per part dels entrevistats, dient-se implícitament que els problemes ambientals seran arreglats per les generacions futures. Però alhora, també de forma contradictòria en aquest discurs, es responsabilitza a les noves generacions d'una manca de respecte per l'entorn -falta de civisme i urbanitat-.

«El problema comença molt abans, per exemple, la nostra generació estàvem més educats, és a dir, teniem un altre tipus d'educació. Feiem urbanitat i ara ja no es dóna això. Hi ha un altre

tipus d'educació molt diferent a la d'abans.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Antes existía una asignatura que se llamaba urbanidad, en general hace falta un poco de cultura.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

En menor mesura també apareixen aspectes més generals com són el canvi en els hàbits del consum, la col·laboració entre tots i la planificació global i territorial.

«Si tothom es preocupés d'allò que es seu, no contaminar, s'aconseguirien el 90% d'objectius... Els problemes estan molt circumscrits a cadascun.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«En la mida que puguem col·laborar en altres propostes de medi ambient, encara que no afectin al nostre sector o millorin la nostra fàbrica, estem disposats a participar.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

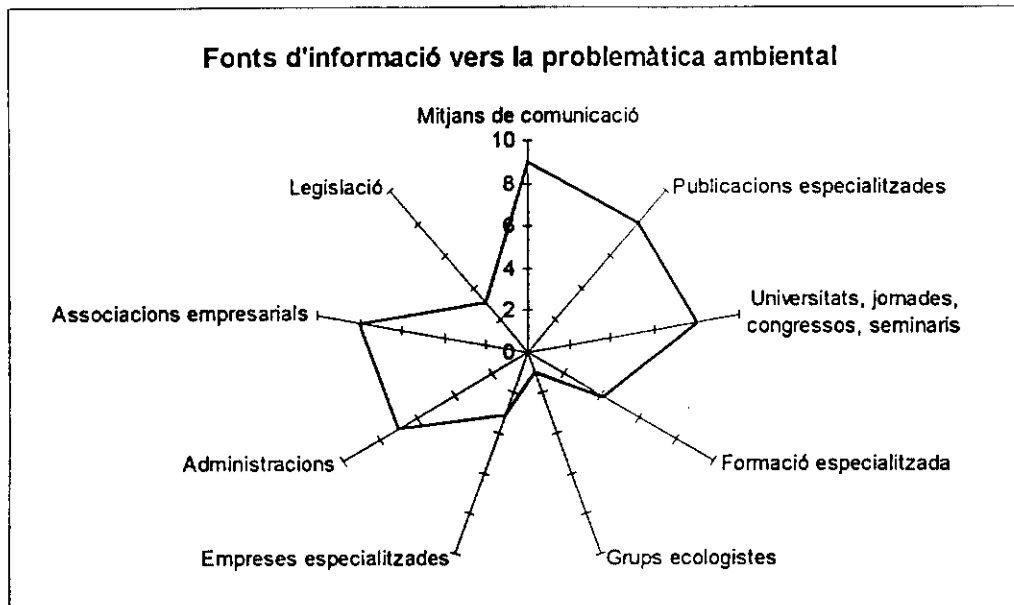
«Se ha de frenar el despilfarro energético, se ha de trabajar en la eficacia y la eficiencia. Se ha de consumir menos y mejor.» «Se han de compatibilizar las zonas naturales con las urbanizables.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Si la societat d'avui no obligues a consumir plàstics no reciclables, si no haguessin cotxes, forns, emissions de CO₂, no passaria res...» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Se necesitarían normativas, legislación (con un substrato social que las apoye) y educación. El resultado es colectivo por la suma de las individualidades.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«...por ejemplo en las nucleares, cuando hace frío en invierno todos queremos energía eléctrica para calentarnos, pero paralelamente pueden producirse graves daños. Cuanta más necesidad se tiene más difícil es que se renuncie al desarrollo. Es un tema de solidaridad.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

«El consumidor final s'ha d'acostumar a pagar més pels mateixos productes, no sé com s'ha d'instrumentalitzar, però ens hem d'acostumar a pagar pel medi ambient.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

Pel que fa a l'origen o les fonts d'informació sobre la problemàtica ambiental, en la majoria de casos es citen fonts de caire tècnic, com són jornades, congressos, seminaris i conferències i publicacions especialitzades, on la suma d'aquestes dues unitats és de 16 aparicions. Si bé també es refereixen mitjans de comunicació en general -amb 9 aparicions-, les administracions i empreses o associacions empresarials.

«Llega de muy diferentes fuentes: universidades, grupos ecologistas, publicaciones, informaciones más genéricas, de jornadas, de congresos.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Asesorías que envían información periódicamente, Instituto de Seguridad e Higiene, Generalitat, Patronales. Algunas veces de la propia televisión y de los medios de comunicación en general.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«...cursos de l'Institut Català de Tecnologia, informació de la facultat, de revistes especialitzades, informacions sobre activitats, regulacions legals que s'han d'acomplir.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«De tot arreu, premsa, BOE, DOG, de revistes especialitzades, cursets, seminaris, conferències.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«También obtenemos información de las relaciones con cámaras de comercio, administraciones, asociaciones empresariales, asesorías jurídicas.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Revistes tècniques i oficines de gestió, aquestes ens envien informació.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«De los medios de comunicación y también de las industrias y empresas que estan ligadas al propio sector.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

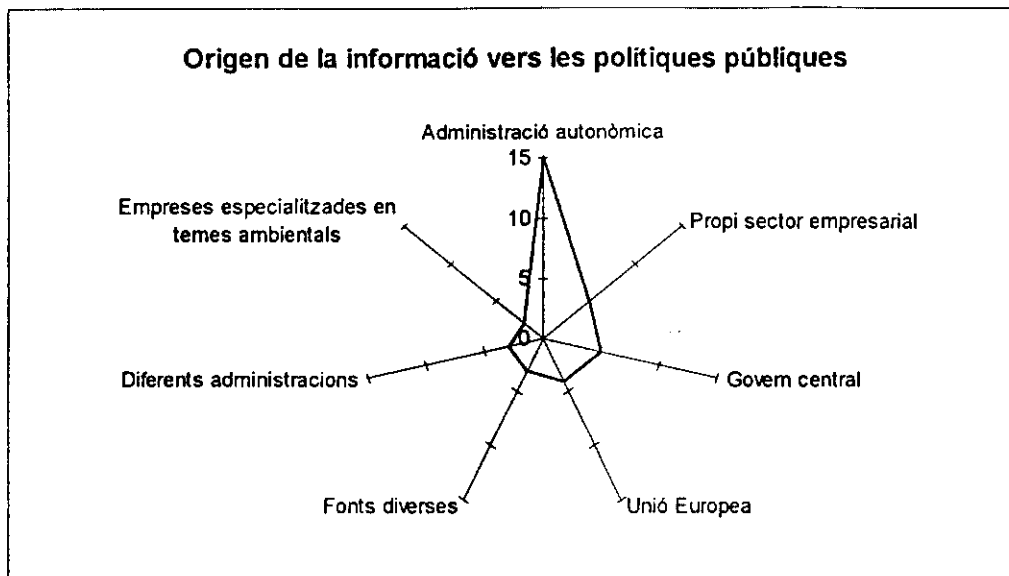
«Fonamentalment de mitjans de comunicació, però també de llibres i de publicacions especialitzades.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«Tenim informació sobre temes legals, en definitiva de les normatives i també de l'intercanvi amb d'altres empreses...» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

L'al·lusió a fonts de caire tècnic, però, no es correspon del tot amb el discurs preponderant en la percepció de la problemàtica ambiental expressat anteriorment, ja que sembla ser més propi del que emeten els mitjans de comunicació en general. Això és, si les fonts principals són més aviat especialitzades, com pareix majoritari -malgrat *mitjans de comunicació* és la unitat de registre amb major nombre d'aparicions (9), cal sumar les referents a *publicacions especialitzades* (8), *universitats, jornades, congressos, seminaris* (8) i inclús la *formació especialitzada* (4), per poder dir que principalment es tracta de fonts especialitzades (20 aparicions)-, no ho sembla la visió de la problemàtica ambiental. En aquest cas, si la informació prové de fonts més especialitzades, la visió i aleshores el discurs sobre la problemàtica ambiental, sembla que hauria de ser més global, holística i contextualitzada, i no tan sols tècnica, però sembla més superficial i catastrofista com apuntàvem abans.

En síntesi, la percepció sobre la problemàtica ambiental s'articula en el següent discurs: es considera la problemàtica ambiental de forma eminentment greu o molt greu i que ho serà més en el futur, encara que també es considera que és un problema però sense entrar a valorar si és més o menys greu. Fonamentalment el problema consisteix en la contaminació d'aquest medi, fruit de l'acció de tots, matisat per les inadequades gestió i infraestructures, la manca de conscienciació i aspectes econòmics, industrials i de població en general. Els agents responsables són les empreses i la indústria però com un factor més, ja que tothom contamina i les administracions no actuen amb interès. La solució recau en una major conscienciació i educació i un major control i recolzament per part de l'administració principalment, a més del control i la gestió de les empreses. La informació sobre la problemàtica ambiental prové bàsicament de fonts especialitzades. En definitiva, la percepció del problema ambiental està mediatitzada per l'àmbit de l'empresa, encara que això no implica el reconeixement d'una incidència específica en aquesta problemàtica, sinó com un factor més.

Valoració de les polítiques públiques

En primer lloc, envers l'origen de la informació sobre polítiques públiques principalment es cita l'administració autonòmica i en menor mesura l'estatal i l'europea. També s'esmenta que provenen sovint de fonts del sector empresarial i d'altres més diverses, que responen, aquestes últimes opinions, a que són els mateixos empresaris els qui han de preocupar-se per obtenir aquesta informació.

«Las administraciones de las que nos llega información són principalmente de la Generalitat (Departament de Residus i Medi Ambient, Industria) y la Cámara de Comercio.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

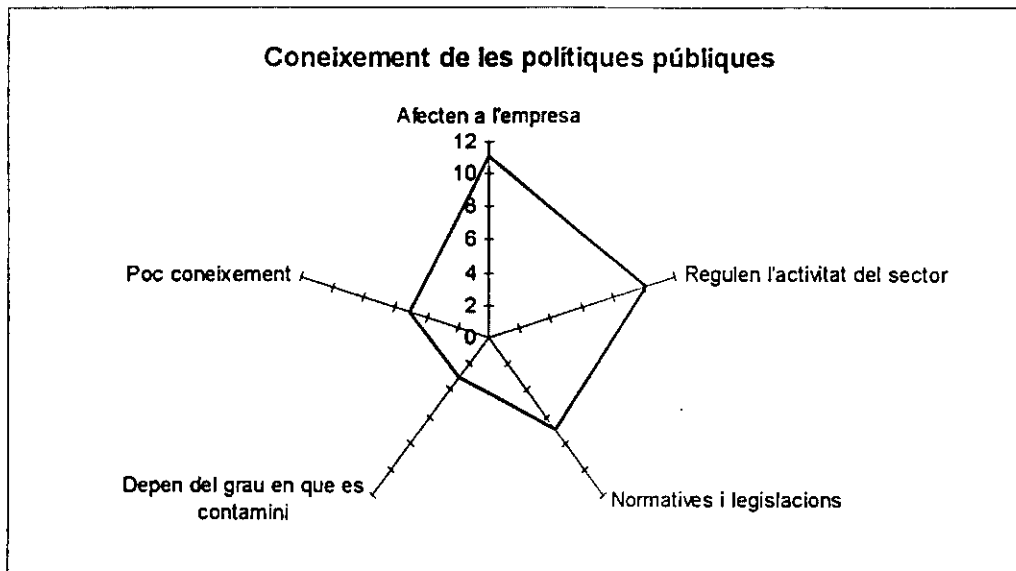
«De l'administració que més informació ens arriba és de la Generalitat.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«A través del grup de medi ambient que hi ha a la patronal elèctrica rebem molta informació relacionada amb el tema. Les lleis de la Unió Europea, del govern central i de l'autonòmic arriben contínuament.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«D'arribar alguna informació, ens arriba de la Generalitat.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

«Nosaltres ens preocupem d'estar informats, no de que ens ho enviïn, t'has de preocupar de trobar les fonts. L'administració no envia mai informació, però nosaltres tenim la nostra font d'informació.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Gairebé cap. Al començament, quan llencen alguna normativa o llei nova, la donen a conèixer tant com poden, però després ningú en diu res. (...) Com ja he dit, no n'arriba gairebé cap informació sobre polítiques ambientals.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

El tipus de coneixement sobre les polítiques públiques que més es posa de relleu és el que té a veure amb com aquestes afecten a l'empresa -de forma negativa, habitualment-, però sovint no es concreta gaire la manera.

«La empresa se ha de adaptar funcionalmente a un entorno más regulado.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Si tuvieramos que estar tal y como dicen, tendríamos que cerrar. Son muy estrictas.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Afectan claramente a la empresa... Se tiende a preelaborar excesivamente las normativas sin tener en cuenta a las empresas y sus posibilidades de llevarlas a cabo.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

Però de forma més concreta, aquest coneixement es centra en com regulen l'activitat de l'empresa o del sector: el que està permès i el que no, multes, el que implica fer, el que no està permès, etc.

«Sé que hi ha ajuts i donen solucions però normalment costa molt aconseguir-les.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Han salido muchas cosas de lo que se ha de ir haciendo, que se han de hacer y es una preocupación.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Sobretot dels decrets que surten i les penes que hi ha implícites si no s'acompleix amb la reglamentació... En normatives i en les sancions per no complir les normatives.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«Bàsicament són normatives que fan que haguem de tenir controlats els residus, caracteritzar-los segons el seu tipus, portar-los a gestors determinats, informar al Ministerio de Medio Ambiente de les nostres emissions, passar informació al

Departament de Medi Ambient...» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Hi ha unes pautes de comportament positiu i noves que vint anys enrera no es plantejaven, com per exemple els filtres, abans rebaixar els forns per qüestions de filtres era impensable.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

En aquest sentit aquesta regulació s'argumenta citant-se algunes normatives o legislacions, referint-se a les autonòmiques, estatals i europees.

«Des del 24 de maig passat hi ha un codi penal molt estricte, es vol evitar que la diferència entre nosaltres i la resta d'Europa sigui molt gran.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«L'última [directiva] és la reducció d'envasos i embalatges que volen posar-la en marxa ja i això després de la 14 esmena...» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Hi ha una normativa europea que ens obliga a tenir una depuradora a partir de l'any 2.002.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Molt genèrica, molt variada: pot anar-hi sobre pols originada en una pedrera, que és un aspecte molt concret fins altres de soroll en el treball, de quins han de ser els màxims que ha de suportar els treballadors.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

En menors casos es reconeix de forma més explícita el poc coneixement que es té sobre les polítiques públiques mediambientals, i en ocasions s'argumenta el desconeixement amparant-se en que el nivell de coneixement és major quan l'empresa és més contaminant.

«Afectar ens afecten poc, no som una empresa molt contaminadora.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«No obtenemos mucha información, seguramente los sectores más contaminantes deben estar más informados.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

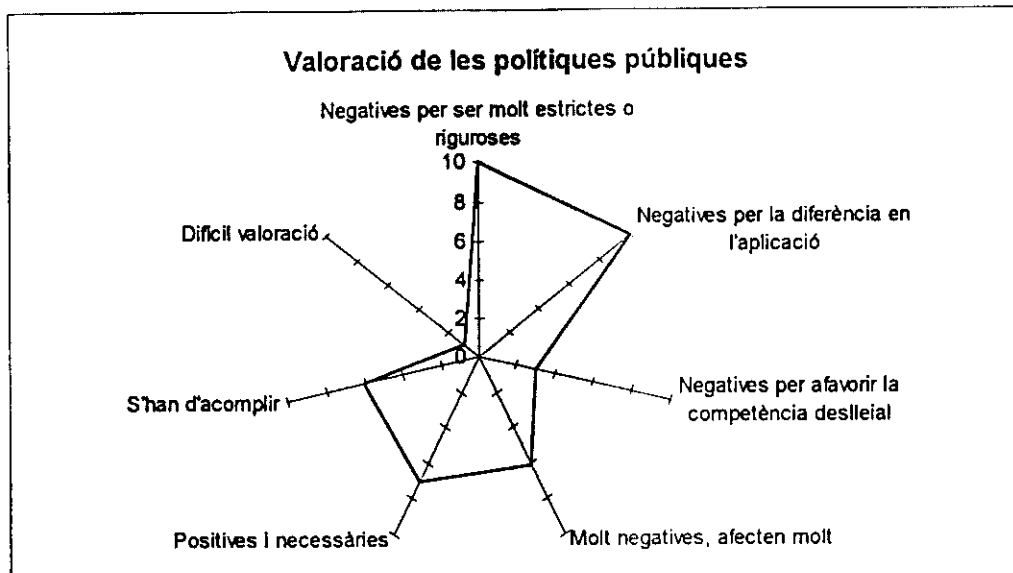
«No conozco bien esta políticas, apenas si las he oído nombrar. Es mínimo lo que nos llega.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

«No arriba gairebé cap informació sobre polítiques ambientals.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«El conocimiento que tengo de las políticas se deriva del propio sector, por lo que se, nuestra empresa al no ser industria no contamina.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

En definitiva, el coneixement de les polítiques a partir de com afecten a l'empresa, es centra en que regulen l'activitat a través de sancions i multes, i bàsicament es refereixen a com afecta econòmicament a curt termini. En pocs

casos es fa referència a normes específiques que afectin a l'empresa d'una altra manera (imatge, competitivitat, etc.) en un sentit positiu.

La valoració d'aquestes polítiques és principalment negativa, valoració basada principalment en el perjudici econòmic que suposen la seva aplicació. Complir la normativa ambiental implica un cost elevat. Aquesta valoració negativa ve matisada pel seu elevat grau d'exigència i rigor, però també per la diferència que es dona en la seva aplicació, el que facilita la competència deslleial, o bé per no estar coordinades.

«Hi ha diversos departaments com sanitat, indústria i medi ambient que no coordinen les seves polítiques. Haurien d'arreglar-ho entre ells.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Tenim casos extraordinaris, com són accions a nivell nacional, complir una sèrie de coses i és a Catalunya on hem de complir-ho abans, i de forma més rigorosa.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Sempre negativament a l'empresa, perquè suposen inversions econòmiques importants.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«En España ninguna administración deja el tiempo suficiente para que se puedan aplicar bien las diferentes normativas, ninguna.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«S'hauria d'uniformitzar. La Unió Europea hauria de fer polítiques més equilibrades.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«No són justes, les diferents comunitats autònomes no les apliquen d'igual forma.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«Els polítics en general moltes vegades van molt de "bombo y platillo" i hi ha molt descontrolat... En relació a la resta de l'Estat,

Catalunya va més avançada en qüestió de normatives. Fora de Catalunya hi ha algunes normatives que són calcades de les d'aquí.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Hi ha grans empreses que contaminen el que volen i ningú els hi diu res, degut als llocs de treball o altres aspectes que juguen a favor d'un tracte diferent. Es van a tancar forats petits, però en canvi els grans forats no es contemplen.» (entrev. 19, sec. petroquímic., tam. petit)

Per una banda es valoren negativament perquè no totes les empreses compleixen igual les normatives, és a dir que es donen diferències en la seva aplicació, però també es dona el cas de valoracions negatives perquè no s'adeqüen a la realitat de les empreses, perquè no donen facilitats per complir-les. Sembla doncs que es valorin negativament tant perquè són massa rigoroses però també perquè no són rigoroses amb tots. I per altra banda, també es diu que tot i ser molt estrictes no s'apliquen amb rigorositat perquè això implicaria el tancament de moltes empreses, mentre que altres entrevistats argumenten que a banda de ser rigoroses i estrictes en la seva aplicació la normativa no és bona.

«Si tuvieramos que estar tal y como dicen tendríamos que cerrar.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«També hi ha comprensió per part de l'administració perquè encara no sanciona amb molta duresa o no fa sancions molt greus...» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«En normatives i en les sancions per no acomplir les normatives. (...) Jo soc partidari d'una legislació com la francesa, encara que sigui més dura que l'espanyola, encara que es més justa.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

També apareixen en menor mesura valoracions positives fonamentades en la seva necessària aplicació -el medi ambient és un bé comú per a tothom-, i valoracions més neutres que s'argumenten en el fet que s'han de complir.

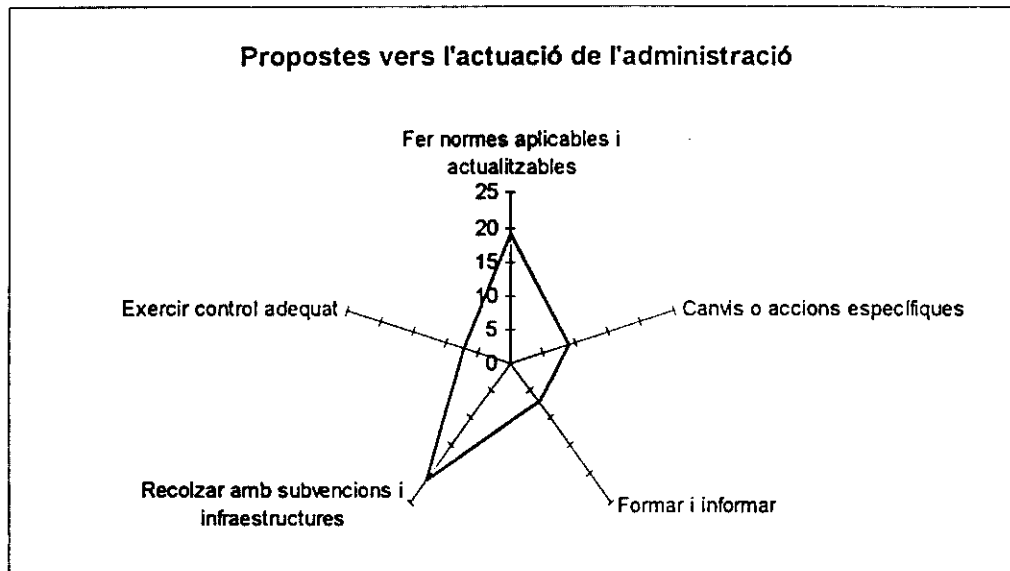
«Les valoro com molt positives i necessàries. El que ha fet la conselleria està molt bé. Ha de ser la pròpia administració qui ha de dir què s'ha de fer, si el canvi no es fes per força no es faria.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Exigen demasiado, pero tienen de positivo que intentan luchar contra la degradación de medio ambiente y eso es bueno.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Las políticas se han de llevar a cabo, sabiendo hasta que punto son o no viables, pero se han de tratar de hacer.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Son necesarias a largo plazo porque son una demanda social. Pero se necesita un tiempo para poder realizar un cambio.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Positives, bones. Però també soc indulgent amb algunes coses que passen, crec que els polítics haurien d'anar més enllà d'allò que es veu i anar a allò que importa.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

L'anterior valoració negativa de les polítiques públiques en referència al rigor de la seva aplicació també té la seva correspondència en les propostes que segons els entrevistats haurien de portar a terme les administracions. Es demanen normes aplicables i actualitzables, és a dir, propostes centrades en l'actuació o la política de l'administració, però d'una banda que siguin flexibles i per altra que tots paguin per igual.

«Això de que "qui contamina paga" ha de canviar, han de pagar tots perquè tots vivim en aquest món.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Les directives surten constantment i s'han d'acomplir, però tots. S'ha de moderar, de modular l'aplicació.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Les administracions haurien de baixar uns graons.» (entrev. 12, sec. metal-lúrgic, tam. gran)

«S'hauria d'uniformitzar. La Unió Europea hauria de fer polítiques més equilibrades.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«La petita i mitjana empresa en alguns llocs ja ha fet plans, per exemple a València, on l'administració dona el temps necessari per tal que el conjunt d'empreses s'adapti a la normativa.» (entrevista15)

«L'administració ha de tenir un equilibri entre el bé social i allò que és una exigència gratuïta i sense efectes significatius... Es

persegueix de forma arbitrària, individualment. L'administració cau en incoherències d'aquest tipus amb facilitat.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

«En general s'hauria d'establir una normativa i una infraestructura adequades. La inspecció i el control haurien de ser més humans, o de tocar de peus a terra, encara que s'està avançant.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

Però principalment el que es demana a l'administració, allò que hauria de fer, es centra en una major ajuda i recolzament fonamentalment de tipus econòmic. Aquestes propostes més relacionades amb l'afectació a l'empresa, es refereixen, la majoria, a un major nombre de subvencions i infraestructures, o ajuts fiscals. Proposta que està d'acord amb l'opinió de que l'administració és responsable del problema ambiental i per tant ha de ser aquesta la que ajudi a l'empresa a resoldre'l.

«L'administració hauria de subvencionar les inversions més fortes que les empreses realitzen per a la protecció del medi ambient.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Deberían dar un mayor número de subvenciones a las empresas que más lo necesitan...» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«A nivell global legislar els avantatges fiscals seria un punt a tenir en compte.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«Que doni informació i infraestructures adequades a les empreses per després poder demanar que complim la normativa.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

« Trabajar en unión, la administración no ha de ir tanto a dar palos y sí a ayudar a la empresa. Créditos a la industria para que pueda realizar las inversiones necesarias que eviten la contaminación de ríos, bosques, del agua.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«L'ajuda ha de ser a tots els nivells... Les ajudes ha de ser a nivell de l'administració.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«Tot això està molt bé, però haurien d'haver més ajudes.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

A més d'aquesta demanda d'ajuts, també figuren propostes centrades en la demanda d'una major i adequada regulació i control i proporcionar formació, informació i sensibilització.

«Sobretot la conscienciació i la sensibilització.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Otra faceta importante y que es imposible si la administración no pone los medios es que todas las empresas y sus responsables hagan cursos de capacitación en temas de medio ambiente, tanto formación como información.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«La administración ha de ser quien lleve la bandera, se hacen cosas y ellos dar ejemplo, entonces sí que funcionaría el tema.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

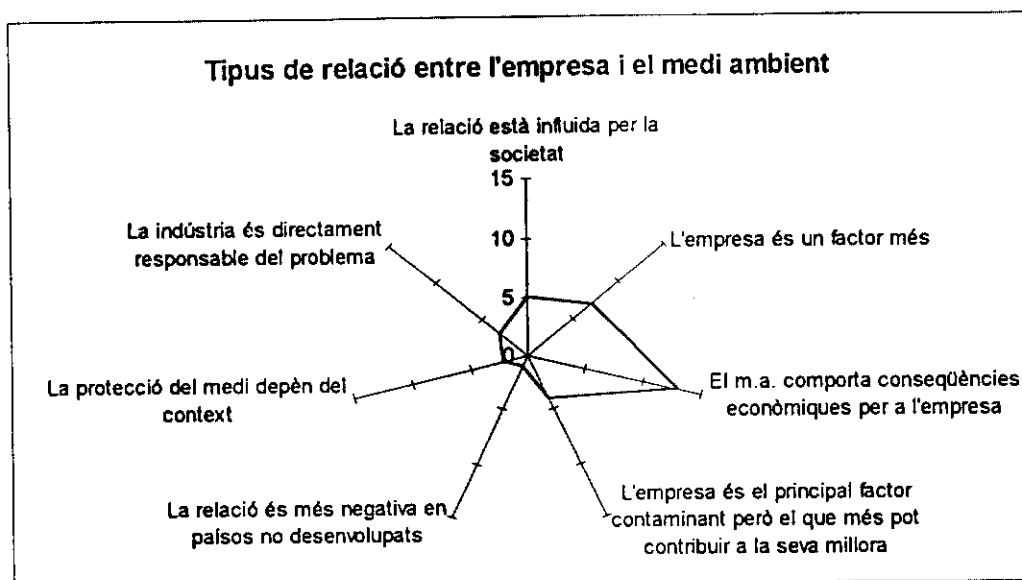
«Básicamente, en tomar medidas reguladoras de la contaminación en general.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«La sensibilización en el mundo empresarial es bastante importante» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Además deberían dar más información y educación a los ciudadanos en general.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

En síntesi, el discurs vers les polítiques públiques i la seva valoració s'articula de la següent manera. El coneixement de les polítiques és poc concretat i es refereix a com afecten a l'empresa bàsicament de forma econòmica i a curt termini. Però també apareix com les regulacions afecten sobre l'activitat, destacant-se els aspectes punitius de les sancions i multes. La valoració d'aquestes polítiques és majoritàriament negativa, valoració basada principalment en el perjudici econòmic que suposen la seva afectació i influïdes pel seu elevat grau d'exigència i rigor, però també per la diferència que es dona en la seva aplicació. Encara que també es valora de forma positiva la seva necessària aplicació i compliment en benefici del bé comú. En relació al paper que haurien de desenvolupar les administracions es proposen normes més aplicables i flexibles per a tots i, de forma important, un major recolzament per part d'aquesta en forma d'ajuts, subvencions i infraestructura, a més de control i informació i sensibilització. Pel que fa a l'origen de la informació sobre polítiques públiques principalment es cita l'administració autonòmica i en menor mesura l'estatal. Citant-se també fonts més diverses i les provinents del sector empresarial.

Accions i canvis en la gestió de les empreses

La relació i la principal afectació que el medi ambient suposa per a l'empresa és de tipus econòmic, tant per suposar que és un cost alt per a l'empresa, com per dir que la gran empresa és l'única que pot arribar a assumir el cost que significa el medi ambient.

«La gran empresa tiene muchos clientes, proveedores, con intereses muy diferentes, además están más imbrincadas en la sociedad, y tienen más recursos para adaptarse a esta nueva situación.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«El gran cost que té tot això. És una inversió molt gran. Complir amb la llei de residus, sanejament, emissions a l'atmosfera, són com 13 ó 14 lleis que hem de complir, no les diré totes, però això són costos, i no tothom està preparat per fer-ho.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Tot això té un cost, l'etiqueta ecològica, el cost de les matèries primeres que són més cares, també per auditories dels proveïdors, si el seu producte és bo però contamina, doncs no li podem comprar. També l'etiqueta ecològica té un preu.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Bastantes, el mundo empresarial lógicamente busca su beneficio al mínimo coste. El tomar medidas reguladoras de la contaminación genera gastos.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«Les polítiques mediambientals faran tancar empreses, perquè el cost que suposen és molt alt.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«L'empresa és un agent econòmic. Aquí es té la idea que l'empresa és un ens aïllat, però no és així, està imbricada amb el seu entorn. Quan tens uns costos això repercuteix a l'empresa, però també a tot allò que l'envolta, en els seus clients». (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

Matisant-se que la petita empresa té altres problemes, que ara per ara són considerats com a primordials, abans que el medi ambient (com pot ser la supervivència de l'empresa).

«La pequeña empresa tiene suficientes problemas para subsistir, por lo que el tema ambiental es una carga.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Això són menys beneficis, encara que sigui benvingut per protegir el medi ambient, però les empreses mitjanes i petites no poden.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Hay muchas pequeñas empresas que tienen que trabajar subterráneamente en este tema para poder subsistir» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

Tot això malgrat que la majoria ja ha expressat que és un tema molt important i que s'ha de fer quelcom per intentar solucionar-ho. Tot i preguntar per la relació entre empresa i medi ambient durant les entrevistes, un nombre elevat es refereix a la relació entre empresa i el problema ambiental, justificant que l'empresa només fa allò que la societat de consum els hi demana.

«L'empresa té un deure social, per una banda ha de guanyar diners, però per una altra està en un entorn social. Tot el que faci ha de tenir una imatge positiva per a la defensa del medi ambient» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«La gran empresa asume bien todo el tema ambiental, la sociedad ha de ser más sensible, es un proceso que ya se está dando.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«S'han de satisfer les necessitats del consumidor però també s'han de satisfer les condicions de l'entorn, sense malmetre'l» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

Per una banda es reconeix la seva incidència en el problema ambiental, però per altre es justifica que no es fa res més que adequar-se a la demanda. Una altra de les opinions destacables ve a reafirmar que la relació entre l'empresa i el medi ambient està mediatitzada per la societat, el que es pot entendre com

un allunyament de la responsabilitat del món empresarial, per apropar-la a la societat en general.

«No només el món empresarial sinó fins i tot el comerç -transport-» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Toda actividad humana tiene influencia, depende de la densidad, cuanto más se dan estas actividades en un menor espacio más problemas pueden existir, o de hecho existen» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«L'empresa industrial afecta d'una forma molt forta. Però no és la única. Si fiques les elèctriques amb la seva extracció de mineral. L'empresa és un de tants, un més.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

Es reconeix, en un nombre menor de vegades, que l'empresa contamina, però alhora també és el món empresarial qui pot fer més per resoldre el problema, tant per millores en el seu procés de producció com per avenços en la tecnologia, per ser qui té més possibilitats d'accedir a la nova tecnologia.

«Otro fenómeno importante que se está produciendo es que el conocimiento está pasando de la Universidad a los grandes centros científicos -que dependen de empresas industriales-». (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Força directe. Per a mi la principal activitat a regular és la industrial, si volem que la qualitat de vida es mantingui s'ha de recolzar l'empresa...» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

És important assenyalar la preocupació del món empresarial per la competència deslleial, sobretot amb d'altres comunitats espanyoles i tercers països, per la diferent rigor en l'aplicació de les normatives sobre medi ambient, molt més estrictes a Catalunya que a la resta.

«Un altre tema és que en alguns llocs de l'Estat espanyol, no es fa res, i fan una competència deslleial. Estic a favor de les administracions que persegueixen aquesta gent. Si ens gastem tants diners en el medi ambient, i surt un altra marca i contamina i no li passa res, clar això no es lleial. A l'Estat Espanyol falta una mica d'explicació més fàcil al públic en general, els industrials tot això ja ho saben.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

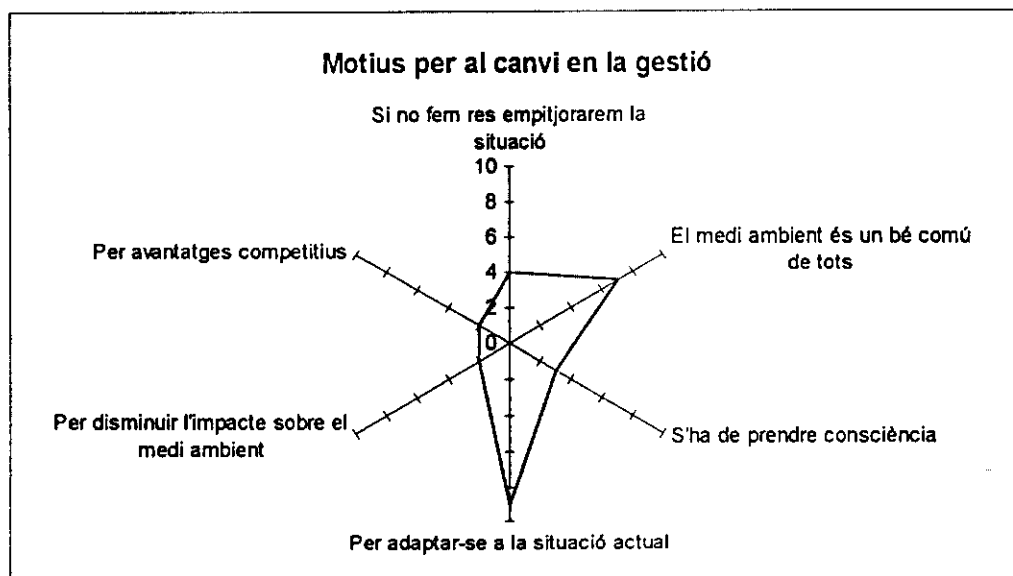
«Per altra banda és necessari que ho facin totes les empreses, de no ser així hi ha problemes de competència deslleial, com poden ser indústries submergides i la competència de tercers països». (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

Són pocs casos en que es reconeix una relació directe entre el problema medi ambiental i els diferents processos industrials. És més, assenyalen que és directament responsable del problema el món industrial.

«La empresa, la indústria más concretament, es directament responsable del problema.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«La tecnologia industrial no s'ha preocupat pel medi ambient.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«L'empresa va prenent consciència, tothom és conscient que ha contaminat i que moltes vegades encara ho fa, ja sigui per la xemeneia o pels abocaments, però cada cop es consciència més per no fer-ho. Per exemple, abans els tallers feien servir l'oli usat com combustible, però ara que esta sancionat ja ens venen a demanar fuel-oil per usar-lo de combustible.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

Els motius pel canvi en la gestió mediambiental són força dispersos, es pot dir que són molt generals, sense incidir en aspectes concrets de la gestió empresarial. Són del tipus: s'ha de prendre consciència, no malmetre més, no empitjorar la situació, disminuir l'impacte sobre el medi ambient; sense assenyalar possibles avantatges com per exemple major competitivitat, crèdits per actualitzar maquinària, major quota de mercat, etc.

«Sí. El primer motiu és la protecció del medi ambient i la sensibilització permanent.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Sí, por ejemplo las empresas que están en el casco urbano deben poner medidas para no molestar al vecindario -ruido, polución-.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Evidentment, perquè d'això es deriva un bé comú per a tots.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Ningú no vol carregar-se el medi ambient, sempre que estigui en la seva mà.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«El motiu fonamental d'aquests canvis és que és un bé comú per a tots.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

Sí apareixen, en canvi, en el discurs aspectes més genèrics sobre els inconvenients de no fer res. Continuar en la mateixa línia empitjoraria la situació.

«Els processos industrials estan produint la pitjor contaminació en els darrers deu quinze anys, ens ho carregarem tot amb bona fe.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«I en canvi és necessari, perquè si no seríem contaminants i disminuiríem tant els recursos com la població mateixa.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Pero si no hacemos nada empeoraremos nuestra vida, hemos de tratar de ir hacia un futuro mejor, por eso son necesarios los cambios.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

El motiu principal de canvi és l'adaptació a la nova situació, que es troba influenciada més per la legislació que no pas pels nous productes que demana el consumidor actual, és a dir, que són els propis consumidors els qui han de crear aquesta demanda. D'aquesta forma es desplaça la responsabilitat cap als consumidors, en poques ocasions apareixen en el discurs motivacions de caire positiu. També ha d'haver-hi col·laboració entre els diferents sectors empresarials per aconseguir una gestió més correcta. Queda la impressió que no hi ha altre remei que fer-ho, tot i haver manifestat que és un canvi necessari per no malmetre el medi ambient.

«També es important la col·laboració entre empreses, en la mateixa línia de la borsa de subproductes, fer que les empreses s'ajuntin, una mena de confederació, on també participi l'administració per a que més empreses puguin fer servir els subproductes com a matèria primera. S'ha de fer una política que ajudi a fer grups d'empreses amb simbiosi.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«Més que canvi és adaptació.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Sí, en el sentido que todas las empresas, de todas las partes, están dirigidas por personas, que se pueden influir por políticas, por informaciones, sobre el tema del medio ambiente para poder hacer una gestión más correcta.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

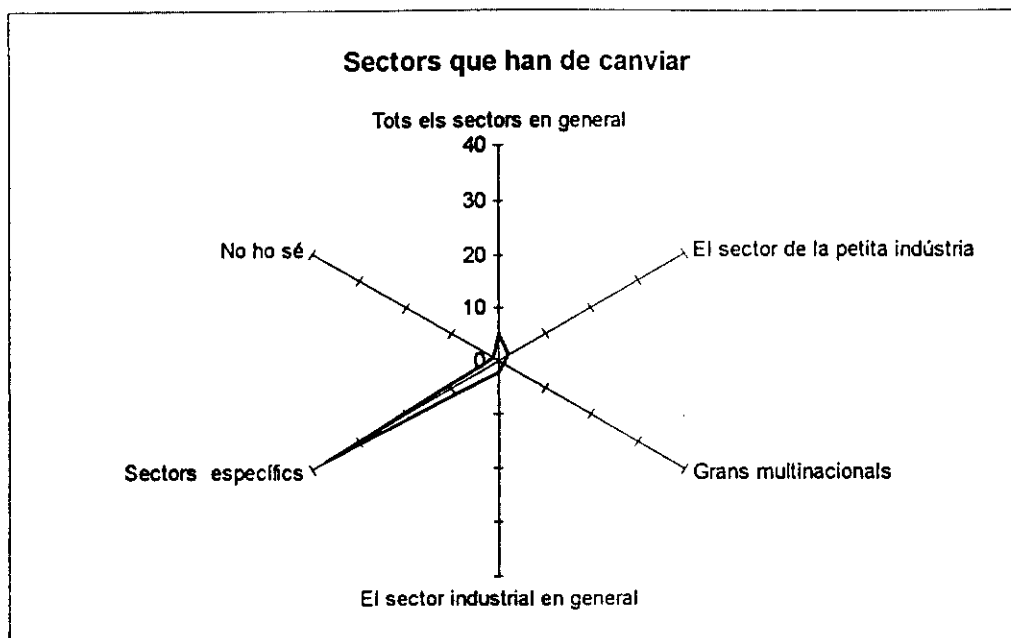
«El món empresarial ja està fent aquest canvi, al menys estan en la línia que suposa acomplir els requisits mínims, sobretot les grans empreses.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Els operaris han de conèixer també l'impacte ambiental de les seves activitats, per això tenim un tècnic que els ajuda en tot el tema de formació. S'ha de conscienciar tothom, anar a passos i que s'acompleixin per part de tots.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

Gairebé és podria dir que és testimonial l'esment als avantatges competitius que pot suposar, com pot ser la millora d'imatge que pot suposar una gestió medi ambiental correcta, i que pot afavorir una millora en altres aspectes (reducció de costos en la producció i el producte, més quota de mercat, avantatges en crèdits, préstecs, etc.)

«I en canvi la imatge es molt bona,» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«I altre motivació de caire positiu, es que descobreixes que fer-ho bé, no necessàriament té per que ser car. Un dels elements importants són els subproductes i la seva valorització: com els palets, abans no es tornaven ara sí, i a més si no han de portar plàstic perquè aquí no ens cal, doncs que no el portin.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

Els sectors que han de fer un canvi en la gestió, citats pels entrevistats, acostumen a ser els que pitjor premsa tenen i els que tenen una major fama de ser contaminants. En pocs casos es reconeix que ha de ser tot el món industrial el que faci el canvi en la seva gestió, sense una precisió de quin ha de ser el sector, aportant una visió més global de quin és el problema, i que no només és una qüestió d'un sector o un determinat procés industrial.

«En principi tots contaminem i atemptem contra el medi ambient.»

(entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«...pero lo perjudica el sector industrial en general...» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Seguro que existen sectores que contaminan más, pero han de ser todos los sectores los que tomen conciencia del problema. Es genérico.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Això ho han de fer tots els sectors, aquest canvi, però no ha d'anar per parts.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«Ha de ser en tots els sectors, jo parlo del meu tema, que és el que conec.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Todos, han de ser todos al mismo tiempo.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

Entre els sectors concrets més anomenats és el químic on es considera més necessari un canvi en la gestió.

- «A les químiques, el procés químic és molt contaminant.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)
«Sector químic, el grande ya lo está haciendo, en el pequeño sector es más difícil.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)
«Hi ha sectors més contaminants, com poden ser el químic,...» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)
«Les empreses del sector químic són les que ho necessiten més, també un major control.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)
«En los más contaminantes: téxtil, industria química...» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)
«Els de major risc, com per exemple les químiques,...» (entrev. 19, sec. petroquímic., tam. petit)

Altres sectors, també anomenats contaminants, i que tenen una menor aparició que el químic en el discurs, són l'elèctric, -fent-se més ressò de les nuclears i els combustibles fòssils- el paperer, el de pell, el de petrolis, el siderúrgic i el metal·lúrgic.

- «También en el tratamiento de superficies curtidas, automóviles, siderurgia, minería tradicional también contamina mucho.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)
«..., les centrals nuclears, el sector de cuiros i també la indústria paperera...» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)
«Per exemple el téxtil i les papereres sempre han estat sectors contaminants...» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)
«seguramente lo que yo intuyo, en las nucleares...» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)
«..., petrolero, téxtil, curtido de piel también,...» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

En definitiva els sectors on es considera més necessari un canvi en la gestió són habitualment sectors concrets, amb una atribució de ser contaminants (químic fonamentalment), però normalment no s'esmenta el propi sector com contaminant i si es fa, s'argumenta alhora que són els que més mesures prenen per evitar el malmetement ambiental.

- «Sector químic, el grande ya lo está haciendo, en el pequeño sector es más difícil.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)
«pel que diuen el nostre sector, el químic, perquè estadísticament sembla ser així, però encara que es contamina, també som els més sensibilitzats.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

Per altra banda, en aquests casos, són els que prenen més mesures que tenen una repercussió a llarg termini en l'empresa o estan enfocats a millorar la seva imatge, lligat amb temes d'auditories ambientals i accion socials.

«Además tenemos una política de comunicación de nuestras acciones, tanto de cara al exterior, como interna, de todos los aspectos de medio ambiente que pudieran incidir de una forma u otra.» «Como colofón están los premios de medio ambiente, que se otorgan a los mejores gestores de nuestras instalaciones.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Del producte final ningú no en fa cap control, només nosaltres voluntàriament, des de fa sis anys. Garantim que el nostre paper està fet al 100% amb les deixalles reutilitzades.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Hem fet una avaluació de l'impacte ambiental amb una auditoria externa, la qual cosa ha motivat certs canvis.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Per solventar el problema vam pensar, sense que ningú no ens hi obligués, en asfaltar els camins.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

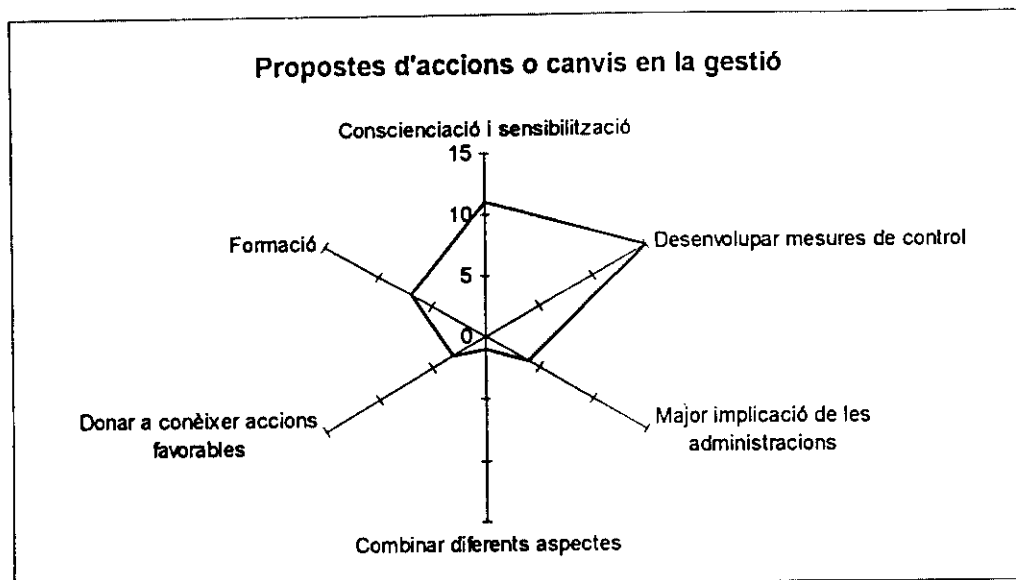
«Fa 4 anys que vam fer auditories ambientals, les fem cada 2 anys, és un ritme autoimposat sense que ningú no ens ho digués...» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

Sembla deduir-se d'això que només han de canviar els que contaminen, però contradictòriament també apareix en el discurs que tots els sectors generen residus i fonamentalment tota la població en general (els grans abocadors que hi ha a les ciutats n'es un exemple, o la brutícia de les ciutats):

«Se ensucia las ciudades, sale alguien a la calle y si tiene un poco de gracia pintando te hace un grafismo y ensucia la ciudad». (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Ahora tenemos el ejemplo de La Coruña, los españoles no somos demasiado finos (chapuceros) en este tema». (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

i no només els residus industrials, per tant sembla que tots els sectors haurien de introduir canvis en la gestió, però com es veu la responsabilitat es atribuïda només a uns quants.

En quant als canvis que s'haurien de fer a les empreses, la majoria estan lligats amb mesures de control, recuperar materials, control administratiu, contaminar menys. Controls que, per altra banda, són obligatoris i venen marcats per la normativa.

«En un control de las emisiones, los vertidos, la polución, los ruidos, etc.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Las materias que se utilicen que en lo posible sean reciclables, eso es bueno. (...) El tema del ruido lo han de mejorar todos.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Com ja he dit en recuperar els recursos.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«Se han de tomar las medidas necesarias para disminuir los agentes contaminantes.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«D'entrada respecte a la legislació que vagi sorgint.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

«(...) i conèixer el potencial risc de la teva activitat.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

«Moltes vegades ja ho saben, han de conèixer com contaminen i deixar de fer-ho.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

Es proposen mesures de control, però sovint no són altra cosa que les que mana la normativa i s'argumenta paral·lelament la necessitat de demanar mesures de conscienciació i sensibilització, de forma molt genèrica, desplaçant-se part de la responsabilitat del problema ambiental de l'empresa, cap a la societat.

«En la consciència pròpia de l'empresa: el medi ambient i la societat no ha de patir els processos contaminants.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Canvi de mentalitat i sobretot informar perquè es prengui consciència del medi ambient.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Separar en las casas también es bueno, en Alemania separan en 7 tipos, eso da conciencia a la gente, le acostumbra a hacer cosas y no resulta tan caro, pero sí que implica un poco más de trabajo, es un tema de educación.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Les empreses han d'estar més conscienciades sobre el perjudici al medi, han d'espavilar-se per a no malmetre més.» (entrev. 20, sec. petroquímic., tam. petit)

Per altra banda tot i demanar una major conscienciació de tothom en general, en el discurs no s'esmenten aspectes que vagin més enllà d'allò que demani la normativa i que en cas de no acomplir-la pot suposar una multa o el tancament de l'empresa. No és va més enllà d'acomplir la normativa, però s'expressa que s'ha de conscienciar i sensibilitzar a la societat. Un altre canvi a realitzar en les empreses és la formació de personal tècnic especialitzat en temes mediambientals, per poder mantenir-se al dia en el constant canvi de les polítiques i de les diferents tecnologies ambientals.

«Otra faceta importante es que todas las empresas y sus responsables hagan cursos de capacitación en temas de medio ambiente, tanto formación, como información.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Més greu quan no es té un tècnic en medi ambient, es diu que s'està formant tècnics en medi ambient, però en molts llocs és funció d'un que ja porta altres temes a banda d'aquest...» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«El medi ambient té un component competitiu molt important, tant com a avantatge com a desavantatge. Per exemple, hi ha tota una sèrie de països que han assolit un nivell de desenvolupament molt alt i que pretenen que s'arribi a aquest nivell de manera global. Nosaltres encara ens hem de desenvolupar per a arribar a aquest nivell [referent-se a formació], si Alemanya pretén que hi arribem, com que no tenim la tecnologia adequada, li haurem de comprar.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Formación en general.» (entrev. 19, sec. petroquímic., tam. petit)

Alhora apareix la demanda d'una major implicació de les diferents administracions per afavorir els diferents canvis que s'han de fer. Així es desprèn del discurs genèric que s'argumenta constantment, on sembla que la responsabilitat de la pròpia empresa no apareix de forma preponderant, sinó que es desplaçada a altres sectors de la societat.

«S'hauria de dotar d'una bona infraestructura per informar a les empreses de quines mesures podrien prendre per millorar la relació amb el medi ambient.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«El control que es fa a les indústries està molt bé, però les administracions també s'haurien de controlar. (...) No hi ha cap administració que et pugui garantir que el que estàs fent ara en un futur no estigui malament. El pitjor de tot això és la indefinició.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«Per fer-ho, les empreses els hi cal ajuda, recolzament de l'administració.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

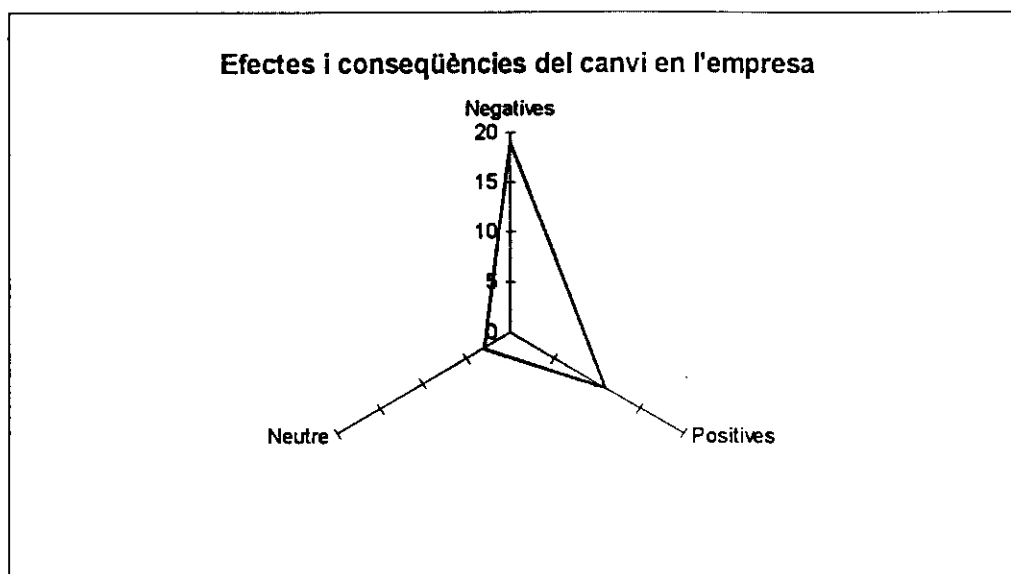
També s'haurien de donar a conèixer quines són les accions favorables al medi ambient que es fan a l'empresa. D'igual forma mantenir contacte amb grups socials relacionats amb l'empresa, com poden ser els grups ecologistes venen a estar en la mateixa línia de millora de la imatge.

«Les empreses haurien de presumir de no contaminar quan és així.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«A més sempre estem en comunicació amb Lleida, i amb els grups ecològics organitzats de la zona, donat que tenim la fàbrica a 10 Km. Pretenem aproximar-nos a tots els grups de la comarca del Segrià, incloent-hi la premsa, l'alcaldia, la Comunitat de Regants, etc.) (...) S'hauria de generalitzar això que fem nosaltres; estar en contacte amb els grups ecològics per tal de no tenir tant mal nom.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

Només en una ocasió es fa esment a que haurien de ser un ventall de possibilitats portades a terme per l'administració.

«Es como he comentado ya, un abanico de diferentes posibilidades, tanto de ayuda, información, como otras más obligatorias; normativas, multas, inspecciones. Todo ello ha de combinarse adecuadamente.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

Les conseqüències per a l'empresa que suposen els temes mediambientals són sempre vistes pel seu caràcter econòmic, propi per altra banda de la seva finalitat, tant de forma positiva com de forma negativa, aspecte que també apareix en referència a les polítiques ambientals públiques. Aquest aspecte econòmic rellevant també s'acompanya en el discurs d'aspectes socials relatius a l'empresa -l'empresa té un deure social (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)-, però aquests aspectes són més destacats quan s'esmenta la necessitat de realitzar inversions pel medi ambient i que suposen un bé per a tots o social i per tant cal que tots col·laborem.

«En otros países europeos la empresa asume todo el tema del medio ambiente, pero no asume todos los costes, también el entorno en el que se mueve asume esos costes, no aislan a la empresa en esa labor, una parte de los costes que representa el tema ambiental es asumido por el entorno. Pero en España se tiende a aislar a la empresa.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

Les conseqüències negatives, la majoria, tant poden ser per la repercussió en l'augment en el preu del producte, com pels canvis en el sistema de producció, que finalment repercuteixen en el consumidor, qui ha de pagar un preu més alt pel mateix producte o un de semblant.

«Tots els controls que nosaltres fem encareixen el producte, però sense ser important, i en canvi la imatge es molt bona.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Els costos directes del producte es veuen afectats d'una manera molt gran.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«En los costes de producción tienen una fuerte incidencia.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Nos suponen costes en la producción, más teniendo en cuenta que el téxtil es un sector que ya tiene bastantes problemas.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Tot canvi redunda en un alt cost a l'hora de fabricar el producte.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«A corto plazo supone un aumento en el coste de los productos.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

No hi ha gaire predisposició a fer canvis que suposin encariments del producte, perquè hi ha por a la competència d'altres països (de l'orient i també europeus) o d'altres comunitats espanyoles amb paràmetres ambiental menys estrictes.

«... hay mucha competencia desleal, no sólo países de fuera de la comunidad también de ella, por ejemplo Italia, que fabrica los mismos productos que nosotros pero sin ninguna preocupación por el medio ambiente, y encima caen simpáticos.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«La competencia desleal es un condicionante, tanto se puede dar una competencia desleal, como otra que ya emplee tecnologías favorables al medio ambiente, y los productos también lo sean.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

«Nosaltres tenim la competència fora de Catalunya, i passen de tot perquè encara no tenen legislació. (...) Per altra banda la competència europea ens afecta molt. N'hi ha que respecten el medi ambient, n'hi ha que només una mica i n'hi ha que res, com per exemple Itàlia, on fan el que volen, perquè tenen una legislació que no aconsegueix ningú.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«Aumenta el precio de venta del producto. Si la sociedad cambia de opinión y pide esos productos, pues se le da esos productos, (...) En otros países europeos la empresa asume todo el tema del medio ambiente, pero no asume todos los costes, también el entorno en el que se mueve asume esos costes, no aislan a la empresa en esa labor, una parte de los costes que representa el tema ambiental es asumido por el entorno.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

Tot i manifestar-se en el discurs que s'ha de contaminar menys i ser més conscients vers el medi ambient, no es veu que els canvis en el procés de

producció amb materials i tecnologies respectuoses amb aquest puguin ser positives per a l'empresa. Només s'argumenta la relació econòmica negativa, per encariment del producte o dels sistemes de producció, que hi ha entre l'empresa i el medi ambient.

«El gran cost que té tot això. És una inversió molt gran.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

En quant a causes positives, encara que apareixen en menor mesura, aquestes denoten un cert canvi, donat que ja és tenen en compte criteris de bona imatge o d'imatge positiva de l'empresa que poden afavorir la competitivitat, o també suposar un estalvi en el procés de producció.

«Per exemple, el fet de garantir que el 100% del nostre paper es fabrica a partir de deixalles de paper, ens facilita l'exportació del nostre producte.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Afectan y no, por un lado claramente hay leyes o reglamentaciones que nos pueden afectar, en los costes también por supuesto, pero también se puede decir que no supone un coste, simplemente supone un cambio en el producto que elaboramos, se trata de reelaborar el producto con las nuevas indicaciones que se hacen.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

«Afecta de forma diferent si allò que contamina és el producte o el procés. Si és el procés, és més senzill, es fa un canvi en el procés de producció i el producte no té perquè patir canvis en la seva qualitat. Pitjor si és el producte qui origina la contaminació, més difícil fer canvis. Les empreses que produïen amiant han desaparegut o estan en procés de reconversió perquè el seu producte és molt contaminant.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«Volem que el nostre client ens percebi com molt sensibilitzats per la seguretat i el medi ambient. Per a la imatge de l'empresa és molt convenient, donat que transportar petroli ho sap fer tothom, i hem de tenir alguna avantatge sobre la resta.» (entrev. 19, sec. petroquí., tam. petit)

Però la importància d'aquests aspectes positius no recau en la millora del medi ambient de forma directa, sinó més aviat en els avantatges econòmics o l'estalvi que suposen per a l'empresa. Es té com a primer argument la bondat per a l'empresa més que no pas la bondat pel medi ambient. Per tant, l'esmentada conscienciació pel medi ambient, o que tothom ha de fer quelcom

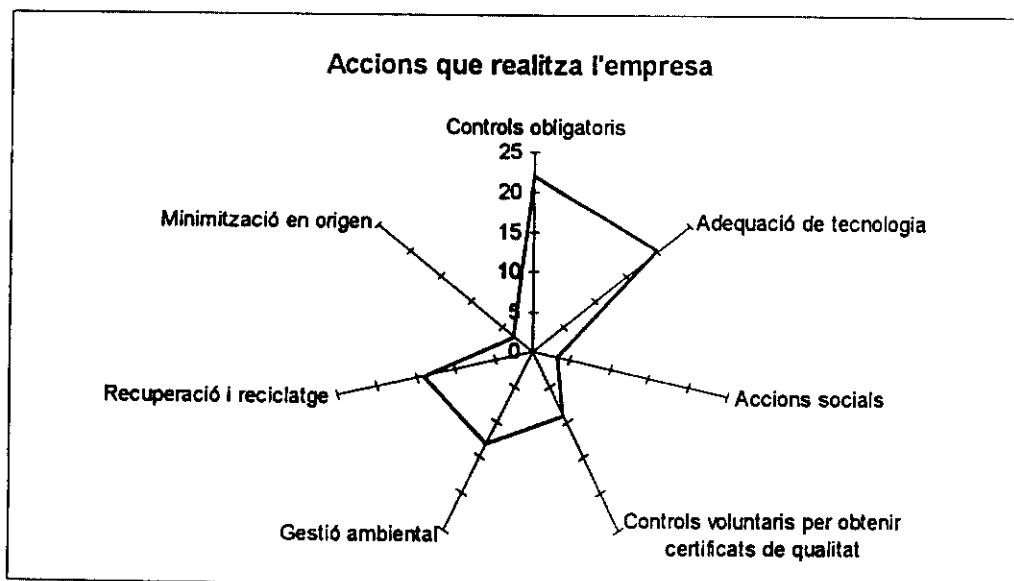
per afavorir-lo, es dilueix quan es parla de conseqüències econòmiques, ja que primer és el benefici empresarial i després el benefici comú.

També apareix en el discurs, en menor mesura, que no afecta de cap forma, és a dir, la relació entre l'empresa i el medi ambient és neutra. Es justifica aquesta postura dient que només són els processos industrials els que contaminen, en canvi si no es fabriquen productes no es contamina. D'aquesta manera sembla que les empreses que no contempen un procés productiu poc poden fer per no contaminar i en conclusió pel medi ambient. No apareixen en el discurs les conseqüències ambientals que també suposen el procés de comercialització, el transport, l'emmagatzematge i la venda dels productes.

«Afectan poco puesto que como ya he dicho no somos industriales, los que hacen el curtido de la piel son los que han de tomar más medidas para evitar la contaminación.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«La nostra empresa no contamina gaire, el teixit no contamina. El tèxtil no està considerat com a sector contaminant. La contaminació fora d'un tema econòmic no afecta d'altre forma.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«No crec que ens afectin perque no som productors, només transportistes.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

Les accions que realitza l'empresa es corresponen amb les que es diuen que s'haurien de fer de forma general: controls obligatoris (nivells de contaminació

acústica, de l'aire, del terra, control de residus) i adequar la tecnologia (instal·lació de depuradores, abocadors, modernització de maquinària) són les més anomenades.

«En una de les nostres finques, des de principis dels 80 hi ha una depuradora (...) i es va modernitzant constantment. (...) A una de les nostres finques tenim 15 pantans petits que recullen les aigües residuals i les depuren.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Filtres, tancament de tota la instal·lació, cuidar de no fer sorolls (...) Estem orgullosos de tenir unes instal·lacions modernes que respecten el medi ambient.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Llevamos un control de los aceites y disolventes sobrantes, del ruido y polución y residuos en general.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Depuradora de agua y extracciones. Llevamos los residuos a vertederos controlados.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Depuradora d'aigua, també abocaments controlats autoritzats per l'administració. També hi ha una revisió dels fums, de les emissions a l'aire...» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«A més canalitzem els abocaments d'aigua neutralitzada i les aigües de consum humà cap al Bogatell.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

Accions que no van més enllà d'allò que marca la normativa sobre medi ambient, però que no es corresponen amb el discurs en general on s'esmenta la necessitat de sensibilitzar i protegir el medi ambient.

«Hemos adquirido una fresadora nueva con mamparas protectoras y los operarios llevan gafas, ya que los accidentes que más tenemos se deben a la proyección de partículas.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

També s'argumenten accions sobre polítiques de gestió ambiental, encara que sembla que el terme de gestió ambiental no és fa servir adequadament, donat que més que aspectes de gestió, en el discurs s'esmenten accions puntuals més que no pas globals per referir-se a la gestió. En pocs casos sí es pot parlar de gestió mediambiental a l'empresa.

«Podemos hablar de lo que está haciendo nuestra empresa. Todo empezó en 1992, cuando la dirección de la empresa consideró al medio ambiente como un objetivo estratégico. Históricamente habíamos tenido muchos problemas (condena por delito

ecológico, instalaciones antiguas, desfasadas) Ese año se creó un comité que indentificaría las líneas maestras de distribución de energía, y de dotar de los recursos necesarios para esta nueva política. Para ello se creó un Plan Director, Evaluación Ambiental de cada una de las instalaciones, con ello podíamos conocer que problemas presentaban las instalaciones y que recursos había que emplear para solventarlos.» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«Si hi ha un director de Medi Ambient.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Existe un responsable de medio ambiente.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«Hi ha un carrec específic.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«El responsable de medi es el director de fàbrica.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

En canvi no apareixen en el discurs de forma preponderant aspectes com per exemple el d'incloure objectius ambientals en la política general de l'empresa o la contemplació del cicle de vida dels productes, la minimització en origen, manuals de gestió ambiental, càrrecs específics en medi ambient.

També s'esmenta la recuperació i el reciclatge, però com ja s'ha dit no és té en compte de forma tant preponderant evitar la producció de residus i minimització en origen, són accions com per exemple reutilitzar l'aigua, o depurar-la abans de tornar-la, borsa de subproductes o valorització d'aquests subproductes, per la implicació econòmica que suposen. Sí que apareix en el discurs la preocupació per desfer-se d'una forma correcta dels residus produïts -perque hi ha sancions si no es fa d'aquesta forma- però en canvi no apareix un menor ús de primeres matèries en l'elaboració dels productes, probablement per no donar-se una penalització econòmica en el seu ús, com és el cas dels residus.

«D'una banda, donat que fem servir deixalles de paper, contaminem menys.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Reciclatge de tots els residus de pintures. Redestilació de dissolvents. No contaminar l'aire, processos tancats d'emissions, no emetre pols.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Recuperem l'aigua que hem feta servir en el nostre procés de producció, també tractem l'aigua que treiem de pous.» (entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«Hem fet dipòsits que laminen les puntes de DQO, fent que durant les 24hores hi hagi un ritme estable, i així hi ha una menor contaminació.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Recuperación de aguas residuales, colorantes amigos del medio ambiente...» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Reutilizamos la taladrina.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«Procuram una disminució del consum de recursos: energia, aigua, etc.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«També hem instal·lat una depuradora de les aigües de rentat de les calderes i escalfadores.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Es poco lo que podemos hacer, en lo posible utilizamos materiales reciclados.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«També la publicitat la fem en paper reciclat.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«Està el tema de la valorització dels subproductes.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

«També hi ha una cultura, més de ciutadà, que es fer servir toners reciclats, paper reciclat sempre que podem.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

En menor mesura apareixen en el discurs algunes accions que van més enllà de l'estricta acompliment de la normativa, és el cas dels controls ambientals voluntaris i que majoritàriament tenen a veure amb qüestions d'imatge.

«Per exemple nosaltres ara hem aconseguit la ISO 9002.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Son muy diversas: tanto auditorias ambientales en nuestras instalaciones (...)» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«També tenim la certificació de l'ISO 9001.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«En otras plantas de la empresa se están haciendo auditorias medioambientales.» (entrev. 11, sec. automòbil, tam. gran)

«Hem fet una Avaluació de l'Impacte Ambiental amb una auditoria externa (...)» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«Fa 4 anys que vam fer auditories ambientals, les fem cada 2 anys, és un ritme autoimposat sense que ningú no ens ho digués (...)» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

Per qüestions publicitàries, per millora d'imatge també, poques, es fan accions més de tipus social, que van més enllà de la venda del producte de forma directe.

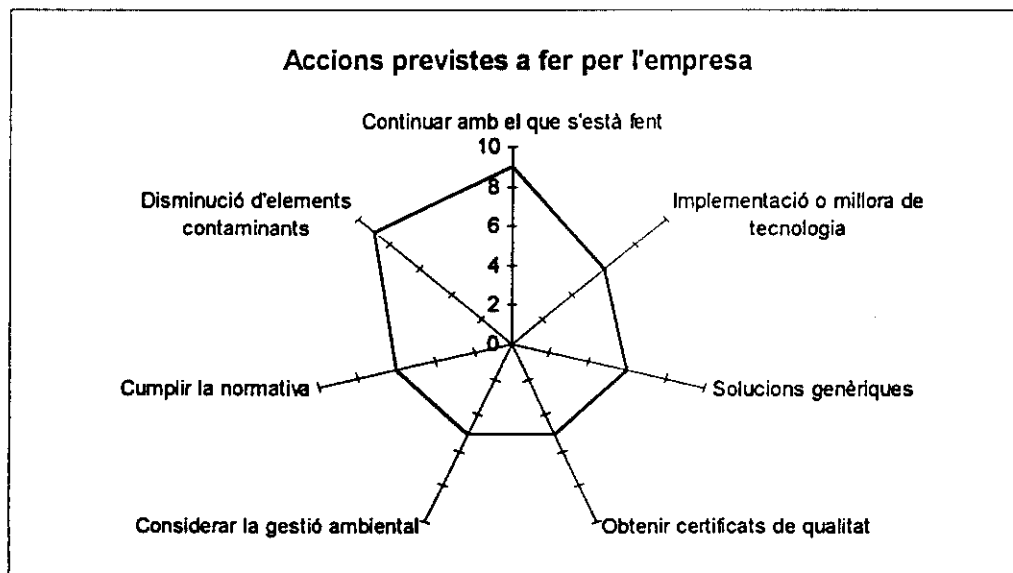
«També fem acció social amb un programa d'educació ambiental a les escoles de Catalunya on han participat més de 40.000 nens. A Lleida hem donat un vehicle d'acció ràpida per als bombers, perquè evitar la desforestació, vol dir que hi ha més pluja i això ens evita haver de regar, l'aigua és un bé escàs.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«A més sempre estem en comunicació amb Lleida i amb els grups ecològics organitzats de la zona, donat que tenim la fàbrica a 10 Km. Pretenem aproximar-nos a tots els grups de la comarca del Segrià, incloent-hi la premsa, l'alcaldia, la Comunitat de Regants, etc.» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

En menor mesura, les accions que fan algunes empreses són la minimització en origen i la disminució del consum de recursos.

«Utilizamos materiales más limpios, reducimos los materiales en el embalaje.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Procurem una disminució del consum de recursos: energia, aigua, etc.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

Finalment, en relació a les accions que tenen previstes a fer les empreses, l'opció majoritària és la de disminuir els elements contaminants i continuar amb allò que s'està fent, és a dir, que es continua acomplint amb la llei, que és una de les argumentacions més anomenades, però poques vegades apareix en el discurs la proposta d'anar més enllà, avançant-se a la normativa, o realitzar accions que puguin ser més favorables pel medi ambient.

«En aquest moment no contemplem fer més del que fem ara.»
(entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Continuaremos con lo que estamos haciendo hasta ahora, que es bastante, (...)» (entrev. 3, sec. energètic, tam. gran)

«No. En principi continuar amb el que estem fent.» (entrev. 14, sec. paper, tam. petit)

«No puesto que no contaminamos, si lo hicieramos tendríamos que adecuarnos a las exigencias.» (entrev. 16, sec. pell, tam. petit)

«No cap.» (entrev. 17, sec. tèxtil, tam. petit)

«En aquest sentit no.» (entrev. 20, sec. petroquím., tam. petit)

Disminució d'elements contaminants:

«També està el tema de sorolls, de reduir la contaminació acústica, encara que es més un tema de qualitat de vida.»
(entrev. 7, sec. químic-farma., tam. petit)

«..., ya no se utilizan tantos compresores y se evitan los ruidos (...)» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«L'esmentat filtrat de fums i un millor tractament de les aigües residuals.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

S'argumenta en el discurs en general la dificultat d'acomplir la normativa perquè les empreses ja tenen massa problemes com perquè, a més, se'ls pressioni amb temes ambientals (és un problema més)

«Si tuvieramos suficiente dinero, actualizaríamos los temas para legalizar la situación de no ponernos nunca al día por problemas administrativos.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«Pensem acomplir amb la llei, pensem fer l'ecoauditoria ara que encara és voluntària.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Estamos a la expectativa de la nueva normativa para cumplirla.»
(entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«Tenim previst acomplir la legislació.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

També es contempla en un futur incloure la gestió mediambiental en la seva política (fer un manual de gestió ambiental, o crear un càrrec específic, menor quantitat de residus, optimització del procés de producció) i l'obtenció de certificats mediambientals com un dels temes de futur que és tenen més en compte.

«També estem amb això de l'Eco-audit. Implica tenir un manual de gestió Medi Ambiental.» (entrev. 5, sec. químic-farma., tam. gran)

«Potser en un futur s'haurà de tenir una persona que s'encarregui només d'això.» (entrev. 8, sec. alimentari, tam. petit)

«Creo que tendremos que crear un comité sobre evitación de riesgos en el trabajo y medio ambiente.» (entrev. 10, sec. metal·lúrgic, tam. petit)

«En un futur haurem de fer una auditoria ambiental.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«Per altra banda pretenem fer un sistema de gestió ambiental, que és una mena de segell que garanteix que tot funciona, amb això pots anar a tot arreu i es de voluntarietat obligada(...)» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

«També aconseguir la ISO 9000.» (entrev. 19, sec. petroquí., tam. petit)

Un altre aspecte important del discurs és el tema de les solucions genèriques que inclouen treballar per trobar solucions amb d'altres empreses del mateix sector, ampliar el contacte amb grups socials externs a l'empresa (com poden ser els ecologistes) i el control dels materials i productes dels proveïdors.

«S'haurien de prendre mesures a nivell de la patronal.» (entrev. 1, sec. alimentari, tam. gran)

«Ens queda un focus generalitzat a tot el sector, és molt costós en diners però es necessari i es relaciona amb el moviment del material.» (entrev. 2, sec. ciment, tam. gran)

«Pretenem aproximar-nos a tots els grups de la comarca del Segrià, incloent-hi la premsa, l'alcaldia, etc..» (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Tenemos reuniones de Eurocolor, cada medio año, para escoger el color de la media de aquella temporada, en estas reuniones una parte importante del tiempo se dedica al medio ambiente, la tarde entera o casi entera.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«Básicamente solicitar hojas ecotoxicológicas a los suministradores para de esta forma poder tener un mejor control de ellos y de los productos que nos suministran.» (entrev. 13, sec. pell, tam. gran)

«També volem aconseguir l'homologació ambiental de contractista i proveïdors.» (entrev. 15, sec. energètic, tam. petit)

Finalment per concloure aquest apartat hem considerat que la implantació o la millora de tecnologia, encara que implica moltes vegades la disminució d'elements contaminants en la majoria de les vegades, el matís d'aquest

apartat fa referència més a la tecnologia, que no només els vectors que és allò que es recollia en l'altre apartat.

«Estem posant en marxa una depuració biològica per les aigües, ja que pretenem arribar a la taula 3 europea». (entrev. 4, sec. paper, tam. gran)

«Después modernizaríamos el parque de maquinaria.» (entrev. 6, sec. automòbil., tam. petit)

«También el tema de la depuración biológica, los bichitos que actúan en el agua, cuando instalamos la depuradora ya tenía todos los elementos que existían en su época, y ahora estamos incorporando la depuración biológica.» (entrev. 9, sec. tèxtil, tam. gran)

«A llarg termini pretenem desenterrar els tancs, cobrir les instal·lacions i pavimentar més zona de fàbrica.» (entrev. 12, sec. metal·lúrgic, tam. gran)

«També la culminació d'una nau de 300 metres que permetrà el tancament del procés d'alimentació dels materials als diferents molins de ciment.» (entrev. 18, sec. ciment, tam. petit)

«El separador d'hidrocarburs com ja he apuntat abans.» (entrev. 19, sec. petroquím., tam. petit)

RESUM I CONCLUSIONS

L'ordre d'exposició en l'abordatge de les conclusions d'aquesta investigació de camp, de la mateixa manera que en l'apartat dels resultats, es centra en primer lloc en relació a la percepció de la problemàtica. A continuació s'esmenta la valoració de les polítiques públiques i en darrer terme les accions i la gestió de les empreses. Paral·lelament es recullen les hipòtesis de partida -en relació a aquestes ens remetem a l'informe de l'anterior fase de la investigació- per a comparar-les, a continuació, amb els resultats obtinguts, emfasitzant-se els aspectes més significatius.

Percepció del problema ambiental

Hipòtesis de partida

De forma sintètica les hipòtesis de partida en relació a la percepció de la problemàtica ambiental es poden recollir de la següent manera. La majoria dels empresaris de Catalunya pensen que existeix un problema ambiental produït per l'acció humana, tot i que el nivell d'informació que tenen sobre aquest problema és escàs i basat en els mitjans de comunicació de masses. Això provoca que la idea que tenen del problema sigui confusa i vaga, tendint a percebre com a més importants els problemes d'àmbit planetari i a responsabilitzar del maldament ambiental sobretot a l'Administració Pública, entre d'altres (consumidors, empreses, institucions...).

Seguint les hipòtesis de partida, la majoria d'empresaris tendeixen a percebre la urgència de la resolució dels problemes ambientals en funció de la proximitat geogràfica de la qüestió que es tracti. Com a principals causes del maldament ambiental destaquen la sobrepoblació del món i la pobresa d'una part molt important del planeta, així com alguns minoritaris processos de producció bruts i obsolets. No consideren, doncs, com a causa del problema ni l'actual model de consum de les societats desenvolupades, ni el tipus de producte i de serveis oferts per les empreses, ni el sistema de mercat actual. Domina la percepció de que la innovació tecnològica tendirà a resoldre la major part dels problemes ambientals, problemes que no amenacen seriosament el creixement econòmic a nivell mundial però que sí tindran un notable impacte en la societat en general. A més, els empresaris pensen que la preocupació pel medi ambient tindrà una repercussió important en l'economia en el seu conjunt, podent representar una font de creació de llocs de treball, tot i que en el nostre país ens trobem en una situació endarrerida respecte a la resta de països de la Unió Europea.

Gravetat i responsabilitat

Ara bé, a partir dels resultats obtinguts de la primera categoria, que es refereix a la percepció general que els empresaris entrevistats tenen de la situació

ambiental, es pot dir que es reconeix l'existència de problemes ambientals. Aquesta problemàtica és percebuda com greu o molt greu i que es deu a l'activitat humana en general, però, i dintre d'aquest conjunt d'activitats, el rol de la indústria es considera com un més, entre d'altres. Al cap i a la fi, es ve a dir en el discurs, si l'empresa elabora productes o serveis que en els seus processos de producció malmeten l'entorn, la responsabilitat és de tots. És a dir, l'empresa només satisfà les necessitats i les demandes de la població en general.

Però és important observar, a diferència de les hipòtesis inicials, malgrat que es considera que tots som responsables de la situació ambiental del planeta, en el discurs dels empresaris apareix ja un reconeixement, no sempre explícit, de l'acció de la indústria i per extensió de l'empresa, que es concreta en el seu paper més significatiu dintre del complex conjunt d'activitats humanes que incideixen negativament en el medi ambient. Aquesta observació es recolza en la tendència important dels empresaris a pensar que la responsabilitat del problema recau sobre les empreses i la indústria com principals agents, reafirmant la visió que tradicionalment s'ha estès i acceptant el paper que s'els hi ha atribuït des de l'inici de la revolució industrial.

Informació i solucions

El nivell d'informació sobre el tema mediambiental és molt general, com ja es preveia, fonamentat en un predomini dels continguts propagats pels mitjans de comunicació de masses. Malgrat que es citen fonts de caire tècnic, és té una idea més aviat superficial i fragmentada del problema ambiental i dels seus factors principals. Però també, i com element diferencial, alhora, encara que de forma menor, es perfilen discursos més complexes i globalitzadors sobre el problema mediambiental, que sí donen una visió més estructurada dels diferents aspectes que incideixen en aquest problema ambiental, deixant de centrar-se només en la mera alteració del medi natural, que és com habitualment es conceptualitza la situació ambiental.

Per altra banda, es tendeix a percebre com urgent la necessitat d'actuar per frenar i tractar de minimitzar l'actual situació ambiental. Dintre d'aquesta línia es creu més urgent i necessari actuar en els països menys desenvolupats que en el context europeu o nord-americà. Es dona una correspondència amb la creença que es manifesta vers aquests països pobres, sobrepoblats i poc desenvolupats tecnològicament, els quals contribueixen més a la problemàtica ambiental i fan molt poc al respecte, mentre que els països més desenvolupats incideixen menys i contribueixen més a la seva minimització. D'acord amb aquesta visió, molts pocs consideren necessari un canvi a nivell global, donat que en els països europeus i al nord d'Amèrica ja es fa molt.

La principal forma de relació entre l'empresa i el problema ambiental parteix de considerar l'activitat industrial com un factor més dels que afecten el medi ambient. Aquest problema es tradueix en l'empresa en forma de controls

normatius i repercussions econòmiques. El fet de considerar el medi ambient en les polítiques de les empreses representa per a aquestes uns costos importants, en pocs casos s'afirma el contrari. Es diu que això té un major impacte en les empreses més contaminants, però la majoria considera que en l'empresa pròpia l'impacte és mínim, ja que compleixen amb totes les normatives, contaminen poc o no contaminen. A més a més, la opinió respecte a la situació de protecció ambiental a Espanya és que pateix un important endarreriment respecte la majoria de països de la Unió Europea, però que a Catalunya és molt millor que a la resta de l'Estat.

Les solucions que es plantegen vers el problema ambiental recauen en una major conscienciació social i educació, un major recolzament per part de l'administració, un millor ús dels recursos i el canvi en els hàbits de consum de la societat. El control i la gestió mediambiental de forma adequada per part de les empreses és l'única de les solucions argumentades en el discurs que implica una apropiació de la responsabilitat de les empreses.

Polítiques públiques: avaluació i propostes

Hipòtesis de partida

Recordant les hipòtesis inicials en aquest aspecte, els empresaris coneixen molt poc les diferents polítiques desenvolupades per les diferents administracions. D'aquestes, les més conegudes són les de la Generalitat i les menys les de la Unió Europea. La incidència real de les informacions provinents de les Administracions Públiques ambientals és baixa, malgrat la seva notorietat. Les empreses saben que l'Administració els envia informació, però saben poc de què va. La percepció de la majoria d'empreses és la de que les Administracions no fan res, o molt poc, per resoldre els problemes ambientals, i encara menys per ajudar l'empresa a fer front als seus eventuals problemes mediambientals. Els empresaris tendeixen a pensar que els propis ciutadans fan més per la preservació del medi ambient que no pas les Administracions. L'Administració més ben valorada és l'autonòmica (Generalitat) seguida dels Ajuntaments, i finalment el Govern Central. Amés, els empresaris catalans perceben que les polítiques desenvolupades a Catalunya són més rigoroses pel que fa a l'empresa, que a la resta de l'Estat Espanyol. En aquest punt, els empresaris pensen que hi ha un diferencial negatiu, de cost i impostos, per a les empreses que resideixen a Catalunya respecte a la resta de l'estat espanyol (majors cànon i taxes, etc.). Els empresaris avaluen negativament tota política de nous impostos i taxes ambientals, pensen que grava negativament la competitivitat, ja molt difícil, de les empreses en el mercat global. També consideren negatives les regulacions administratives que tinguin com a conseqüència l'alentiment del procés productiu, prefereixen les mesures de mercat i voluntàries.

Els empresaris opinen que no és oportú dissenyar polítiques que facin pagar igual a totes les empreses: al contrari, creuen que ha de pagar més qui més contamina o qui empra més recursos naturals escassos. A més, la majoria pensen que si es defineix una nova legislació s'ha de ser rigorós en la seva aplicació. Es reclama un criteri sancionador proporcional a la gravetat del delictes. Gairebé tots els empresaris reclamen mesures de foment. (campanyes de conscienciació de les empreses, de formació, d'assessorament tècnic, etc., així com ajuts econòmics directes per a fer front al canvi mediambiental i la construcció d'infraestructures ambientals públiques. Els empresaris també consideren que ja hi ha massa impostos, i que no és convenient posar nous impostos o taxes/cànon ambiental, sinó que és preferible redistribuir els impostos ja existents.

Valoració negativa amb matisos

Per altra banda els resultats venen a confirmar gairebé el dit anteriorment. En general els entrevistats tenen un mínim coneixement de les diferents polítiques públiques de les diferents administracions. Dintre d'aquest nivell d'informació hi ha un major coneixement de les polítiques desenvolupades pel govern autonòmic, seguit de les emeses pel govern central i finalment de les provinents de la Unió Europea. Ara bé, i aprofundint més, el coneixement d'aquestes polítiques públiques es centra en els aspectes que afecten directament i més negativament el funcionament de l'empresa com ara mesures, regulacions, sancions i nivells permesos.

Predomina també una valoració negativa de les polítiques públiques vers el medi ambient, basada en l'opinió de que són molt estrictes i rigoroses i no proporcionen facilitats per al seu adequat compliment, pel que consegüentment afecten negativament a l'empresa. Però paral·lelament es perceben positivament o bé que són presents i s'han d'acomplir. Encara que tot i així ser igual per a tots, en la pràctica s'apliquen amb diferent rigor en diferents contextos, el que pot provocar una competència deslleial, ja que no totes les empreses es troben en la mateixa situació, valorant-se així novament de forma negativa.

D'acord amb aquesta visió, entre les propostes envers el que hauria de fer l'administració per contribuir a un adequat control mediambiental en el sector empresarial, s'argumenta també de forma principal que l'administració ha de recolzar a l'empresa amb subvencions o ajuts d'altra mena, a més d'infraestructura. Però també apareix la demanda de l'elaboració de normes que es puguin aplicar de veritat responent al context local i als diferents tipus d'empreses que existeixen, és a dir, a més del rigor amb tots, alhora es demana una adequació a cada cas.

Motius pel canvi en la gestió i accions que es realitzen

Hipòtesis de partida

Recordant les hipòtesis inicials, les raons per al canvi s'ordenen de la següent manera. Les principals raons que, segons els empresaris, estan produint els canvis en la gestió empresarial en una direcció més favorable respecte al medi ambient són de naturalesa administrativa i legal, seguides de les de tipus productiu, destacant com a principals motivacions la reducció de despeses a curt termini i l'augment d'ingressos addicionals, així com algunes motivacions productives a llarg termini, i raons de tipus comercial -relacionades amb guanys o pèrdues de mercat. Menys importància tenen les raons de tipus social, on surten temes com la reducció de despeses relacionada amb temes com per exemple la reducció de riscos de malalties, a la qual cosa es podria associar un augment d'ingressos relacionat amb l'augment de la productivitat dels treballadors a l'empresa. Molt pocs són els empresaris que fan referència a raons financeres per a justificar un canvi de gestió cap a posicions més ambientals, i els que ho fan parlen d'augment d'ingressos (v.g. millor accés al crèdit oficial), reducció de despeses (v.g. reducció de les primes de l'assegurança) i avantatges a llarg termini, com la millora de la cotització borsària de l'empresa dins dels mercats de capital. En darrer terme, llevat de comptades excepcions, els empresaris no consideren que les motivacions ètiques puguin constituir raó suficient per provocar canvis importants en la gestió empresarial respecte al medi ambient.

Per altra banda, seguint les hipòtesis inicials, els empresaris pensen que no totes les empreses estan obligades a canviar la seva gestió per acomodar-la al respecte ambiental, sinó que les que han de fer el primer pas són les empreses especialment contaminants. La política ambiental no està pràcticament mai, formalitzada per escrit en forma d'objectius d'empresa o declaració d'intencions i en els casos en que existeix no sol incloure's pràcticament mai en els Plans d'Empresa o en les formulacions estratègiques de futur de les companyies. La gran majoria d'empreses no han fet encara cap canvi important de gestió per raons ambientals. Dins les empreses que han fet algun canvi, el primer que sol abordar-se és l'estalvi i conservació d'energia. El segon aspecte en aquest procés progressiu sol ser la gestió dels residus. A continuació les empreses tendeixen a canviar la gestió de les aigües residuals, l'estalvi i selecció de les primeres matèries, la gestió dels afluents a l'aire, canvis en els sistemes d'emmagatzematge, manteniment i control de qualitat amb una major consideració d'aquells productes tòxics o perillosos, etc. Són molt poques les empreses que consideren el medi ambient com a factor capital a l'hora de dissenyar els seus productes, pensant en l'actuació d'aquest durant tota la seva vida útil i pensant en el tractament d'aquest quan esdevingui residu. Els canvis operats en les polítiques de compres i de proveïdors, les polítiques per reduir els sorolls i la gestió dels afluents als sòls ocupen els darrers llocs en aquest procés de canvi.

Per altra banda, la majoria d'empreses no tenen cap persona específicament responsable de la gestió dels problemes ambientals, i en el cas de que la tinguin, aquesta responsabilitat cau en la majoria dels casos, en el Director General o Gerent, seguit pel Director Tècnic, de Producció, de Fàbrica o de Control de Qualitat. Només un nombre molt reduït d'empreses molt grans, dels sectors més contaminants, tenen una persona específicament dedicada tan sols a aquests temes. Per altra banda, són molt escasses les empreses que han realitzat un estudi d'impacte o un diagnòstic ambiental de l'empresa i encara són menys les que tenen establert un sistema d'Auditoria Ambiental periòdica. La política de formació ambiental del personal és pràcticament inexistente, sovint es prefereix recórrer puntualment a un consultor exterior. També són pràcticament inexistents les polítiques de comunicació internes i externes de les empreses de Catalunya. A més a més, les empreses no identifiquen encara clarament respecte al medi ambient amb qualitat empresarial. Fins aquí són reflectides les hipòtesis inicials, vegem ara els resultats.

Necessitat de canvi i conseqüències

En relació a la gestió de les empreses, la majoria considera que sí és necessari un canvi de cara a no malmetre el medi ambient. Les principals raons per a aquest canvi es centren en la necessitat d'un canvi en el punt de vista tradicional i fins ara dominant sobre la relació entre el medi ambient i l'empresa i que s'ha de fonamentar en el respecte per l'entorn perquè és un bé comú per a tots, i no només com una font de primeres matèries i destí de tot tipus de residus, donat que si no es fa s'empitjorà la situació. Però també és necessari el canvi en la gestió de les empreses per adaptar-se a la situació actual que exigeix estar al dia en aquest tema.

Malgrat que es reconeix la necessitat del canvi, s'emfasitza el fet que portar a terme aquest canvi suposa per a l'empresa haver de realitzar accions i implantar mesures que tenen repercussions econòmiques negatives. No es contempen en general, i si es fa ho és en darrer terme, els possibles avantatges que pot portar el canvi com ara una millora en la competitivitat, la imatge o l'estalvi.

Encara que es creu que tots han de canviar la gestió, i en correspondència haurien de ser tots els sectors, per adequar-se a una situació de major respecte amb l'entorn, la majoria emfasitza sectors concrets, els quals són els que es consideren més contaminants. En aquest sentit es cita a tall d'exemple les empreses del sector químic com les que més han de canviar principalment la seva gestió.

Accions principals

La gran majoria de les empreses entrevistades esmenta, a partir del discurs elaborat, que no disposen d'una política ambiental formalitzada per escrit, no

es considera el tema del medi ambient com un aspecte d'igual importància dintre del plantejament de l'empresa. En la majoria dels casos és com un aspecte secundari que hi ha que acomplir. S'observa en el discurs que són les grans empreses les que més tenen en compte el medi ambient i tenen més elaborats els aspectes relacionats amb aquest. Però en general hi ha poc coneixement envers el que ha de ser i en que consisteixen les polítiques i els sistemes de gestió mediambiental en les empreses d'una forma integrada.

Tampoc apareix de forma clara la relació entre el respecte mediambiental i la qualitat empresarial, es té més en el sentit de ser un aspecte obligatori que hi ha que acomplir per evitar sancions i poder funcionar, en tot cas per no tenir mala imatge i perdre competitivitat. No s'argumenta en general en el sentit de contribuir a la millora de la qualitat de l'entorn de forma directa i que pot a la vegada millorar els sistemes de producció, reduir costos, etc. Les accions que realitzen les diferents empreses i que tenen a veure amb els aspectes mediambientals es refereixen principalment a controls obligatoris dels diferents focus de contaminació (aigua, aire, sòl), seguits de canvis en la tecnologia per millorar els processos productius, accions enfocades a l'estalvi mitjançant la recuperació i el reciclatge. En menor mesura es fan controls voluntaris encaminats a la millora de la imatge i la competitivitat i en poques ocasions es considera la minimització en origen com una acció a realitzar.

A modus de conclusió

Es poden confirmar en general la majoria de les hipòtesis inicials encara que es manifesten alguns matisos interessants que indiquen alguna diferència en la direcció de la percepció de la problemàtica ambiental, les raons pel canvi i el tipus d'accions que es realitzen i les que es consideren en un futur, com s'ha exposat al llarg d'aquest informe, i en menor mesura la valoració de les polítiques públiques. Per últim, no s'ha realitzat una anàlisi dels resultats diferenciada pels sectors d'activitat ni el tamany, donat que aquests criteris cal entendre'ls com indicats en relació a l'obtenció de la mostra d'empreses i no d'altra manera. No fora correcte realitzar inferències en aquest sentit, per la mateixa raó del tipus de mostreig efectuat, no aleatòri i intencional, el que no permet assumir determinades generalitzacions. Aspecte que tampoc era la intenció d'aquesta recerca. Però sí es pot concloure, com s'ha apuntat en el seu moment, i a partir dels discursos obtinguts dels entrevistats, que s'atribueix una major responsabilitat en la problemàtica ambiental i per tant una major urgència en la necessitat de solucionar-la a determinats sectors d'activitat empresarial com per exemple la indústria química, els sectors energètic, paperer, siderúrgic i metal·lúrgic, percebuts -aquests sectors específics- com més contaminants. Alhora també s'atribueix a les empreses de major dimensió com les que poden portar a terme els canvis necessaris per a una correcta gestió favorable al medi ambient, i no tant les empreses petites.

Les empreses de Catalunya i el medi ambient

ANNEXES

Grup d'Estudis Psico/Socio/Ambientals
Màster en Intervenció Ambiental.
Departament de Psicologia Social. U.B.

Novembre de 1996

Estudi dirigit per:

Enric Pol

Coordinat per:

Tomeu Vidal

Investigació realitzada per:

Lluís Aranda

Beatriz Perfontan

Rosa López

Jordi Sebastian

ÍNDEX

Guió de l'entrevista.....	1
Resultats entrevistes.....	3
Transcripcions entrevistes.....	19

GUIÓ DE L'ENTREVISTA

Pautes per a la introducció:

El motiu de posar-nos en contacte amb la seva empresa, és el de demanar la seva col·laboració en relació a la Recerca: **Les empreses de Catalunya i el medi ambient**. Aquesta investigació està dirigida pel Sr. Manuel Ludevid en el si de la Fundació Jaume Bofill (Sr. Jordi Porta) i es possible gràcies al suport de Foment del Treball (Sr. David Tornos), i la Cambra de Comerç (Sra. Maria de Balle) entre d'altres. Actualment estem en la fase de recollida de dades del treball de camp, dirigida pel Dr. Enric Pol (del Departament de Psicologia Social de la Universitat de Barcelona) d'aquí que hàgim sol·licitat la seva col·laboració i pel que agraïm la seva disposició. Per descomptat volem explicitar la estricta confidencialitat de la informació. Es preveu poder publicar els resultats de la recerca tan aviat com sigui possible, un cop acabada la investigació.

Entrevista:

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta gran amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digues amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient?
2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?
3. Segons vostè, en què consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?
4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica?
5. Quines solucions considera possibles i viables?
6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa?
7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions?
9. Fonamentalment en què consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa?
10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? (Concretar)
11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració?
12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? (Concretar) {En cas negatiu, contesti a les següents pensant en que potser algunes empreses si ho consideren}
13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què?
14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis?
15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què?
16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan?
17. La seva empresa té una política ambiental formalitzada (Plans, objectius, etc)? En què consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques..., si no s'ha explicitat durant l'entrevista)
18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu, quines propostes portaria a terme en la seva empresa?
19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general?
20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?

Comentari final

Moltes gràcies per a la seva col·laboració, ja hem acabat. Properament li farem arribar una transcripció d'aquesta entrevista. Li agrairíem que en el cas de voler matisar alguns dels aspectes d'aquesta es poses en contacte amb nosaltres per poder atendre als seus comentaris.

Unitat de Registre	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Sense valoració				1	1		1		1											
Greu o molt greu	2	1			1	1		1							1			1		
Gravetat depèn del context								1					1			1				1
Serà greu en un futur	1	1									1			1	1					
La seva gravetat està essent exagerada												1	1							1

Inv.: *Empresa i Medi Ambient*

Tema Eix: 4 Solucions a la Problemàtica Ambiental

Nom Codificador:

Unitat de Registre	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Conscienciació social	1	1	1	1	1				1	2	1			1	2	1	1			
Control i/o recolzament de l'administració	1				1	1				1			1	1	1	1	1			1
Control i gestió mediambiental per part de les empreses			1	2				1	1			1	1							1
Canvi d'hàbits			2					1	1	1										1
Planificació global, territorial	1	1	1														1			
Col·laboració i responsabilització per part de tots	1	1							1						1					
Regulació per part del propi sector	1	1														1				

Inv.: Empresa i Medi Ambient

Tema Eix: 7 Coneixement Politiques sobre Medi Ambient (tipus informació: lleis, normes, directives,...)

Nom Codificador:

Unitat de Registre	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Afecten a l'empresa			1	1	1	2							1	2		1				1
Normatives i legislacions			2	1	1			1						1						1
Regulen l'activitat del sector i de l'empresa			1	1	1			1	1					2	1		1	1		1
El nivell de coneixement depèn del grau en que contami l'empresa								1		1						1				
Poc coneixement			1									2	1							1

Inv.: Empresa i Medi Ambient

Tema Eix: 10 Tipus de relació entre l'Empresa i el Medi Ambient

Nom Codificador:

Unitat de Registre	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	Nº Aparicions/ Entrevista																			
La relació entre empresa i m.a. està influïda per la societat	1		1						2											1
L'empresa és un factor més dels que afecten al m.a.	1		1					1		1			1							1
El m.a. comporta conseqüències econòmiques per a l'empresa			3		5	1			1		1		1							
L'empresa és el principal factor contaminant, però és el que més pot contribuir a la seva millora			3				1													
La relació és més negativa en països sotdesenvolupats			1																	
La protecció del medi depèn del context					1									1						
La indústria és directament responsable del problema																1	1			1

Inv.: Empresa i Medi Ambient
Tema Eix: 13 Accions o Canvis a realitzar

Nom Codificador:

Unitat de Registre	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	Nº Aparicions/Entrevista																			
Conscienciació o sensibilització	1			1	2	1		1	2				1		1					1
Desenvolupar mesures de control						2	1	1	2	1		2	2		1				1	1
Major implicació de les administracions							1				2						1			
Combinar diferents aspectes										1										
Donar a conèixer accions favorables	1			2																
Donar a conèixer accions favorables																				
Formació						1	1	1			1		1	1						1

Inv.: Empresa i Medi Ambient

Tema Eix: 14 Afectació o Conseqüències a l'Empresa

Nom Codificador:

Unitat de Registre	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Negatives																				
Encariment de la producció i del producte		2	1	1					1			1	1							
Inversió molt gran amb grans costos per a l'empresa					1	1		1		1	1									
Origina un cost social, el consumidor és el que paga un major preu													1	1			1			
Origina canvis en el sistema de producció					1					1										1
Positives																				
Dóna una bona imatge	1																			
Competitivitat				1						1	1									
Millora de la gestió																				
Permet la supervivència de l'empresa							1				1				2	1	1			
Neutre																				
																1	1			1

Transcripció de l'entrevista 1 al Cap de relacions externes de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta gran amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digues amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Medi ambient vol dir moltes coses, des del punt de vista que podem incidir més a la nostra empresa és des de la contaminació. Després de la verema es genera molta brutícia, però nosaltres depurem les aigües residuals. Som l'única empresa que tenim una depuradora. Això ens crea problemes perquè el departament d'indústria ens controla més que no pas a altres que no tenen depuradora i aboquen aigües residuals directament. L'altra punt en el que podem incidir en el medi ambient es deu a que tenim 1.500 Ha de vinya. Per evitar la contaminació del subsòl i que morin ocells, degut als pesticides i les fumigacions que es filtren al terra i contaminen, tenim quatre estacions meteorològiques repartides per tota la finca que controlen la temperatura i la humitat. Així podem conèixer quan es poden produir les malalties de la vinya i utilitzar només el 30% de fumigants que farien servir altres empreses. Fem un tractament mínim de la vinya. Tenim resultat en part el tema mediambiental, hi ha una part de l'eliminació dels residus que estem mirant de fer-ho amb altres empreses del Penedès. De moment no està resolt.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí que existeix un problema ambiental i és molt greu.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? El problema està provocat per la falta d'interès de les administracions perquè les empreses els hi surt més barat pagar les multes que fer les noves instal·lacions per evitar les multes i la contaminació. L'administració és molt tova, està molt més sensibilitzada per la pressió dels grups socials, ecologistes, etc., que no pas per la pròpia percepció del problema.

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica? Sobretot les administracions, però també les empreses perquè en darrer terme les empreses són dirigides per persones. Si jo estic sensibilitzat pel tema ambiental faré que la meua empresa no contamine. Fins ara això no existia però amb temes com Sant Celoni, la gent es va sensibilitzar.

5. Quines solucions considera possibles i viables? Un control exhaustiu per part de l'administració, per què dimonis no ho fan?, tenen mitjans per fer-ho. Hi ha molts funcionaris que es passen el dia gratant-se la panxa.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? L'empresa té un deure social, per una banda ha de guanyar diners, però per una altra està en un entorn social. Tot el que faci ha de tenir una imatge positiva per a la defensa del medi ambient.

Ajuda a vendre? A Espanya poc, però Alemanya més. Tots produïm brutícia, tots contaminem. Fins al procés més simple d'elaboració contamina. Les empreses haurien de presumir de no contaminar quan és així. Per exemple nosaltres hem aconseguit ara la ISO 9002 (em sembla que es aquesta) que garanteix que el nostre procés de producció compleix els requisits de qualitat, els nostres nivells de contaminació estan per sota del nivells exigits.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Premsa i mitjans de comunicació van plens d'aquesta informació, hi ha molta pressió social. Nosaltres som pagesos i no hem de contaminar la terra perquè vivim d'ella. Particularment realitzem controls generals per assegurar que no contaminem.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? No ens arriba directament, però arriben del departament d'Indústria i del de Medi Ambient de la Generalitat, encara que falta agilitzar els temes per part de l'administració, medi ambient i indústria no van coordinats, defensen criteris oposats, no van al mateix ritme. Un desdiu a l'altre.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Sé que hi ha ajuts i donen solucions però normalment costa molt (un ronyó) aconseguir-les.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? (Concretar) Hi ha diversos departaments com sanitat, indústria i medi ambient que no coordinen les seves polítiques. Haurien d'arreglar-ho entre ells.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? No ho sé. No soc polític. L'administració està en mans de polítics i aquests busquen més el lluïment personal que garanteixi els seus vots. Es mouen més per l'interès i la imatge personal. Tots pensen igual, desgraciadament.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? (Concretar) Els processos industrials estan produint la pitjor contaminació en els darrers deu quinze anys, ens ho carregarem tot amb bona fe. El problema comença molt abans, per exemple, la nostra generació estàvem més educats, és a dir, teníem una altre tipus d'educació. Fèiem urbanitat i ara ja no es dona això, hi ha un altre tipus d'educació molt diferent a la d'abans. L'educació ambiental hauria de començar a les escoles.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? A les químiques, el procés químic és molt contaminant. Les desgràcies més grans les provoquen aquestes, però entrem tots en la contaminació. En una escala d'1 a 10, la nostra empresa contamina 3, en canvi una química 10. En principi tots contaminem i atemptem contra el medi ambient.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? En la consciència pròpia de l'empresa: el medi ambient i la societat (és el nostre client) no ha de patir els processos contaminants. Per exemple en un paquet de tabac ha de ser senzill poder separar els materials que el componen i això ara no es dona. El consumidor no ha de patir aquesta deficiència de l'empresa. Una errada de l'empresa surt a tot arreu, té repercussió en l'administració -perque van per ella- i també en la seva imatge.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Afectar en quin sentit? Per que encarir, encareix una mica, sense exagerar, la producció. Pot ser que augmenti en 5 pessetes el nostre producte -cada unitat- i això no és cap exageració. Tots els controls que nosaltres fem encareixen el producte, però sense ser important, és com el 0.7% pels països sotdesenvolupats, es parlar del mateix. I en canvi la imatge es molt bona. Es treballa net, no es malmet la natura, tot això avalat per un gabinet de control ambiental que ratifica tot el que nosaltres fem. El control administratiu sol no dóna credibilitat. Ha de ser el control administratiu més un control no governamental el que doni credibilitat a les nostres accions. Les grans afirmacions de l'administració no son creïbles.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? En una de les nostres finques, des de principis dels 80 hi ha una depuradora, d'ençà que vaig entrar a treballar a l'empresa, més de 25 anys, hi ha depuradora a la fàbrica més antiga i es va modernitzant constantment. També fem acció social amb un programa d'educació ambiental a les escoles de Catalunya on han participat més de 40.000 nens. A Lleida hem donat un vehicle d'acció ràpida per als bombers, porque evitar la desforestació, vol dir que hi ha més pluja i això ens evitar haver de regar, l'aigua és un bé escàs.

17. La seva empresa té una política ambiental formalitzada (Plans, objectius, etc)? En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques..., si no s'ha explicitat durant l'entrevista) L'objectiu bàsic nostre és evitar la contaminació amb aigües residual i no contaminar les vinyes amb desinfectants que filtrin a la terra i afectin als aqüífers. El nostre és un pla limitat, depèn directament del director de producció de cada finca, ells han d'evitar la contaminació. A una de les nostres finques tenim 15 pantans petits que recullen les aigües residuals, és a l'últim d'aquest on es recullen totes les aigües i es depuren. A la resta de pantans es poden banyar la gent. Com ja us he dit, el nostre és un pla molt limitat, però si tothom és limités al que és seu estaríem molt millor.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu, quines propostes portaria a terme en la seva empresa? En aquest moment no contemplem fer més del que fem ara.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? No hem de baixar la guàrdia ara, fem un control exhaustiu del nostre procés de depuració. També fem un control de la fumigació per evitar els ocells morin i les aigües es malmetin. Tenim sistemes americans, a ells els importa molt el tema del medi ambient. Si tothom es preocupes d'allò que és seu, no contaminar, s'aconseguirien el 90% d'objectius. No és egoista, si ningú contamina, el 75% dels problemes estarien solucionats. Els problemes estan molt circumscrits a cadascun. No són solucions globals, però aquesta és una percepció egoista, jo no soc un expert. Els polítics haurien de parlar menys i fer més.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?

(Un cop acabada l'entrevista es van preguntar algunes matisacions i aclariments d'algunes de les preguntes fetes, el resultat del qual és el que s'exposa a continuació).

Quin és el posicionament sectorial? El sector no està preocupat, hi ha denúncies per part de grups ecologistes però l'administració no fa res. No es preocupen perquè és car. S'haurien de prendre mesures a nivell de la patronal, per entrar a la patronal s'haurien de complir una sèrie de regles, desgraciadament s'ha de forçar a la gent per a que las compleixi. El consell regulador del cava s'ha de revitalitzar per sensibilitzar a la gent sobre la natura.

Com poden pagar les infraestructres per no embrutar les empreses petites? Contaminen poc, i de fet fan poca cosa, els que creen problemes són els que fan el vi -el producte-, les cooperatives del Penedès fan el 70% del vi i aquestes sí que són un problema. L'ajuntament ha fet una depuradora però que compleix els mínims. És millor tenir-ne una de pròpia. És poden fer més coses en el sector privat que en l'administració pública, les normatives no són cosa de la patronal però sí que poden pressionar per a que es compleixin. Seria desitjable que fora més palesa aquesta pressió, com una mena de club on els membres haguessin de complir una sèrie de normes per formar part d'aquest.

Avantatges presents o futures de les accions mediambientals. És la filosofia de la família, treballar pel medi ambient. La família considera que la brutícia -"merda"- que es fa a casa no s'ha de tirar a uns altres. La ISO 9.002 es farà pública i és més l'efecte que té sobre l'opinió del públic en general.

Beneficis a curt termini per a l'empresa. Venen per la mateixa sensibilització del consumidor, a Alemanya qui contamina disminueix vendes, però no és el cas del consumidor espanyol. Aquí la televisió no informa, la premsa sí que informa però aquí es llegeix poc. Els beneficis de l'etiquetatge ecològic arribaran quan el consumidor estigui més sensibilitzat, ara encara es fa de forma "folklòrica".

Es suficient la informació sobre el medi ambient? Sí, però no. Es pot entendre el llenguatge però no hi ha ganes de llegir, és un problema cultural.

Gravetat del problema? Ara és greu, però no molt. Estem en el punt d'inflexió, si no es prenen mesures serà un problema molt greu. En quant als països sotsdesenvolupats tenen la necessitat de subsistència, jo no conec les solucions, el problema més greu està a Sudamèrica i Àfrica per la desforestació. Als països occidentals tenim tecnologia per no carregar-nos boscos i rius. Són dos problemes diferents, per una banda els que han de disminuir els seu nivell de qualitat de vida, i l'altra, els que han d'augmentar-la. No són problemes comparables. Les solucions no són donar almoïna al tercer món, és ensenyar-lis a conrear.

El tema del medi ambient és conjuntural o real? No és cap conjuntura, és un problema real encara que no suposa un gran cost per a l'empresa. Els nous dirigents estan més motivats, els vells dirigents no s'els pot ensenyar, tenen una altra cultura. El problema és de base cultural. Cal començar per baix.

Com afecta el tema a l'exportació del producte? A Alemanya volen productes bons i que no contaminin, el director d'exportacions nota la tendència, no és una moda. Aquest país hauria d'apuntar-se el més aviat possible, no ha de ser poesia, sinó filosofia d'empresa. Pot afectar la competitivitat en països que no siguin respectuosos amb el medi ambient perquè no tenen tant costos, encara que en el sector del vi no succeeix això.

Transcripció de l'entrevista 2 al Director tècnic de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? El medi ambient és on ens ha tocat viure i també el que hem de conviure

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Si que crec que existeix.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? Hi ha molta inconsciència, hi ha poc coneixement en general, de tothom. És un problema que pot ser greu però no sabem quant greu pot ser-ho perquè hi ha molta inconsciència.

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica?

5. Quines solucions considera possibles i viables?

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? No hi ha un origen de la problemàtica, es innata a la nostra forma de ser. És un origen dispers entre la gent, l'empresa, etc. Agredim al medi ambient de moltes formes. La nostra indústria agredeix el medi ambient i cal posar mesures, però en definitiva tothom agredeix. És molt important la sensibilització, tenir consciència d'allò que està passant i que podem fer. En tot això han d'haver-hi unes prioritats, hi ha activitats industrials que agredixen el medi ambient, però no per això s'han de deixar de fer. L'empresa i l'ésser humà són igualment responsables.

7. A partir de quines fonts obté vostè aquesta informació (sobre la qüestió ambiental) Primer d'una sensibilització interna, això en primer lloc, i després també hi ha una informació externa dels mitjans de comunicació, de la literatura, de la gent que es mou i investiga.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Arriba informació molt concreta, encara que no de les administracions públiques, sinó que és promoguda pel sector, fa temps que estem sensibilitzats. Les administracions s'ajuden molt del propi sector, que elabora informació molt completa

de no fer sorolls, això vol dir canviar molta maquinària, el moviment del material, etc... Estem orgullosos de tenir unes instal·lacions modernes que respecten el medi ambient, millorem la nostre imatge, però la rendibilitat es nul·la, el client això no ho aprecia.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) Si, hi ha un director de Medi Ambient, i també es fa una reunió mensual dedicada al medi ambient. El departament, si bé, és el de Seguretat i Higiene i Medi Ambient.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Ens queda un focus generalitzat a tot el sector, és molt costós en diners però es necessari i es relaciona amb el moviment del material, sinó fos per aquest focus estariem molt per sobre de tota la normativa existent, es una labor permanent. Mai hem estat fora de la normativa, sempre hem estat més avançats.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? En la mida que puguem col·laborar en altres propostes de medi ambient, encara que no afectin al nostre sector o millorin la nostre fàbrica, estem disposats a participar.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes? Per nosaltres és molt important el tema de la sensibilització de l'administració de cara a l'empresa i el medi ambient, que també ens tingui en compte a nosaltres.

Transcripció de l'entrevista 3 al Cap de Medi Ambient de l'empresa

Nota d'aclariment: L'entrevista contà amb la presència d'una segona persona també de l'empresa (adjunt a la direcció), a més de l'entrevistat, qui afegí alguns comentaris. Les seves intervencions son indicades encapçalades per les lletres J.B., la resta pertanyen a l'entrevistat (J.C.B.)

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podriem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient?** Todo entorno social, natural y cultural que rodea el ser humano
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?**
- 3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** Sí que existe el problema ambiental. Se ha pasado el límite de la reversibilidad en los recursos. Se ha de replantear las relaciones del entorno y la sociedad. Es un problema grave, aunque es muy importante la reacción de los países industrializados, en Europa y Norteamérica hay campañas de de protección y de mejor gestión de los espacios naturales. En los países no industrializados sí que es un problema grave cuando se están planteando el proceso de industrialización. En los países desarrollados se tiene la industria necesaria, sin embargo son los países del cono sur, los que tienen las mayores riquezas, no disponen de la tecnología necesaria para afrontar el reto medioambiental. Ha de haber un reequilibrio.
- 4. Quin són els agents responsables d 'aquesta problemàtica?** La industria es la que mayor responsabilidad tiene, posee la tecnología y los medios para que otros países en vía de desarrollo tengan, se les pueda dotar, de las soluciones necesarias. Son soluciones macroeconómicas.
- 5. Quines solucions considera possibles i viables?** El descenso del progreso es un planteamiento absurdo, va contra el sentido del ser humano. Pero sí que se ha de frenar el despilfarro energético, se ha de trabajar en la eficacia y la eficiencia. Se ha de consumir menos y mejor. También se hace necesario incluir los costes ambientales en el balance económico de las empresas, se han de contemplar los costes
Las soluciones han de constar de una gran imaginación, se han de compatibilizar las zonas naturales con las urbanizables. A nivel planetario

se han de definir zonas de pulmón verde, naturales, y que zonas de desarrollo urbanizable. Distribución población también es una fuente de problemas, porque generan importantes focos de contaminación, sobretodo las grandes concentraciones y también se han de buscar soluciones para que se distribuya adecuadamente la población.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? La gran empresa asume bien todo el tema ambiental, la sociedad ha de ser más sensible, es un proceso que ya se está dando. Los productos verdes, los procesos más limpios, los gobiernos a nivel fiscal, dotar de más recursos para asumir los retos medioambientales, las grandes empresas con tecnologías más respetuosas han de ser las líneas que se desarrollen.

Otro fenómeno importante que se está produciendo es que el conocimiento está pasando de la Universidad a los grandes centros científicos (que dependen de empresas industriales). Por otra parte los expertos en tecnología ambiental han de pasar a otros países con menos requerimientos legales en medio ambiente.

La pequeña empresa tiene suficientes problemas para subsistir, por lo que el tema ambiental es una carga.

(JB) de forma genérica, es un tema joven, la legislación es muy reciente, pero son las empresas grandes las que tienen mayor y mejor capacidad de adaptación. Es un problema de concienciación.

(JCB) la gran empresa tiene muchos clientes, proveedores, con intereses muy diferentes, además están más imbricadas en la sociedad, y tienen más recursos para adaptarse a esta nueva situación.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Llega de muy diferentes fuentes: universidades, grupo ecologistas, publicaciones, informaciones más genéricas, de jornada, congresos. Se ha de tener en cuenta que tenemos diferentes clientes, que tienen problemas concretos (por ejemplo en sus instalaciones) lo que implica que las fuentes de información sean muy diversas. También hay diferentes administraciones con las que estamos implicados, por lo que nos llegan informaciones muy diversas.

(JB) El Plan medioambiental en nuestra empresa, contempla que la legislación es muy cambiante, por ejemplo lo que hace unos años, pocos, era permisivo en niveles de emisión, ahora no lo es y hemos de estar preparados para ello.

9. Fonamentalment en què consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Las administraciones son principalmente la autonómica (Industria, Agricultura Ramaderia, y Medi Ambient por

supuesto). Del estado también el MOPTMA, ahora Medio Ambiente tiene políticas que nos influye y nos afecta.

Pero las administraciones van por detrás de las políticas de las empresas, de las grandes empresas. Se plantea una reglamentación a nivel sectorial, con comisiones en las que participa la Administración, por aspectos técnicos.

Afectan de forma sensible, en Cataluña, Andalucía, Baleares y Galicia la legislación es más estricta, también se ha de decir que es más moderna. La empresa se ha de adaptar funcionalmente a un entorno más regulado. En Cataluña es una regulación bastante normal, pero en Baleares es más estricta, sobretodo en el aspecto de impuestos, las administraciones tienen una gran voracidad recaudadora

(JB) La reglamentación es más una apuesta valiente por temas medioambientales, en nuestro caso se trata de una línea estratégica como una de las empresas pioneras en el sector.

(JCB) se están realizando inversiones importantes, más allá de la reglamentación, proponiendo límites más estrictos que la reglamentación, y donde el departamento de Medi Ambient actúa como garante que cumplimos con lo que decimos.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Ciertamente van por detrás de la reglamentación que hacen las grandes empresas.

(JB) En nuestro caso hemos dado un paso más, con un premios de medio ambiente que damos en la empresa, y que esta es ya la 3ª edición.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Es más fácil hablar de lo que nosotros hacemos, ya que como hemos dicho vamos un poco por delante de la reglamentación que hace la administración pública. En nuestro caso tenemos un plan director, un política medioambiental pública, certificación ambiental que nos hace una empresa externa. La gran empresa de España está más concienciada.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Por historia, por circunstancias la gran empresa ya lo ha hecho. Sin embargo la mediana y pequeña empresa es más difícil. Las petroleras/químicas tienen que hacer un esfuerzo mayor, aunque ya lo hacen, en las instalaciones viejas, que es más difícil la inversión, puesto que en una instalación nueva es más fácil realizar la inversión, supone menos coste. La diferencia entre la inversión para mejorar un proceso en una instalación nueva o que se está por construir es mucho menor que la inversión que debería realizarse para una instalación desfasada o antigua.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Sector químico, el grande ya lo está haciendo, en el pequeño sector es más difícil. También en el tratamiento de superficies

curtidas, automòviles, siderurgia, minería tradicional también contamina mucho.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? Podemos hablar de lo que está haciendo nuestra empresa. Todo empezó en 1992, cuando la dirección de la empresa consideró al Medio Ambiente como un objetivo estratégico. Históricamente habíamos tenido muchos problemas (condena por delito ecológico, instalaciones antiguas, desfasadas). Ese año se creó un comité que identificaría las líneas maestras de distribución de energía, y de dotar de los recursos necesarios para esta nueva política. Para ello se creó un Plan Director, Evaluación Ambiental de cada una de las instalaciones, con ello podíamos conocer que problemas presentaban las instalaciones y que recursos había que emplear para solventarlos.

Este tema ya lo tenemos bastante bien, ahora estamos con los temas de transporte y distribución, puesto que las instalaciones ya hemos hecho muchas cosas. También tenemos planes de formación para toda la empresa: temas de medio ambiente a todos los empleados, y más específicamente a los trabajadores que tienen el trabajo con algún tipo de relación con el entorno. También tenemos un Sistema de Gestión en una de nuestras instalaciones, que ha conseguido un certificado de calidad de la instalación. Además tenemos una política de comunicación de nuestras acciones, tanto de cara al exterior, como interna, de todos los aspectos de medio ambiente que pudieran incidir de una forma u otra. También hay un plan de auditorias ambientales, y en unos 2 años ya estarán listas las medidas, a un 80-85%, de cambio propuestas, no estamos escatimando esfuerzos, tanto de apoyo a los técnicos con las acciones que están llevando a cabo, como con los recursos que se están destinando, entre 4 y 5.000 millones.

(JB) Como colofón están los premios de medio ambiente, que se otorgan a los mejores gestores de nuestras instalaciones. Son unos premios que se otorgan a nivel interno pero que tienen repercusión externa, la entrega de premios se hace en un acto público, en la última edición asistió el conseller de Medi Ambient y el presidente de Greenpeace en España. No es un premio económico, pero sí que es un reconocimiento público a los mejores gestores. Es importante resaltar que estos premios tienen un reconocimiento oficial, pero también por parte de las ONGs, no sólo es una cuestión interna. Con ello conseguimos que nuestra política medio ambiental sea reconocida.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? En los costes de producción tienen una fuerte incidencia. Todas las inversiones que se hacen en la mejora de las instalaciones han de provenir de los recursos de la empresa, y el mercado nuestro está muy regulado a nivel de precios, por lo que nos supone unos costes importantes. También estamos implantando la contabilidad ambiental, tanto de las térmicas como las hidráulicas, en el gasto general de la empresa, es decir que porcentaje del gasto total de la empresa corresponde a temas de medio ambiente.

(JB) A nivel global el Impacto Ambiental es un poco el chocolate del loro, es más difícil cuando se trata de instalaciones viejas.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Son muy diversas: tanto auditorias ambientales en nuestras instalaciones, como renovar las instalaciones y adecuarlas a las nuevas exigencias. Además hay medidas más concretas como pueden ser las líneas eléctricas con un nuevo diseño, con un menor impacto ambiental, con salva pájaros. Cuando se detecta la existencia de un problema se va al lugar problemático y se soluciona o se intenta solucionar. Propietarios de los terrenos por donde pasan nuestras líneas, cazadores, grupos ecologistas son algunas de nuestras fuentes para informarnos donde pueden existir problemas

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En què consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) [Contestada en la pregunta 12.]

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? Continuaremos con lo que estamos haciendo hasta ahora, que es bastante, pero cuando surge un problema, pues lo intentamos solucionar.

Por ejemplo para diagnosticar una instalación, primero se programa una visita, que puede durar, por pequeña que sea la instalación, de mes a mes y medio, en este tiempo establecemos un diagnóstico medio ambiental de cada instalación, y esto hecho en cada instalación implica mucho tiempo. Después hay un programa de medidas correctoras, inversiones que se han de hacer cada año para solventar los problemas detectados, es decir que es mucho tiempo el que se emplea.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? No sé.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes? No, me parece que a lo largo de la entrevista ya se han tocado muchos de los temas importantes.

Transcripció de l'entrevista 4 al President de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Allò que ens envolta. Concretament, en indústria, el que fa referència a la qüestió aèria, les aigües i el terra que necessitem per dipositar escombraries.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí que existeix. La indústria mal portada genera problemes ambientals. He canviat molt abans pensava que eren bajanades, ara considero que hi ha un problema.

Nosaltres som una indústria paperera, vigilem molt la gestió de les escombraries. Com que utilitzem molts productes orgànics i inorgànics vigilem molt les pastes i les escombraries, nosaltres no contaminem gaire. Per una gestió descuidada vam arribar a perdre diners (per una pèrdua en matèria prima).

Actualment cremem fuel-oil amb residus de sofre que poden produir pluja àcida, intentem cuidar les emissions a l'aire. El 18-20% del que tractem son residus sòlids. Tenim un abocador propi des de fa 2 anys.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? La gestió transformadora de la indústria i la població en general provoca problemes mediambientals. Quant més concentrada és la població humana més forta és l'agressió al medi ambient. Tot el que fem malament, encara que sigui conrear la terra, pot ser causa de contaminació.

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica? Sobretot, com ja he comentat abans, la gestió transformadora de la indústria i l'acció de la població humana en general.

5. Quines solucions considera possibles i viables? Una primera solució és la conscienciació social, actualment els joves estan molt conscienciats. Una altra solució són els estudis tècnics, que no són fàcils de fer.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? Moltíssima, no només el món empresarial sinó fins i tot el comerç (transport).

Mal portat, el món empresarial és molt contaminant. Fins ara hi havia una mala gestió i poca pressió per part de les administracions, per això es feia el que es volia. Des del 24 de maig passat hi ha un codi penal molt estricte, es vol evitar que la diferència entre nosaltres i la resta d'Europa sigui molt gran. Per exemple, els alemanys s'han adonat

que a l'Alemanya de l'Est hi havia fàbriques de les quals ni tan sols es podien aprofitar els edificis.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)

Autoritats, conselleries, patronals i a més moltes empreses i auditories que han vist que el tema mediambiental és molt rentable i fins i tot n'han fet negoci.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? Noves mesures, informació de sistemes per sortir de problemes, informació de convenis, legislació ... De quines Administracions?

Fonamentalment de l'autònoma catalana i del Govern Central, que va molt enrera. Quan dic enrera vull dir que fins i tot pot produir competència deslleial.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Ens han disminuït les despeses, tenim la pretensió d'arribar a la taula 3 de nivell de contaminació perquè si no ens podrien fins i tot tancar l'empresa. Això fins ara ens ha sortit a compte. A partir d'aquí tindrem més despeses. El que hem fet fins ara ens suposava disminuir costos, però les noves inversions que ens exigeixen les normatives ens suposen diners sense cap avantatge addicional.

Nosaltres comprem restes de paper a Alemanya. Arribaria un moment que Alemanya ens exigiria i controlaria que realment féssim paper a partir d'aquestes restes, si no ho féssim no podríem ni exportar el nostre paper, per això podem dir que hi ha una mena "d'aduana verda".

Nosaltres comprem restes de paper a Alemanya. Arribaria un moment que Alemanya ens exigiria i controlaria que realment féssim paper a partir d'aquestes restes, si no ho féssim no podríem ni exportar el nostre paper, per això podem dir que hi ha una mena "d'aduana verda".

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Les valoro com molt positives i necessàries. El que ha fet la Conselleria està molt bé. Ha de ser la pròpia administració qui ha de dir què s'ha de fer, si el canvi no es fes per força, no es faria. I el canvi és necessari, perquè si no seríem contaminants i disminuirien tant els recursos com la població mateixa (recordem el descens de fertilitat masculina que patim en el món occidental).

Les valoro com molt positives i necessàries. El que ha fet la Conselleria està molt bé. Ha de ser la pròpia administració qui ha de dir què s'ha de fer, si el canvi no es fes per força, no es faria. I el canvi és necessari, perquè si no seríem contaminants i disminuirien tant els recursos com la població mateixa (recordem el descens de fertilitat masculina que patim en el món occidental).

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració?

Sobretot la conscienciació i la sensibilització.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Sí, perquè la capacitat industrial és molt gran i cada vegada serem més eficients i serà menys costós.

Sí, perquè la capacitat industrial és molt gran i cada vegada serem més eficients i serà menys costós.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió?

Per què? Hi ha sectors més contaminants, com poden ser el químic, les centrals nuclears, el sector dels cuiros (tot i que ha patit un descens espantós, molt més ràpid que el tèxtil) i també la indústria paperera (sobretot quan tractem fusta, ja que els lleixius que fem servir són molt agressius, a més és molt important el tema de la pudor, que també és contaminació).

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis?

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Per exemple, el fet de garantir que el 100% del nostre paper es fabrica a partir de deixalles de paper, ens facilita l'exportació del nostre producte. Si no ho féssim, no podríem exportar-lo.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Fem una política activa i passiva. Nosaltres desprenem CO2 per la crema de fuel-oil, però estem per sota dels límits en les nostres calderes. Tenim un abocador propi, que a més té una capa d'argila absorbent. Tenim una bassa pròpia que buidem i tractem nosaltres mateixos perquè ens surt més a compte.

D'una altra banda, donat que fem servir deixalles de paper, contaminem menys. La nostra possible contaminació és aèria, i provinent de les aigües residuals que puguin sortir. Vigilem que el nostre paper no tingui residus de sals de metalls pesants, com per exemple el mercuri. Això ho fem en un prestigiós laboratori alemany, de cara als nostres clients i per poder competir a Europa. Del producte final ningú no en fa cap control, només nosaltres voluntàriament, des de fa sis anys. Garantim que el nostre paper està fet al 100% amb les deixalles reutilitzades. També processem el tetra-pack, tot i que el rebem després d'haver estat utilitzat (amb residus de llet, etc..)

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) No la tenim escrita, però l'acomplim. Hem d'utilitzar tot el que ens arriba tal qual ens arriba. Potser hauríem de fer un protocol. Hi ha un responsable que s'encarrega de més coses (gerent de fàbrica, segon nivell per sota del cap de fàbrica) i que s'ocupa d'aquest projectes.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Estem posant en marxa una Depuració Biològica per les aigües, ja que pretenem arribar a la taula 3 europea (que és el mínim).

A més, sempre estem en comunicació amb Lleida, i amb els grups ecològics organitzats de la zona, donat que tenim la fàbrica a 10 Km. Pretenem aproximar-nos a tots els grups de la comarca del Segrià, incloent-hi la premsa, l'alcaldia, la Comunitat de Regants, etc.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? A Catalunya hi ha una relació molt fluïda amb la Conselleria. S'hauria de generalitzar això que nosaltres fem: estar en contacte amb els grups ecològics per tal de no tenir tant mal nom. La comunicació dona a conèixer informació sobre la nostra activitat.

Transcripció de l'entrevista 5 al Director de Fàbrica de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Pels que vivim al planeta i volem preservar-lo, implica reducció de residus, d'emissió a l'aire, a l'aigua i a la terra. Per aconseguir no fer perillar la Qualitat de Vida, és cap a on hauríem d'anar. És molt ample, no només indústria, també hi ha el tema domèstic, residus i embalatges. És molt difícil de dir en 2 o 3 paraules, però és això, mantenir la qualitat, el tema principal, no empitjorar, és inqüestionable. Capa d'ozó, no gasos contaminants, disminuir els CFCs, eliminació al màxim, coses d'aquest tipus. També està l'assumpte del sanejament, a més dels productes perillosos que s'aboquen als rius. El medi aquàtic, tant rius com mars, perquè els dos formen part, empitjoraria amb aquests abocaments. El mercuri pot enverinar milers de litres d'aigua amb molt poca quantitat, tot el tema de metalls pesants, vull dir, que és un tema molt ampli.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? Clar, existeix. S'està prenent consciència, reduir l'impacte ambiental en general, tot el món s'està conscienciant, primer han estat els països del nord i centre d'Europa, i ara està arribant aquí. És més difícil a la part sud del planeta, perquè es necessiten grans mitjans econòmics per actuar i no els tenen. És molt important prendre consciència i actuar, i així aconseguir com a mínim no fer créixer el problema.

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica? Falta conscienciació del que contamina, és una suma de Jo més Jo més Jo, són molts, a nivell internacional s'està prenent consciència, fins i tot diria que al nord i centre d'Europa massa consciència, dels americans no parlo perquè estan allà i és un altre tema.

5. Quines solucions considera possibles i viables? Amb l'actuació, i només complint les normatives es reduiria el percentatge d'una forma elevada, aconseguir el 100% és molt difícil. Parlo amb coneixement de causa. Nosaltres, el nostre president té una gran consciència d'això del medi ambient i permet que es facin moltes coses, ens recolza molt. Per exemple a la factoria que tenim al Baix Llobregat es recicla el 99,6% de la pintura per fer altre cop pintura. Aquí també es recicla molt. Es tracta de prendre consciència i moltes altres coses.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? El gran cost que té tot això. És una inversió molt gran. Complir amb la llei de residus, sanejament, emissions a l'atmosfera, són com 13 ò 14 lleis que hem de complir, no les

diré totes, però això són costos, i no tothom està preparat per fer-ho. Cada any això ens consta més o menys 60 milions. Això són menys beneficis, encara que sigui benvingut per protegir el medi ambient, però les empreses mitjanes i petites no poden. Un altre tema és que en alguns llocs de l'Estat Espanyol, no es fa res, i fan una competència deslleial. Estic a favor de les administracions que persegueixen aquesta gent. Si ens gastem tants diners en el medi ambient, i surt un altre marca i contamina i no li passa res, clar això no es lleial. A l'Estat Espanyol falta una mica d'explicació més fàcil al públic en general, els industrials tot això ja ho sabem. Nosaltres tenim l'etiqueta ecològica, som els segons a Europa que la té amb pintures de base dissolvent. Un altre tema són les de base aigua. Tot això té un cost, l'etiqueta ecològica, el cost de les matèries primeres que són més cares, també per auditories dels proveïdors, si el seu producte es bo però contamina, doncs no li podem comprar. També l'etiqueta ecològica té un preu. També té un sentit en la qualitat del producte, no només és que no contamina, també té implicacions en la qualitat del producte, per exemple es té en compte quina és la quantitat de pintura que fa falta per aconseguir pintar una determinada superfície, quin és el seu rendiment, perquè si es fa servir molta això vol dir que no és contamina en el procés de producció. Es consumeix més producte per m² pintat. Això és per dir que no només és un tema d'ecologia també hi ha un tema de qualitat.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Participem a nivell nacional i internacional. A moltes conferències tècniques internacionals que organitza la Confederació Europea de Fabricants de Pintures, i en aquestes som els únics representats de l'Estat Espanyol. La Federación de Industrias Químicas de España (FEIQUE) també fa tot un seguit de coses per seguir les normatives europees. Jo mateix formo part d'una comissió per a la reducció de productes orgànics volàtils (els dissolvents) a l'atmosfera, on l'encarregat per l'UE sobre aquest tema és el Govern d'Holanda. També en el tema de pintures per a l'automòbil, també temes de salut, de medi ambient. L'última es la reducció d'envasos i embalatges, que volen posar-la en marxa ja i això després de la 14 esmena, ja els hi hem dit, i es clar, s'haurà d'allargar el termini de posada en marxa.

Ens arriba informació del ministeri de Fomento, abans era el MOPT, del ministeri d'Indústria, de la Unió Europea directament. Estem al cas de tot, cada mes ens arriben totes les directives de la UE, no podem llegir-les totes, però les tenim, i sabem de que tracten. Es pot dir que les rebem d'on es produeixen, d'on es generen.

També hi ha un altre, estem dins del compromís de progrés, crec que en castellà es "Compromiso de Progreso", és a nivell mundial i a l'Estat Espanyol, ho porta la FEIQUE. És un compromís clar de les empreses, per a la reducció continua de les emissions a l'aire, a l'aigua i al terra, així com dels residus.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Directiva, ara decret llei, eliminació del Plom en l'ús domèstic a les pintures, reducció de dissolvents, això comporta tot un procés de reformulació dels nostres productes, i tot això són diners. El producte ha de tenir un acabat igual però

sense plom, això vol dir que ha de tenir el mateix color, que ha de tenir el mateix rendiment, hem pogut arribar a fer-ho, però són diners.

Ens afecta moltíssim. També està la directiva dels dissolvents, que en mig any més o menys ja sortirà, i s'haurà de complir en 3 anys, reduir un 20% dels dissolvents, i al 2003-2004 encara més. Però passa una cosa, la tecnologia no avança tant per fer el mateix producte al client, per tant totes aquestes reduccions que ens proposen s'hauran de negociar, no són viables.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Generalitat, Estat i UE, en principi hem de complir directives de l'UE, però la que fa complir més a l'Estat Espanyol és la Generalitat. Tenim casos extraordinaris, com són accions a nivell nacional, complir una sèrie de coses, i és a Catalunya on hem de complir-ho abans, i de forma més rigorosa. Ho fan per adequar-nos més aviat a les directives. Posaré un exemple, passar d'un costat a l'altre de la frontera geogràfica entre Catalunya i una de les comunitats de l'Estat Espanyol que estan a tocar vol dir que les mateixes quantitats, en un lloc és legal i en un altre il·legal. El que passa és que aquí es vol passar de res a tot. Feia uns anys no hi havia res, i a altres països ja hi havia coses. Això aquí ha de ser gradualment, poc a poc, però sense pausa.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Ja n'hi ha prou. Les directives surten constantment, i s'han de complir, però tots. Hi ha un poble a Albacete on fan moltes pintures, la majoria són de base aigua, i tots els residus els aboquen directament al riu, sense que ningú els controli, i si ho fessin aquí, aniríem a la presó. S'ha de moderar, de modular l'aplicació.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? S'han de conscienciar a la força, en cas contrari no es podrà viure. Ja ho he explicat al principi, moltes empreses ja estan conscienciades, sobretot les grans, perquè les petites no ho poden fer. Significa molts diners (depuradores, neutralitzar residus). Tot això, que ja dic que són diners, si les petites i mitjanes empreses ho han de complir, doncs, en la majoria de casos han de plegar per poder complir-ho.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Pel que diuen el nostre sector, el químic, perquè estadísticament sembla ser així, però encara que es contamina, també som els més sensibilitzats. També hi ha altres sectors, com el siderúrgic, grans multinacionals etc... que en el cas de les grans indústries també es de gran contaminació. Aquestes no tindran tants problemes per gastar diners, hi hauran problemes, però els gastaran. Les petites és un altre tema, se les ha d'ajudar i també informar. S'informa i s'ajuda, i després ja es té la capacitat de complir amb la normativa, o bé de sancionar.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Canvi de mentalitat i sobretot informar perquè es prengui consciència del medi ambient.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? [Ja apuntat anteriorment: canvis en el procés de producció, nova formulació en els productes, inversions per controlar emissions, etc.]

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Reciclatge de tots els residus de pintures. Redestilació de dissolvents. No contaminar l'aire, processos tancats d'emissions, no emetre pols. Fem totes les accions hagudes i per haver. S'ha de tenir en compte que la nostra Direcció està molt conscienciat i no ha estat difícil. També tenim la certificació de l'ISO 9001. També estem amb això de l'Eco-audit. Implica tenir un manual de gestió Medi Ambiental. Estem fent auditories, ja hem fet dues d'interne i falta l'externa que la farem després de vacances. Temps?, molts estudis i força intensos. Els últims 3 anys molt més intensiu encara, per assolir aquesta fita.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) [Ja apuntat anteriorment: manual de gestió MA, auditories, etc]. Càrrec, director de Qualitat i Medi Ambient. Tot va molt lligat. En l'auditoria ambiental hi han molts temes que són de qualitat. Per això van lligats els temes.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Sí creiem, però estem al punt que és difícil fer gaires coses més i que es noti una millora molt alta, en relació amb la inversió que representa. Aconseguir el 100% es gairebé impossible. Aconseguir un 50%, es força fàcil. Amb diners, arribar al 70i al 80% també. Això sí, passar del 80 al 81% pot representar una inversió igual o més gran a la que s'havia fet fins aquell moment, per exemple.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Conscienciació i gastar-se diners. No podem anar enrera, s'ha d'anar cap endavant. L'empresa ha de ser conscient del tema de medi ambient, per pròpia seguretat o per imposició. Les empreses en principi han dedicat una part de beneficis a això, s'han de gastar diners. No és pot fer en la indústria una millora del medi ambient (residus, etc.) si no hi ha despesa. Val diners. Segons quins medis, com la reducció d'emissions a l'aire, són diners, i són instal·lacions molt complexes. La Generalitat va demanar a cada empresa que mesurés l'abocament que feia. S'havia de mesurar afluents, tot això va reportar una sèrie d'anàlisi. Com per exemple segons la llei que marca màximes i mínimes. Tot vol dir molt, i nosaltres hem aconseguit que les nostres aigües residuals portin la càrrega contaminant 0.

Transcripció de l'entrevista 6 al Director de Finances i de Personal de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient?** Todo lo referente a lo que puede afectar al medio, sea líquido, gaseoso, sólido, residuos industriales, etc...
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?** Sí, la problemática existe y es más grave de lo que parece.
- 3. Segons vostè, en què consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** Algunas cosas no están lo suficientemente recicladas, no hay vertederos y no hay sitios donde reciclar los residuos. Hay una falta de infraestructura de la que son responsables el Gobierno y la Generalitat. Además, hay poca colaboración y desconocimiento, todos tapamos lo que podemos. La administración no colabora con nosotros, sólo va a sancionar, no a ayudar ni a poner medios.
- 4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica?** No lo sé. El primer agente es el agente industrial, lo que ocurre es que cuando el residuo sale de aquí, está totalmente controlado, pero a partir de aquí, ¿dónde van esos residuos?. La culpa es un poco de todos, es una cadena.
- 5. Quines solucions considera possibles i viables?** La colaboración de la administración, no tratar siempre con la vara, que ayuden.
- 6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa?** Hay muchas pequeñas empresas que tienen que trabajar subterráneamente en este tema para poder subsistir.
- 7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)** Asesorías que envían información periódicamente, Instituto de Seguridad e Higiene, Generalitat, Patronales. Algunas veces de la propia televisión y de los medios de comunicación en general.
- 8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions?** Nos llegan informaciones muy complejas. Si tuviéramos que estar tal y como dicen, tendríamos que cerrar. Son muy estrictas. Las administraciones de las que nos llega información son principalmente la Generalitat (Departament de Residus i Medi Ambient, Departament d'Indústria) y la Cámara de Comercio.

9. Fonamentalment en què consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Son muy severas, son normativas. Intentan arreglar una cosa y lo que estamos haciendo es agravarla más.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Exigen demasiado, pero tienen de positivo que intentan luchar contra la degradación del medio ambiente, y eso es bueno.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Deberían dar un mayor número de subvenciones a las empresas que más lo necesiten y no a las empresas que -por error administrativo-, tienen derecho a esas subvenciones. Con "error administrativo" quiero decir lo siguiente: Hace unos años, muchas empresas despedían a sus trabajadores, se iban a zonas industriales y encima recibían subvenciones. Nosotros aguantamos a más de cien trabajadores con sus sueldos y seguridad social. Esto nos supuso una deuda de casi mil millones de pesetas. Las empresas que no están al corriente de pagos no tienen derecho a recibir subvenciones, y a nosotros no nos las dan porque tenemos una deuda reconocida oficialmente, pero no legalmente. El error administrativo es que empresas que han "aguantado su vela", como nosotros, no reciban nada.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Sí, por ejemplo las empresas que están en el casco urbano deben poner medidas para no molestar al vecindario, (ruido, polución, etc).

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? El sector químico es el que en principio parece que más puede afectar al medio ambiente, pero lo perjudica el sector industrial en general, porque el metalúrgico o el eléctrico lo perjudican incluso más.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? En un control de las emisiones, los vertidos, la polución, los ruidos, etc...

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? No hay una incidencia directa en la producción, pero sí la hay en los costes generales de la empresa.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Llevamos un control de los aceites y disolventes sobrantes (antes se los llevaba una casa que no se sabía lo que hacía con ellos), del ruido y la polución y residuos en general. En cuanto al cartón, de esto se preocupa un indigente que lo vende aquí al lado, es la única persona que se interesa por el cartón. Quizá debiéramos hacer como con los disolventes, llevar una hoja de control sobre quién lo lleva y dónde va, pero tampoco gastamos tanto cartón y no es un material tan peligroso.

Estas acciones se llevan a cabo desde hace unos tres años con hojas de seguimiento, y de forma un poco menos controlada desde hace más tiempo.

17. La seva empresa té una política formalitzada? (Plans, objectius, etc) En què consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) Sí y no. Somos conscientes de que hay que mejorar, pero no tenemos posibilidades económicas ni ayudas. La política no está escrita, pero sí tenemos una política de intenciones en la empresa (no declaradas). Por ejemplo, nosotros instalamos una cámara hermética en la sala de pruebas para que se probaran los motores sin molestar a los vecinos y a eso nadie nos obligó, era de lógica, por el bien de los vecinos y el de nuestros trabajadores. Nadie nos lo había dicho. Ahora nos apretan muchísimas cosas.

Para estos temas no hay un departamento específico, se ocupan los directores de fábrica.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Si tuviéramos suficiente dinero, actualizaríamos los temas para legalizar la situación de no ponernos nunca al día por problemas administrativos. Después modernizaríamos el parque de maquinaria.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Es muy necesario un mayor control de los residuos. Otra faceta importante (y que es imposible si la administración no pone los medios) es que todas las empresas y sus responsables hagan cursos de capacitación en temas de medio ambiente, tanto formación como información.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes? No, creo que ya ha salido todo.

Transcripció de l'entrevista 7 al Director de Producció de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? L'entorn, tot allò que ens envolta.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí que existeix. És difícil fer una valoració general, tant general. Són molts passos, tecnologies netes... Potser al món empresarial no va tan ràpid com hauria d'anar. Es funciona molt per les necessitats vigents, malgrat tot els últims anys hi ha hagut pressió a les empreses, la declaració de residus, un seguit de mesures que marquen una mica el camí a fer, que encara s'està fent. Encara portem cert endarreriment tecnològic i econòmic amb la resta d'Europa, i clar quan parles de fer noves instal·lacions tecnològiques, tecnologies netes, no contaminants, vol dir un sobrecost que des del punt de vista empresarial és una dificultat afegida. Més que res per la situació d'exigir coses però sense dotar de mitjans per fer-ho, mitjans que donés l'administració. L'empresa vol guanyar diners, i per si sola fer que no contamina, això ho fa, poder, algú aïlladament, però no ho fas de 'motu propi'.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? El fet d'entrar en l'UE i tot el seguit de directives que comporta. L'adaptació al medi ambient és donar la volta als sistemes de producció en general, sinó és produeix cert canibalisme, però també hi ha pocs mitjans per ajudar a l'empresa i pocs mitjans per conèixer que es pot fer. Nosaltres teníem un procés en el que intervenia àcid clorhídric i sosa, i fa uns 2 ò 3 anys es va canviar la tecnologia, per una de més neta, i paral·lelament ens vam assabentar que hi havia ajudes de l'UE, doncs per trobar la persona adequada que ens podés informar de com anava el tema, de tot el paperam que havíem de fer, doncs això ja ens va costar molt aconseguir-ho. Més greu quan no es té un tècnic en medi ambient, es diu que s'està formant tècnics en medi ambient, però en molts llocs és funció d'un que ja porta altres temes a banda d'aquest, no hi han les condicions necessàries per respondre amb rapidesa a les necessitats de l'home. També hi ha comprensió per part de l'administració, perquè encara no sanciona amb molta duresa, o no fa sancions molt greus, sap que per perseguir el problema que pugui haver-hi, primer s'han de posar els mitjans.

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica? El primer i més important és el sector industrial, després els transports, aquests com els que venen directament de la mà de l'home.

5. Quines solucions considera possibles i viables? Avantatges fiscals per a l'empresa, guanyar diners és allò que vol fer l'empresa, per tant sinó és per obligació no ho fan, ningú no ho farà per amor a l'art. S'hauria de dotar d'una bona infraestructura per informar a les empreses de quines mesures podrien prendre per millorar la relació amb el medi ambient. Crec que són importants els avantatges econòmics, però sobretot els fiscals, són els que més afecten, també la informació es molt important.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? Força directe. Per a mi la principal activitat a regular és la industrial, si volem que la qualitat de vida es mantingui s'ha de recolzar l'empresa, però també és la que pot fer més mal.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Primer és la meva formació, soc biòleg, i això ja marca una mica el meu interès pel tema. A més per temes de l'empresa he fet cursos a l'ICT (Institut Català de Tecnologia). També tinc informació de la facultat, de revistes especialitzades, informacions sobre les activitats, regulacions legals que s'han de complir.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Tota de la Generalitat, informació directe a l'empresa no arriba massa. Estem subscriptes a la Borsa de Subproductes, perquè tenim flascons de vidre i plàstic, polietilè, vidre, i aquests residus els poden fer servir altres empreses com a matèria primera. De la Borsa ens arriben ofertes, demandes de productes, i també una revista que ens manté amb contacte amb informació de coses que fa la Generalitat.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Afectar ens afecten poc, no som una empresa molt contaminadora, la Declaració de residus. Hem de dir que tenim i que fem, però poc més.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? El departament de Medi Ambient de la Generalitat fa bona feina en relació a les empreses, no va amb la rapidesa que es voldria, però funciona.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? En aquesta línia dita abans, però no només el medi ambient, a nivell global legislar els avantatges fiscals seria un punt a tenir en compte.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Sí, la producció ha de ser més neta, s'han de produir menys residus, les tecnologies han de ser més noves, han d'haver-hi més residus reutilitzables com a matèries primeres. També es important la col·laboració entre empreses, en la mateixa línia de la borsa de subproductes, fer que les empreses s'ajuntin, una mena de confederació, on també participi l'administració per a que més empreses puguin fer servir els subproductes com a matèria primera. S'ha de fer una política que ajudi a fer grups d'empreses amb simbiosi.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Les empreses del sector químic són les que ho necessiten més, també un major control. Per la política que s'ha seguit, una cosa han estat les directrius i altre les sancions. Crec que hauria d'haver-hi una major implicació per part del responsable polític, no fer tant la vista grossa, també s'ha de donar mitjans per vetllar pel medi ambient: on hi ha un problema, resoldre però no deixar-lo sota, no amagar-lo.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? [Ja apuntat abans]

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Poc, bé, la declaració de residus, per conèixer que fem i que tenim, però clar contaminen molt poc i amb les mesures que anem prenent es solucionen els problemes que podem generar.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan?

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En què consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) No hi han massa decisions a prendre. Els productes de rebuig nostre són pocs i els intentem reutilitzar o vendre a la borsa de subproductes. Sí que existeix la idea, la filosofia, però no està sistematitzada per escrit, la veritat, nosaltres, ja ho he dit abans, tenim poca incidència en la contaminació, i per això no hi ha una política formalitzada. Sí que hi ha la idea de minimitzar residus, envasos, etc. Però no és la prioritat més gran, la inversió econòmica que representa tenir algú específic en medi ambient no està justificada en la nostre empresa. Sí que tenim en compte les coses que poden ser beneficioses per l'empresa i a més pel medi ambient. Ja he dit que primer és minimitzar, però també està el reutilitzar l'aigua. Recuperem l'aigua que hem feta servir en el nostre procés de producció, també tractem l'aigua que treiem de pous, això, clar, comporta tot un seguit avantatges econòmics (disminució del cànon de l'aigua, que força a les empreses a prendre mesures). Però ens ha faltat ajuda per part de l'administració per fer segons quines coses.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Els àcids i bases que fèiem servir i que contaminaven, ja no els fem servir. Principalment el que fem és seguir amb la línia de reduir residus, reutilitzar subproductes. També està el tema de sorolls, de reduir la contaminació acústica, encara que és més un tema de qualitat de vida. Cada cop ens posen més pressió, i amb el temps haurem de fer alguna cosa, encara que també l'ajuntament ens ha d'ajudar. Fa uns anys quan es va instal·lar l'empresa no hi havia ningú al voltant, ara hi ha habitatges, i es comencen a queixar de sorolls, nosaltres podem fer coses per arreglar-ho, però amb l'ajuda de l'administració, encara que no sigui una mesura que faci guanyar més diners.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? [Ja apuntat abans: informació i avantatges fiscals]

Transcripció de l'entrevista 8 al Cap de Producció de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? És més una qüestió filosòfica, així d'entrada. És tot allò que incideix en el nostre ambient.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí, clar que existeix. Tota la societat genera un índex de residus que no són tractats. L'índex d'augment d'aquests residus és major que la possibilitat de tractar-los. És un problema greu en línies generals.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? La utilització massiva de materials no reciclables. La creixent industrialització i processos industrials que generen residus a un ritme superior al que avui dia es pot tractar. La indústria ha crescut a un ritme desorbitat.

La preocupació per resoldre la problemàtica mediambiental apareix molt després dels problemes. S'han detectat molt tard. Ara estem perseguint amb normatives el posar-nos a un nivell de situació utòpica europea.

4. Quins són els agents responsables d'aquesta problemàtica?

5. Quines solucions considera possibles i viables? Tots, la societat de consum, l'estil de vida. Si la societat d'avui no obligués a consumir plàstics no reciclables, si no hi haguessin cotxes, forns, emissions de CO₂, no passaria res. Després poden haver factors que empitjorin això. Hi ha països amb tradició de control mediambiental, com Finlàndia, Suècia, i uns altres que tenen altres preocupacions prioritàries, més que no el medi ambient, com els països del Magreb.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? Hi ha ara una relació directíssima. La indústria genera residus de tota mena, però abasteix la societat de consum; que és primer, l'ou o la gallina?, una gran responsabilitat la tenim els consumidors.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) De tot arreu, premsa, BOE, BOG, de revistes especialitzades ('Mercado Ambiental', 'Forum de Calidad'), cursets, seminaris, conferències

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Tota. Nosaltres ens preocupem d'estar informats, no de que ens ho enviïn, t'has de preocupar de trobar les fonts. L'administració no envia mai informació, però nosaltres tenim la nostra font d'informació.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa?

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Sempre negativament a l'empresa, perquè suposen inversions econòmiques importants. Al consumidor positivament. A l'empresa li suposa invertir uns diners que moltes vegades no té, per tant incidir, incideix negativament, però això no vol dir que no s'hagi de fer, que siguin mesures que s'hagin de prendre.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Hi ha una normativa europea que ens obliga a tenir una depuradora a partir de l'any 2.002. Aquí hi ha una baixa depuració, en tota l'àrea metropolitana. Segons la normativa hauria d'haver una depuració des de fa anys, però sembla la Sagrada Família, no s'acaba mai. Quan preguntes a l'administració mai no saben res. Si hi hagués una significaria que podríem dividir per 5 la quantitat de DQO, però com que no existeix la depuradora hem de ser més exigents.

Aboquem al clavegueram, i tot va al mar. Per sort nosaltres no toquem res químic, per la pròpia concepció de l'empresa, encara que sí que hi ha molta matèria orgànica. El que demanem és que l'administració compleixi primer la seva part. Que doni informació i infraestructures adequades a les empreses per després poder demanar que complim la normativa. Sort que fan la vista grossa, perquè la norma és inaplicable.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Evidentment, perquè d'això es deriva un bé comú per tots. Això és el mateix paper que fa la seguretat social dels treballadors, a l'empresa li suposa un cost, però també és un benefici pels treballadors. Sense forçar, ningú no faria res, però s'ha de fer d'alguna manera. Més que canvi és adaptació.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Segons els nivells de contaminació de l'empresa. Per exemple el tèxtil i les papereres sempre han estat sectors contaminants, els fabricants de productes químics.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? Jo no puc definir sobre els canvis que s'han de fer, no sé si estem preparats. S'ha de contaminar lo menys possible, paga qui contamina?

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? [Ja apuntat anteriorment: negativament, encara que s'hagin de fer]. Com exemple, a una de les nostres plantes processadores, petita en quant a nombre de treballadors, hem d'instal·lar una depuradora d'aigua i això és una forta inversió per a l'empresa, aquest és un dels exemples.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Totes les que podem fer. Per la pròpia constitució toquem productes naturals només, res de químics, per tant no contaminem. Hem fet dipòsits que laminen les puntes de DQO, fent que durant les 24h. hi hagi un ritme estable, i així hi ha un menor contaminació. Estem adequant la fàbrica, situada en un altre comunitat espanyola, a la normativa d'aquella comunitat. També la que tenim a Barcelona l'adequem a la normativa de la Junta de Sanejament. Periòdicament hi ha revisions dels nivells de contaminació atmosfèrica. Pensem complir amb la llei, pensem fer l'ecoauditoria ara que encara és voluntària.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) No, perquè no cal, la filosofia d'empresa és molt procliu a afavorir el medi ambient. Encara tenim el tema mediambiental inclòs dintre de la direcció de producció. Potser en un futur s'haurà de tenir una persona que s'encarregui només d'això.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? [ja apuntat anteriorment: és un procés continu i que preveu acomplir sempre amb la normativa establerta]

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Posar-se al dia en tots els aspectes medi ambientals però costa molts diners.

Transcripció de l'entrevista 9 al President de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podriem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldriem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Hemos de salvar la naturaleza y el mundo, en lo posible, hemos de intentar no estropearlo más.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí que existe, por supuesto. Primero son las cosas más sencillas: como puede ser la ciudad (evitar que se tiren papeles al suelo, colillas, todas esas cosas), que se hace sin darse cuenta, pero cuando se llega al bosque puede ser terrible, porque tirar una colilla en el bosque puede tener consecuencias terribles, ves los márgenes de las carreteras llenas de papeles, desperdicios, y cuando cae allí una colilla, ya se sabe. Se trata de cultura, eso es lo que hace falta.

3. Segons vostè, en què consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? Antes existía una asignatura que se llamaba urbanidad, en general hace falta un poco de cultura. Se ensucia las ciudades, sale alguien a la calle y si tiene un poco de gracia pintando te hace un grafismo y ensucia la ciudad. También el mar, no es lo mismo tenerlo sucio que limpio. Se han de hacer cosas en lo general, en lo que se ve, en lo más palpable es dónde primero se ha de actuar.

Aquí se hacen las cosas exageradamente, cuando nos da por copiar nos pasamos. En Londres, en París había edificios horrorosos, negros, y aquí se copiaba creyendo que de esta forma los edificios eran más antiguos, y ahora nos hemos dado cuenta que lo que sucedía era que estaban sucios.

¿Otros factores?, no quemar carbón, o quemarlo de una forma más eficiente, el tema del ozono, aunque no es lo mío. También hay cosas propias, nosotros fabricamos hilados, medias. Tenemos reuniones de Eurocolor, cada medio año, para escoger el color de las medias de aquella temporada, en estas reuniones una parte importante del tiempo se dedica al medio ambiente, la tarde entera o casi entera. Por ejemplo en el tema de los embalajes, tratamos de separar correctamente los materiales reciclables, aunque las medias tienen un problema, el nylon que es difícil de reciclar, los alemanes que tienen bastante cultura medio ambiental no han encontrado una solución satisfactoria. La defensa del medio ambiente en Europa es una defensa de algo que está enfermo, Europa está enferma, aunque tiene un buen hospital. Si no se hace algo disminuirá nuestra calidad de vida. Los

países del Este no están preocupados por el medio ambiente, se preocupan por disminuir los precios en sus productos, el tema del medio ambiente se puede convertir en una nueva frontera, esto los alemanes lo tienen claro. No es que no se tengan que abrir las fronteras, no digo eso, pero puede ser una pared para frenar las importaciones.

También trabajamos con tintorerías, depuramos el agua que utilizamos, y obtenemos agua sin problemas, buena, porque cualquier vertido puede tener, presentar problemas, además tratamos de tinter con menos agua. Estamos bastante bien, nos preocupa poco porque estamos bastante bien, el problema lo pueden tener los que no están bien, si les presionan puede que tengan que cerrar.

4. Quins són els agents responsables d'aquesta problemàtica?

5. Quines solucions considera possibles i viables?

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? Muy directa. Por ejemplo el tema del ruido, las industrias producen ruido. Tenemos una de nuestras empresas en el centro de una de las poblaciones más importantes del Maresme, cuanto más cerca se encuentra de las casas peor el tema del ruido, se ha de disminuir. Las industrias conviene que estén un poco separadas de la población, pero para que podamos hacer esto, separar la industria de la población tendríamos que sacar gente, y aquí el despido es el más caro de toda Europa, si tuviésemos más barato el despido podríamos sacar gente, comprar maquinaria nueva y alejarnos de la población, pero claro si la gente del textil de aquí tiene los mismos sueldos que en EE.UU., por las cargas sociales que hay, todas éstas cosas no se pueden hacer.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Las reuniones internacionales de Eurocolor son muy importantes, ya he comentado que las mañanas se dedican al color, pero las tardes casi por entero se dedican a temas medioambientales, de reciclaje, también temas de tintorerías, se trabaja en todo ello. Hacemos lo posible, utilizamos cartón, papel reciclado.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Han salido muchas cosas de lo que se ha ir haciendo, que se han de hacer, y es una preocupación.

También soy consejero de una mutua de accidentes y ésta me informa de temas de seguridad en el trabajo y de medio ambiente.

9. Fonamentalment en què consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Todas las acciones que se han de hacer en temas medioambientales se comunica a los directores de fábrica que se encargan de llevarlos a cabo, tienen instrucciones precisas
Nos suponen costes en la producción más teniendo en cuenta que el textil es un sector que ya tiene bastantes problemas, hay mucha competencia

desleal, no sólo países de fuera de la comunidad, también de ella, por ejemplo Italia, que fabrica los mismos productos que nosotros pero sin ninguna preocupación por el medio ambiente, y encima caen simpáticos. Esta competencia hace que aún sea más difícil tomar según que tipo de medidas. Además está el problema del despido, no digo que deba de ser libre, pero si más barato, son cuestiones que nos afectan mucho.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? La políticas se han de llevar a cabo, sabiendo hasta que punto son o no viables, pero se han de tratar de hacer.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Ha de dar ejemplo: no puede ser que cada dos por tres se estropee un colector y se vierta al mar. Todas las administraciones, el Estado, la ciudad, han de dar ejemplo, con la limpieza como un ejemplo. También han de dar normas, Barcelona ha mejorado, no quiero decir que esté bien, pero ha mejorado. La administración ha de ser la que lleve la bandera, se hacen cosas y ellos dan ejemplo, entonces sí que funcionará el tema.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Sí, aunque es un tema caro, cuesta dinero. Pero si no hacemos nada empeoraremos nuestra vida, hemos de tratar de ir hacia un futuro mejor, por eso son necesarios los cambios.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Es algo genérico, el tema del ruido lo han de mejorar todos. En nuestras empresas se utilizan compresores, y ello implica que se han de utilizar protectores, tapones, también la maquinaria en lo posible ha de mejorar. Es un proceso lento, gradual, si se hacen las cosas rápidas será peor, porque la competencia del extremo oriente puede hacer mucho daño. Seguro que existen sectores que contaminan más, pero han de ser todos los sectores los que tomen conciencia del problema.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? Las materias que se utilicen que en lo posible sean reciclables, eso es bueno. Separar en las casas también es bueno, en Alemania separan en 7 tipos, eso da conciencia a la gente, le acostumbra a hacer cosas y no resulta tan caro, pero sí que implica un poco más de trabajo, es un tema de educación.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? [Ya comentado anteriormente: costes, despido más económico, ruido]

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? [Ya comentado: tintorería, embalajes]. Recuperación de aguas residuales, colorantes amigos del

medio ambiente, substituir combustibles, como el fuel-oil por gas natural. Según el tema algunos de 2 a 3 años (como el papel reciclado) otros antes, una depuradora.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En què consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) Sí que está formalizada pero no existe un cargo específico, los directores de fábrica tienen órdenes precisas, pero no tenemos a nadie que tenga un cargo específico.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Estamos con el tema de la ciudad del Maresme, evitar el ruido, tenemos una instalación más moderna en Girona donde ya no se utilizan tantos compresores y se evitan los ruidos, pero para poder hacer esto se ha de desplazar a la gente y ahora no es demasiado factible. También el tema de la depuración biológica, los bichitos que actúan en el agua, cuando instalamos la depuradora ya tenía todos los elementos que existían en su época, y ahora estamos incorporando la depuración biológica

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Mejorar el medio ambiente es un coste para la empresa, pero nos hemos de concienciar que es algo que debe hacerse.

Transcripció de l'entrevista 10 al Director Financer de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Según mi opinión es el entorno natural en el que nos desenvolvemos

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí, existe. Su gravedad depende de la zona. En las zonas urbanas el problema es más grave que en las zonas rurales. Aquí cerca tenemos el ejemplo del río Besós, que creo que es el más contaminado de Europa.

El problema es grave en según qué aspectos (por ejemplo en ciudades: vehículos, escapes, zonas industriales, etc...)

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? Tiene muchísimas facetas: vertidos a ríos, mares y atmósfera, contaminación acústica, etc...

Básicamente viene provocado por el factor humano. El siglo pasado, la contaminación podía ser de tipo animal (circulación de animales por la calle, por ejemplo). Hoy día el factor humano es el más importante: industria, vehículos, etc...

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica? El factor humano básicamente, las personas, el grado de civismo de cada cual. Los grupos influyen en la persona, por lo tanto debe concienciarse cada individuo para poder así influir en la colectividad.

5. Quines solucions considera possibles i viables? Es difícil. Se necesitarían normativas, legislación (con un substrato social que la apoye) y educación. El resultado es colectivo por la suma de las individualidades.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? Bastantes, el mundo empresarial lógicamente busca su beneficio al mínimo costo. El tomar medidas reguladoras de la contaminación genera gastos. Si el competidor no toma las medidas que tú tomas y tú aumentas tu coste, pues a poco que puedas tú evitarás ese aumento.

La administración también tendría que poner facilidades. Por ejemplo, nosotros utilizamos taladrina en nuestras máquinas. En un momento determinado que limpiamos máquinas, nos planteamos cómo podíamos deshacernos de la taladrina utilizada. La teníamos que llevar a Martorell, pero según la normativa no la podíamos llevar en nuestras furgonetas, sino en un vehículo especial, homologado. Es decir, la taladrina

nueva se puede pasear por toda Barcelona, pero si tiene una pequeña viruta de cobre, ya no. Lo que hicimos fue optar por reutilizarla mezclándola poco a poco porque trasladarla nos salía muy caro. Por suerte, este proceso no se hace muy a menudo. Lo que quiero decir es que si hubiéramos tenido más facilidad nos hubiéramos deshecho de la taladrina. También son importantes las trabas administrativas, nosotros supimos lo de la taladrina por las Páginas Amarillas o por un teléfono del Ayuntamiento, o algo así.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)

Por nuestros medios: prensa, medios de comunicación en general. ¿Quién se lee el BOE si no es un especialista?

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? No obtenemos mucha información, seguramente los sectores más contaminantes deben estar más informados. Es una impresión mía que la Generalitat pasa un poco "de puntillas" por estos temas de vertidos, etc..

Nosotros tenemos una gestoría que nos envía información sobre salud laboral, auditorías ambientales, etc..

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa?

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques?

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració?

Facilitar la recogida de vertidos en nuestro caso. En otros casos, ofrecer más ayudas para el control de humos, por ejemplo.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Sí. Deben contribuir a desvenenarnos. Lo ideal sería que no hubiera vertidos contaminantes en absoluto. Si a eso no podemos llegar, es a lo que debemos tender.

Esto afectaría a las empresas con un aumento de costes y con una pérdida de competitividad en el caso de que no todos cumplamos las mismas normativas. En cuanto a la calidad del producto, no tiene porqué influir, donde sí influiría sería en el proceso (por ejemplo al poner filtros a una chimenea)

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió?

Per què? En los más contaminantes: textil (por los vertidos a los ríos), industria química (por las emisiones a la atmósfera), industria papelera, etc..

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Básicamente, en tomar medidas reguladoras de la contaminación en general.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Si el tomar medidas supusiera un aumento de costes y no las tomáramos todos, entonces seguramente evitaríamos ese aumento de costes para no sufrir competencia desleal.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Hemos adquirido una fresadora nueva con mamparas protectoras y los operarios llevan gafas, ya que los accidentes que más tenemos se deben a la proyección de partículas.

No producimos ruido ni contaminación.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) No.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Estamos a la expectativa de la nueva normativa para cumplirla. Creo que tendremos que crear un comité sobre evitación de riesgos en el trabajo y medio ambiente. No tenemos ningún cargo específico, quizá tendremos que ponerlo, aunque sea de una empresa externa.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Más facilidades por parte de la administración, sobre todo en temas de residuos, es necesario que todos colaboren.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?

Transcripció de l'entrevista 11 al Director de Fàbrica de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podriem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldriem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient?** El medio natural en el cual nos movemos.
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?** Sí que existe. Si no se corrige sí que será un problema. La gravedad será mayor a medio plazo, a largo plazo será gravísimo, sin retorno, hay que empezar a tomar medidas. A corto plazo no representa un problema. En el medio más cercano como son ríos, océanos, el tema del ozono es donde hay más afectación. Es como una casa, sino se cuidan los muebles no se puede vivir en la casa.
- 3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** Actividad humana en general. Buscando sus fines, que sin darse cuenta no consideran el medio ambiente.
- 4. Quins són els agents responsables d'aquesta problemàtica?** Los países ricos no, puesto que ya han tomado alguna medida, se han hecho giros para tener en cuenta el medio ambiente. El peligro está justo antes de tomar conciencia sobre el tema, es en ese momento en el que los países se están industrializando, los que están en vía de desarrollo, que en esos momentos necesitan desarrollarse, ¡tienen hambre!, y no pueden estar con las delicadezas de los países industrializados, explotan bosques, sus recursos energéticos, todas las materias primas, degradan el medio ambiente.
- 5. Quines solucions considera possibles i viables?** Ser consciente, hay que aplicar de mejor forma los recursos, primero ser consciente de la importancia del problema. Concienciación de los países, tema difícil, por ejemplo en las nucleares, cuando hace frío en invierno todos queremos energía eléctrica para calentarse, pero paralelamente pueden producir graves daños. Cuanta más necesidad se tiene más difícil es que se renuncie al desarrollo. Es un tema de solidaridad.
- 6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa?** Por supuesto, las empresas tienen fábricas, y esas fábricas

pueden tener elementos contaminantes, agentes que atenten contra el medio ambiente, que produzcan vertidos o deshechos.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) De lecturas propias, de los medios de comunicación en general, es difícil de saber puesto que llega informaciones de muy diversos lugares.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Junta de Sanejament, enviamos informes puntuales, aquí, anualmente se envía un informe señalando los recursos que se emplean, el destino de los recursos que se emplean, aunque para ser franco no sé con certeza quien pide estos informes.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Me es difícil hacer una valoración puesto que no conozco bien estas políticas, apenas si las he oído nombrar.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Lo dicho anteriormente, es mínimo lo que nos llega.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Es un abanico, una mezcla de diferentes acciones, como por ejemplo: inspecciones, multas, dotar de las infraestructuras necesarias, subvenciones para facilitar este tipo de cosas. Ponderarlas adecuadamente, y en que grado o con que insistencia se ha de aplicar cada una de ellas, eso ya es tarea de los políticos. Previo a todo ello, se necesita una mentalización de la sociedad, que se haya hecho algo de batalla previa. Algo parecido a lo que hace la Dirección General de Tráfico (D.G.T.) que utiliza varias políticas: anuncios de gran impacto, con multas, educación vial, mejora de las carreteras, todo ello ha de ser convenientemente dosificado.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Sí, en el sentido que todas las empresas, de todas las partes, están dirigidas por personas, que se pueden influir por políticas, por informaciones, sobre el tema del medio ambiente para poder hacer una gestión más correcta.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Seguramente, lo que yo intuyo, en las nucleares (por el tema de los residuos que producen), las químicas, residuos químicos de empresas no químicas. Son estas las empresas que tocan cosas más peligrosas. en nuestra empresa hay poco peligro en el proceso de manipulación de los productos que elaboramos.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Es, como he comentado ya, un abanico de diferentes posibilidades, tanto de ayuda, información, como otras más obligatorias; normativas, multas, inspecciones. Todo ello ha de combinarse adecuadamente

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Afectan y no, por un lado claramente hay leyes o reglamentaciones que nos pueden afectar, en los costes también por supuesto, pero también se puede decir que no supone un coste, simplemente supone un cambio en el producto que elaboramos, se trata de reelaborar el producto con las nuevas indicaciones que se hacen.

La competencia también es un condicionante, tanto se puede dar una competencia desleal, como otra que ya emplee tecnologías favorables al medio ambiente, y los productos también lo sean. Nos puede afectar si los clientes demandan esos productos, pero en la mayor parte de los casos es más una cuestión de marketing, que no que los productos resulten más económicos, si estos productos ecológicos encima resultan mejor de precio, pues adelante, aunque la mayor parte de las ocasiones no suele resultar así. La principal ventaja que se puede obtener es a nivel de marketing.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? No tenemos problemas de residuos, no manipulamos productos químicos. Algo de aceites, pero desde luego no es un tema grave.

Control de residuos se hace desde unos seis años, al menos en las empresas en las que yo he estado.

En otras plantas de la empresa se están haciendo auditorías medioambientales. También esta el tema de los clientes, y las normativas, sobre productos como el cadmio o el amianto que no se pueden emplear en los automóviles,. También el cloro y los PVC son productos que se han de eliminar de los automóviles

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) No tenemos política ambiental formalizada, ni tampoco un cargo específico. Sanidad e Higiene es lo más parecido que tenemos.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Residuos, aunque como ya he comentado no son importantes hasta donde yo sé, no tenemos una gran capacidad de modificar el entorno. No tenemos un plan específico, y sin propuestas, no parece un problema grave.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Las que ya he comentado, un abanico de posibilidades, que son necesarias pero no suficientes. Se ha de

dotar de recursos a las empresas, se ha de ayudar, sólo mentalizando a la gente no se paga, como ocurre con Hacienda, que se ha de decir que es positivo que todos paguemos, pero además es conveniente unas medidas coercitivas. Creo que las propuestas que se deban de hacer han de ir por ese camino, medidas de ayuda y además medidas coercitivas.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?

Transcripció de l'entrevista 12 al Director de Qualitat i Medi ambient de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient, ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn, i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta gran amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? L'entorn que ens envolta, amb components tant físics com socials.

2. És habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? No, se'n parla molt. És una moda. Els greus danys ambientals es van fer fa molt temps. Ara les empreses són molt menys agressives amb el medi ambient, però se'n parla més. Fora d'aquí se'n parlava ja cap els anys 60-70. Per exemple, avui dia, quan dissenyes un producte ja penses en els residus, això no s'havia fet mai.

3. Segons vostè, en què consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?

4. Quins són els agents responsables d'aquesta problemàtica? Si ens remuntem a les primeres ciutats, ja hi havia problemes mediambientals. La preocupació existeix des de finals d'aquest segle. El problema el provoca la gent, perquè la indústria necessita les matèries primeres que la societat demana.

5. Quines solucions considera possibles i viables? Avui dia anem per bons camins intentant que l'espècie humana no faci mal bé el medi ambient. S'està començant a pensar d'una manera lògica.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? Hi ha relació entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa i també entre els ajuntaments i la problemàtica ambiental. Les polítiques mediambientals faran tancar empreses, perquè el cost que suposen és molt alt. Això passarà també en empreses grans que tinguin tecnologia vella.

7. A partir de quines fonts obté la informació sobre la qüestió ambiental? Això depèn de quant et vulguis gastar. Les administracions exigeixen coses, però no t'informen de com ho has de fer. És impossible accomplir-ho tot. Nosaltres som una empresa gran i ens és molt difícil accomplir. Te n'assabentes quan la Junta de Residus et diu: "Heu d'aturar l'activitat".

El que hem fet és fer cursos a l'estranger pagats per nosaltres, ens hem fet un fart d'anar a conferències, etc.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines administracions? Gairebé cap. Al començament, quan llencen alguna normativa o llei nova, la donen a conèixer tant com poden, però després ningú en diu res. Ara tenim un coneixement més o menys correcte, del conjunt d'empreses de la Plana de Vic som els qui estem més informats, llevat d'altres empreses grans.

De l'administració que més informació ens arriba és de la Generalitat.

9. Fonamentalment en què consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Com ja he dit, no n'arriba gairebé cap informació sobre polítiques ambientals.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? És millor fer poques lleis i fer-les ben fetes. La política ambiental que fan és més de "cara a la galeria", potser és perquè estan començant, aleshores si és per això, déu n'hi do la feina que han fet.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Han anat a recaptar directament, potser perquè les Juntes són una manera de tocar diners. No és que la Generalitat ho faci del tot malament, al menys et dona l'oportunitat de corregir.

Això afecta a la fase de pre-producció i post-producció. No pots començar a produir res si no saps a priori quins residus tindràs, quant et costarà. Però això tampoc no és tant dolent per a les empreses.

Les administracions haurien de baixar uns graons. Fa anys que piquen contra la mateixa pedra, les empreses grans. Ens controlen molt. Nosaltres aboquem al clavegueram públic i no contaminem gaire (o no contaminem res, perquè si no ens haurien sancionat). Si el que ens demanen ho hagués d'acomplir l'ajuntament veí, estaria fora dels límits que a nosaltres ens exigeixen.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Ja s'està fent. Es dissenyen els processos a partir de la legislació futura previsible. La mentalitat de la gent està canviant i les empreses s'han d'avançar a això

13. En quin tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? En el sector químic, per exemple. El metal·lúrgic contamina poc, el que hem de fer és recuperar els recursos.

Quan la nostra xemeneia fa fum negre, tota la Plana de Vic se n'assabenta i això dona mala imatge, però estem dintre de la llei, almenys ara, en quant canviï la llei, potser serem il·legals.

Nosaltres tenim el tanc soterrat i ens han cridat l'atenció, les empreses petites dels voltants també els hi tenen i ningú no els hi ha dit res.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? Com ja he dit, en recuperar el recursos.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Tot canvi redunda en un alt cost a l'hora de fabricar el producte. Encara estem adaptant la tecnologia que tenim a les necessitats actuals.

Hi ha beneficis no tangibles, el primer és la supervivència de l'empresa, el dia que deixi de sortir fum negre per la xemeneia, serà fabulós. Els beneficis seran futurs.

Nosaltres tenim la competència fóra de Catalunya, i passen de tot perquè encara no tenen legislació. Als cursos que hem fet a Barcelona ja hi van els de Cantàbria perquè l'administració càntabra ja els comença a collar.

Per altra banda, la competència europea ens afecta molt. N'hi ha que respecten el medi ambient, n'hi ha que només una mica i n'hi ha que res, com per exemple Itàlia, on fan el que volen, perquè tenen una legislació que no aconsegueix ningú.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen a la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Procurem una disminució del consum de recursos: energia, aigua, etc.

El nostre actual procés de fàbrica és una alternativa a un altre procés molt més contaminant, i suposa una tercera part del cost energètic en comparació amb l'altre procés. L'any 86 es va muntar el procés sense consciència, conscientment el portem a terme des de fa dos anys.

Actualment estem dissenyant un filtrat de fums. També tractem les aigües residuals amb una depuradora, ja que estem al costat del riu.

17. La seva empresa té una política ambiental formalitzada(Plans, objectius, etc)? En què consisteix? No la tenim escrita. Com a càrrec específic, jo sóc Director de Qualitat i Medi Ambient

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? L'esmentat filtrat de fums i un millor tractament de les aigües residuals. A llarg termini, pretenem desenterrar els tancs, cobrir les instal·lacions i pavimentar més zona de fàbrica.

19. En la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general?

S'ha de continuar pel camí pel qual anem ara, el que fa falta és que la gent se n'assabenti.

20. Voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? Ens pot especificar quin o quins aspectes? El control que es fa a les indústries està molt bé, però les administracions també s'haurien de controlar.

Per les aigües residuals de la nostra plantilla invertirem vint milions de pessetes, i n'hi ha ajuntaments que aboquen directament i no els hi diuen res.

Hi ha vegades que l'escanyada no és proporcional al que s'embruta o al possible perill que pugui tenir una acció determinada. La indústria és molt fàcil de controlar i a les administracions no les controla ningú.

Un altre tema és que la Generalitat hauria de fer fàcil i entenedora la seva política, planificant-la, i sobretot ha d'informar a les empreses.

Tenim previst acomplir les legislatures. En un futur haurem de fer una auditoria ambiental.

No hi ha cap administració que et pugui garantir que el que estàs fent ara en un futur no estigui malament. El pitjor de tot això és la indefinició. S'han d'unificar polítiques ambientals, si més no, dintre d'Espanya. (Per exemple, a nosaltres els clients del sud ens envien els bidons sense saber que aquí són considerats residus, i quan els hi dius, se'n riuen). La gent de la Junta de Residus té la mentalitat de que d'entrada, tothom és un infractor. Els caps de la Junta tenen clar que no poden tancar empreses, però la gent que hi treballa per a ells van a collar massa.

La Generalitat, per altra banda, corre el perill de desmantellar el circuit típic o tradicional de recollida de deixalles (drapaires, etc) i això és un problema greu.

Està molt bé que la Generalitat vulgui posar-se a l'alçada europea, però ho vol fer massa ràpid.

Transcripció de l'entrevista 13 al Director Industrial de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podriem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldriem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. **Què entén vostè per medi ambient?** Es la interrelación entre la empresa y el medio donde realiza sus actividades.
2. **Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?** Sí que existe. Lo que pasa es que es un problema que lo han hinchado ciertos grupos. En el entorno que nos afecta es bastante grave.
Hay que tener en cuenta la externalidad en el momento de tomar decisiones empresariales.
3. **Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** Las decisiones económicas, históricamente, no tenían en cuenta las externalidades. No es un problema industrial sino de actividad humana, va implícito con la actividad humana, aunque puede mejorarse.
4. **Quins són els agents responsables d 'aquesta problemàtica?** La sociedad en su conjunto es la responsable, pero las actividades empresariales tienen una incidencia más densa. La agricultura tradicional también tiene una clara influencia, no sólo es la agricultura industrial. Esto lo apunto tan sólo para indicar que todas las actividades, tradicionales o no tienen su parte de culpa en el tema ambiental, no sólo es una cuestión de los nuevos procedimientos industriales que se emplean.
5. **Quines solucions considera possibles i viables?** La administración debe tener presente el problema. Se debe impulsar el desarrollo técnico que ha de facilitar las soluciones a las actividades que sean más perjudiciales.
6. **Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa?** Toda actividad humana tiene influencia, depende de la densidad, cuanto más se dan éstas actividades en un menor espacio más problemas pueden existir, o de hecho existen.
7. **A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental)** Propias y ajenas. Hacemos auditoría medioambiental

regularmente. Pretendemos la ISO 14000, específica de medio ambiente, por propia conciencia de la empresa. También obtenemos información de las relaciones con cámaras de comercio, administraciones, asociaciones empresariales, asesorías jurídicas.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Las administraciones publicitan bastante el tema por todo el tema de normativa. Entonces las entidades privadas aprovechan para hacer negocio publicitando cursos, tecnología, y de esta forma hacer negocio. Hoy en día quien quiere tener información sobre éstos temas lo tiene fácil, le llega la información. Depende de la actitud y la filosofía de un ministerio u otro, de una conselleria u otra, aunque no voy a entrar a comentar cuál de ellas es la que lo hace mejor o peor, bajo mi criterio, claro está.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Afectan a la empresa claramente. La empresa sufre pasivamente la vorágine de la administración. En España se tiene un concepto maximalista por parte de las administraciones. Muchas veces la administración deja en fase de impotencia a la empresa por no contar con su disponibilidad y por no informarla. Se tiende a pre-elaborar excesivamente las normativas sin tener en cuenta a las empresas y sus posibilidades de llevarlas a cabo o no.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Son necesarias en el largo plazo porque son una demanda social. Pero se necesita un tiempo para poder realizar un cambio. En España ninguna administración deja el tiempo suficiente para que se puedan aplicar bien las diferentes normativas, ninguna.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? La didáctica recíproca sería muy favorable. La administración debe tener un carácter de ayuda y no de inspector. Hay empresas pequeñas que no pueden acceder a la información. La sensibilización en el mundo empresarial es bastante importante.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? En las declaraciones empresariales deben tenerse en cuenta los factores externos. Hay empresas que han hecho este cambio, y sin embargo, otras que no lo han hecho.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Sector químico, petrolero, textil, curtido de piel también, que ya se está haciendo. Pero si nosotros desapareciéramos, crearíamos otro problema ambiental, que es el que los mataderos no sabrían que hacer con las pieles, y eso también se ha de tener en cuenta.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Controlando los out-puts y las externalidades, ya es un punto muy importante. Los inputs ya se controlan, es un punto que cada empresa ya tiene en cuenta, puesto que de ello depende la satisfacción del producto que se haga.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Gastamos mucho dinero en eso. A corto plazo supone un aumento en el coste de los productos, posteriormente se reconduce, cada empresa lo hace con este u otro tema, hacia una inversión más rentable. Aumenta el precio de venta del producto. Si la sociedad cambia de opinión y pide esos productos, pues se le da esos productos, pero una producción limpia no hace vender más.

El tema de etiquetaje, inspección, etc., ha dejado frito al consumidor, no sabe ya que es lo que hay.

Nosotros fabricamos productos que se utilizan como materia prima para otra industria, que es la transformadora, y la competencia no hace nada en éste tema y en paz. El sector se ha reducido en España en 30% en los últimos 20 años.

En Inglaterra facilitan un periodo de determinados años para que las empresas se adapten a las normativas. En Italia se han formado clusters de empresas del mismo sector que se encargan de pagar entre todas los gastos derivados de las actividades de protección del medio ambiente. En otros países europeos la empresa asume todo el tema del medio ambiente, pero no asume todos los costes, también el entorno en el que se mueve asume esos costes, no aíslan a la empresa en esa labor, una parte de los costes que representa el tema ambiental es asumido por el entorno. Pero en España se tiende a aislar la empresa. El que vive en el entorno de ella se siente como ajeno a ese entorno

Es diferentes si la empresa es nueva o antigua, por las implicaciones que tiene en su entorno.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Depuradora de agua y extracciones. Nuestra empresa intenta tener una repercusión mínima en el entorno. Llevamos los residuos a vertederos controlados. Si tuviésemos que situarnos entre 0 y 100 estaríamos en el 80% de lo conseguido en tema de medio ambiente. Desde principios de los 80 estamos haciendo diferentes cosas por el medio ambiente. Somos una empresa líder y debemos anticiparnos al promedio para que no se nos genere un problema.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) Sí. Hay unos manuales de procedimiento establecidos. Existe un responsable de medio ambiente. El consejo de administración tutela esta política. Así se consigue que el consejo esté actualizado, cualquier variación en los manuales de procedimiento tiene su inmediata corrección.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Básicamente solicitar hojas ecotoxicológicas a los suministradores para de esta forma poder tener un mejor control de ellos y de los productos que nos suministran.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Tener en cuenta las externalidades, sobre todo las que más directamente afectan a la empresa, porque de externalidades hay muchas, pero a cada empresa le afectan unas determinadas, si la empresa conoce con exactitud cuáles son éstas le será más fácil controlarlas y por tanto incluirlas en su balance.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?

Transcripció de l'entrevista 14 al Director de Fàbrica de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient? No alterar l'equilibri natural establert.**
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Si existeix, però son diferents aspectes. Una planta verinosa de l'Àfrica, allà poder no fa res, però aquí, a l'hort de casa pot matar alguna persona. el problema és dona quan s'altera l'ecosistema, tot depèn de l'entorn. Tothom diu el que vol, però encara no sabem ni que és un producte ecològic. Per tant dependrà de qui parli que dirà que és un problema o un altre, i quines característiques hi han o deixen d'haver-hi. Esta clar que s'han de prendre solucions, però tot això té un cost social, d'acord els empresaris poden prendre les mesures que se'ls imposin, però finalment ho acaben pagant els consumidors.**
- 3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? Existeix el problema quan s'altera l'ecosistema. El cabal del riu que passa per a prop de l'empresa no és suficient com per a que es regeneri per si sol. A la capçalera del riu no existeix aquest cabal, prové de les empreses, això fa que sigui una mena de claveguera. Quan s'ha alterat l'equilibri, la capacitat de regeneració del riu, és quan és dona l'existència d'un problema. Factors? emissions de CO₂, abocaments d'aigües incontrolats, emissions d'anhidrid carbònic.**
- 4. Quins són els agents responsables d 'aquesta problemàtica? Molts, les empreses, però també els consumidors que demanen segons quins productes, també les administracions, tots tenen part de culpa.**
- 5. Quines solucions considera possibles i viables? Controlar tots els abocaments incontrolats, les emissions, tenir més clar allò que s'està fent. Per exemple fer depuracions de les aigües que s'han d'abocar, fer servir combustibles més nets.**
- 6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? L'empresa és un agent econòmic. Aquí es té la idea que l'empresa és un ens aïllat, però no és així, està imbricada amb el seu entorn. Quan té uns costos això repercuteix a l'empresa, però també a tot allò que l'envolta, en els seus clients.**

Per altra banda és necessari que ho facin totes les empreses, de no ser així hi ha problemes de competència deslleial, com poden ser indústries submergides i la competència de tercers països.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Revistes tècniques i oficines de gestió, aquestes ens envien informació.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Sí que rebem informació de les administracions. Sobretot dels decrets que surten i les penes que hi ha implícites si no s'acompleix amb la reglamentació. Totes les administracions s'atreveixen a fer legislacions, en el món de l'administració és dona allò que és un món "confuso, difuso y profuso". No saps que tens a fer per complir amb la legislació que ells mateixos proposen. Hi ha moltes administracions implicades, però totes, sigui una normativa o un altra, deixa caure tot el seu pes sobre les indústries.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? En normatives i en les sancions per no complir les normatives. Afecten poc, s'intenta complir amb les normatives i així és va tirant, no ets conscient d'allò que és fa. Però ni ells mateixos saben bé que s'ha de fer i que no s'ha de fer. Els hi demanes un permís per fer una instal·lació, demanes quines seran les especificacions que és faran servir, i no ho saben dir, ningú no és vol mullar i dir si la instal·lació pot ser autoritzada, com a molt et donen una autorització condicionada, i pot ser et trobes dintre d'un temps que allò que has fet, no serveix, que la reglamentació és diferent.

També ens afecta a nivell espanyol, no totes les comunitats autònomes fan el mateix, en general a la resta de comunitats no es fa res en aquests temes i això es una competència deslleial.

Després està el tema dels DQO, si fas, un dia només, un abocament de DQO més alt del que tens permès i aquell dia analitzen l'aigua, ja està, multa, a d'altre països, com Anglaterra o França, no funciona així, el nivell de DQO va en funció de les tones de paper produït. El que hem de fer per no contaminar és dissoldre els residus amb més aigua, simplement és això, clar i em sembla que aquesta no és la solució, si nosaltres ens evitem la multa, però fem servir més aigua, i el nivell de DQO és el mateix, encara que amb més aigua.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? No són justes, les diferents comunitats autònomes no les apliquen d'igual forma. Jo soc partidari d'una legislació com la francesa, encara que sigui més dura que l'espanyola, encara que és més justa. Tens la possibilitat d'abocar DQO en funció de les tones de paper que és produeixin, i no sempre un nivell igual, perquè aquest nivell pot variar en funció de la producció de paper que s'hagi fet..

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? S'hauria d'uniformitzar. La Unió Europea hauria de fer polítiques més equilibrades. No pot ser que si t'han autoritzat a abocar 160 de DQO, complir

amb la taula 1, i un dia abocar 170, multa, dilueixes amb aigua i ja aconpleixes la normativa, això no ha d'anar així.

S'ha de tenir un interlocutor vàlid, no anar a 50 llocs i que finalment ningú no sàpiga donar-te una explicació coherent d'allò que pots i no pots fer.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Si això presenta un cost diferencial per a l'empresa, la indústria és reacia a fer-ho, no és farà. Ara tenim un abocador que ens permet llençar 180 tn/mes, clar això és un cost, abans no ho teníem, no seria tan problema si tothom ho fes, hi ha perill de picaresca, de les empreses que no ho fan.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Sectors que per naturalesa són més contaminants, però ha de ser un canvi global, ho han de fer tots. Nosaltres hem d'estar autoritzats a fer abocaments, ens controlen el nostre DQO, però empreses que hi han aquí a prop, i que és dediquen a banys galvànics, aboquen Crom i ningú no els controlen, no els hi diuen res. L'administració no és un interlocutor vàlid, ja he dit que és "confusa, difusa y profusa", no és volen comprometre per escrit en res. Això ho han de fer tots els sectors, aquest canvi, però no ha d'anar per parts

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Si hi ha una legislació tots l'han de complir. Existeix un problema ambiental, però també hi han unes regles de joc establertes. No estic en contra del les sancions, han de ser acceptables, però s'ha de tenir en compte la historia de les coses, la vida no és blanc o negre, existeixen un munt de matisos, això passa amb la contaminació.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Afecten, quan ara tens una regulació pel tema del DQO, has d'estar mirant de no sobrepassar els límits que et marquen, els anglesos no tenen tants problemes, si un dia es passen no passa res. Les indústries reben moltes pressions i no saps on has d'anar.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Depuradora d'aigua. També abocaments controlats, autoritzats per l'administració. També hi ha una revisió dels fums, de les emissions a l'aire, s'hauria de fer un control anual i fem dotze. Fa uns cinc anys que és fan aquest tipus de coses.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) No, no hi ha un càrrec ni una política formalitzada. Per aigües i emissions hi ha una persona que tracta aquests dos temes. També el tema d'envasos i contenidors s'encarrega una empresa especialitzada.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? No. En principi continuar amb el que estem fent.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Tinc una sensació rara. Per exemple el tema de l'Ecolabel, és va fer per una comissió danesa, allà no són productors de paper, i no tenen ni idea del tema.

Un altre qüestió es reciclar, reciclar és ecològic i alhora no ho és. En paper si és recicla cada cop més el producte reciclat perd qualitat, té una vida més curta, tot un seguit d'inconvenients, fins i tot la Conselleria de Medi Ambient va deixar de fer els seus escrits en paper reciclat, per passar a paper ecològic.

Una taula de negociacions no seria bo, perquè l'administració, com ja he dit, no és un interlocutor vàlid, fa accions molt voluntaristes però que no són realistes. en això del medi ambient no cal inventar, anem endarrerits en relació a d'altres països europeus, i això que en principi pot semblar un desavantatge, també és un avantatge: sabem el que ha funcionat i que no ha funcionat a d'altres països i podem adaptar-ho aquí.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?

Transcripció de l'entrevista 15 al Cap del Servei de Prevenció i Correcció Ambiental de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Entenc el medi ambient com a dos conceptes: el primer, relacionat amb la meva feina, fa referència al medi ambient a l'empresa, i es relaciona amb l'acompliment de normatives, conducta dels treballadors vers els temes mediambientals, etc. El segon concepte és un concepte més de carrer i no s'orienta a zones muntanyoses, etc, sinó que està més relacionat amb la qualitat de vida. Per tal que no hagi una degradació s'han d'acomplir certs requisits.

El Departament de Medi Ambient de la companyia no és un departament com per exemple el de Comptabilitat, el medi ambient és una cosa molt assumida entre els caps dels diferents departaments i altres càrrecs de l'empresa.

2. És habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Sí, sense dubte. Si ens centrem en el tema de la indústria, té a veure amb la seva història. Abans els recursos eren pràcticament il·limitats, ara si algú vol fer mal pot fer molt mal. Hi ha tota una sèrie de sectors que per normatives, etc, porten a terme certes accions per arreglar el problema, però n'hi ha d'altres que no.

Actualment és un problema greu si no es fa res. Les indústries, els ecologistes i tota una sèrie de gent està canviant les seves conductes, fins i tot la Unió Europea està per davant del ecologistes en qüestió de normatives.

3. Segons vostè, en què consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?

4. Quins són els agents responsables d'aquesta problemàtica? L'home en general i les seves organitzacions, tot i que hi ha un altre tipus de contaminació més natural (v.g. incendis, etc)

5. Quines solucions considera possibles i viables? Les solucions depenen dels objectius, perquè en aquests temes hi ha gent que planteja accions que suposarien tornar a l'Edat Mitja (Per exemple condicionar l'activitat humana a la llum solar).

Hi ha una sèrie d'objectius que si s'assoleixen faran que milloro la situació. Les normatives són la millor solució, tot passa per aquest punt, que actualment està força ben fet. Les normatives són útils en el sentit de que són el camí per tal que hi hagi una manera comú d'enfocar les coses. També és molt important l'educació ambiental

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? (Ja contestat abans)

7- A partir de quines fonts obté la informació sobre la qüestió ambiental? Hi ha un grup de medi ambient a la patronal elèctrica del qual rebem molta informació relacionada amb el tema. A més a més tenim molta relació amb el Departament de Medi Ambient de la Generalitat.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines administracions? A través del grup de medi ambient que hi ha a la patronal elèctrica rebem molta informació relacionada amb el tema. Les lleis de la UE, del govern central i de l'autonòmic arriben contínuament.

9. Fonamentalment en què consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Bàsicament són normatives que fan que haguem de tenir controlats els residus, caracteritzar-los segons el seu tipus, portar-los a gestors determinats, informar al Ministerio de Medio Ambiente de les nostres emissions, passar informació al Departament de Medi Ambient, passem inspeccions de la Junta de Sanejament i de la de Residus sense avís previ, etc...

Nosaltres no podem funcionar si no és d'aquesta manera. Tenim uns límits d'emissió que hem de respectar, no podríem funcionar sense acomplir la normativa, no es pot treballar sense respectar el medi.

Els costos que genera el respecte pel medi i l'acompliment de normatives són costos que ja són tinguts en compte per a la nostra activitat.

Nosaltres anem més enllà, tenim en compte quins límits canviaran, quins aspectes que actualment no són importants ho seran en un futur, etc.

En quant a la possible competència deslleial, en aquest sector no es dóna, perquè les normatives són a nivell estatal i per tant no tindria cap sentit anar a fer l'activitat fóra de Catalunya, el sector elèctric està molt controlat.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? La meua opinió personal és que hi ha uns sectors molt identificats, com són les químiques, les elèctriques, etc. on l'administració pot fer moltes coses, i de fet les fa.

Els polítics en general moltes vegades van molt al "bombo i platillo" i hi ha molt descontrolat. Per exemple, voler sanejar el Besòs dóna molta imatge, però té uns costos impossibles, seria més positiu destinar aquests recursos a altres activitats.

En relació a la resta de l'Estat, Catalunya va més avançada en qüestió de normatives. Fóra de Catalunya hi ha algunes normatives que són calcades de les d'aquí.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? La petita i mitjana empresa en alguns llocs ja han fet plans, per exemple a València, on l'administració dóna el temps necessari per tal que el conjunt d'empreses s'adapti a la normativa

L'administració ha vist més positiu posar uns criteris, un programa d'actuació per tal que un sector es comprometi a fer-ho a canvi de subvencions, i així s'assoleixen certs objectius.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? El món empresarial ja està fent aquest canvi, al menys estan en la línia que suposa aconseguir els requisits mínims, sobretot les grans empreses.

13. En quin tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Ha de ser en tots els sectors, jo parlo del meu tema, que és el que conec.

14. Segons vostè, en què han de consistir aquests canvis? El medi ambient té un component competitiu molt important, tant com a avantatge com a desavantatge. Per exemple, hi ha tota una sèrie de països que han assolit un nivell de desenvolupament molt alt i que pretenen que s'arribi a aquest nivell de manera global. Nosaltres encara ens hem de desenvolupar per a arribar a aquest nivell, si Alemanya pretén que hi arribem, com que no tenim la tecnologia adequada, li haurem de comprar.

L'avantatge competitiu es troba en el fet de que si un producte té l'etiqueta verda, jo el compraré encara que sigui més car que un altre que no la té. Tot això, és clar, és vàlid per a societats molt avançades.

Avui dia no es pot admetre en cap lloc que es facin activitats productives sense control mediambiental.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Una bona gestió ambiental dóna una imatge que, sempre que sigui fonamentada, és molt important perquè dóna un cert pes a la Companyia, et permet demanar subvencions, etc. Fins i tot et pot avalar si en un moment donat hi ha un accident. En aquest sentit, no tot és guanyar diners.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen a la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Hem fet una Avaluació de l'Impacte Ambiental amb una auditoria externa (TEMA, Territori i Medi Ambient), la qual cosa ha motivat certs canvis.

Fem servir gas natural, que és el millor combustible fòssil i també fem servir fuel-oil de baix índex de sofre. També hem instal·lat una depuradora de les aigües de rentat de les calderes i escalfadores. A més, canalitzem els abocaments d'aigua neutralitzada i les aigües de consum humà cap al Bogatell. Amb això paguem menors cànon de Sanejament, però les obres també van suposar una forta inversió.

Es realitzen també controls del soroll, aïllaments acústics de determinades zones i equipaments i es facilita informació dels nivells d'emissió a la Direcció General de Qualitat Ambiental.

Per altra banda, hem fet recerques i projectes mediambientals subvencionats amb diners de les tarifes elèctriques.

A més, perseguim els esborranys de noves directives, fem moltes actuacions, no parem mai.

17. La seva empresa té una política ambiental formalitzada(Plans, objectius, etc)? En què consisteix? Hi ha un càrrec específic, que sóc jo, Cap del Servei de Prevenció i Correcció Ambiental i també tenim un pla ambiental que encara no està aprovat però sí dissenyat.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? Educació ambiental, volem fer un pla de formació per a tots els empleats i un altre més concret pels qui treballen en activitats més relacionades amb el medi ambient. Això suposa una important inversió.

Per altra banda pretenem fer un sistema de gestió ambiental, que és una mena de segell que garanteix que tot funciona, amb això pots anar a tot arreu i és de voluntarietat obligada, no pots pretendre ser una gran companyia si no et trobes a la "cresta de la ola" en temes mediambientals. També volem aconseguir l'homologació ambiental de contractistes i proveïdors.

19. En la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? S'han de tirar endavant projectes com per exemple el PRISMA per les empreses petites gràcies als diners i la tecnologia facilitats per l'administració.. En quant a infraestructures, s'han de donar accions conjuntes entre les empreses i l'administració. S'ha de tenir en compte que l'empresa petita va fins al coll i no pot assolir sola el tema del medi ambient.

20. Voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? Ens pot especificar quin o quins aspectes? És molt important el tema de les escoles, on l'administració també té un paper important. Hem d'esborrar la imatge de que la indústria està acabant amb tot. És molt important que els nens complementin els coneixements que se'ls hi dona a les classes sobre el que són les indústries amb visites a les mateixes.

Transcripció de l'entrevista 16 al Gerent de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podriem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldriem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient?** El medio ambiente es el mantenimiento de la naturaleza, indirectamente afecta al ser humano en el tema de Calidad de Vida. Para mí el tema del medio ambiente es mantener la naturaleza, los recursos naturales y calidad de vida de las personas, se ha de tratar de cuidarlo para que no disminuya la calidad de vida y los recursos.
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?** Si y tanto. Es un problema grave, si no se toman medidas, que me consta que ya se están tomando, o nos cargamos la naturaleza.
- 3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** Hay bosques, y la contaminación está aumentando mucho, algunas especies están desapareciendo. Pero claro todo esto es la evolución lógica del desarrollo industrial. Pero si sigue aumentando la contaminación nos cargaremos los ríos, bosques, etc.
- 4. Quins són els agents responsables d 'aquesta problemàtica?** La industria, el desarrollo industrial, basicamente, pero también las propias personas, todo el tema de basuras. En otros países como los Escandinavos, ya se separa la materia orgánica de la inorgánica, y también tienen tratamientos muy diferentes. Ahora tenemos el ejemplo de La Coruña, los españoles no somos demasiado finos (chapuceros) en este tema.
- 5. Quines solucions considera possibles i viables?** Educar a las personas, para cuidar el medio ambiente, es muy importante educar a las personas. pero también obligar a la industria que contamina que lo haga en menor cantidad. Pero para hacerlo tiene que recibir la ayuda del Estado o no podrá hacerlo. Todas las industrias están fastidiadas, y si no reciben ayudas económicas, ya sea esta ayuda administrativa con créditos blandos o a fondo perdido no se podrá realizar. El tema de educación ha de empezar desde pequeños, en los países Escandinavos empiezan en las escuelas, después está todo el tema de separación de basuras.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? La empresa, la indústria més concretament, es directament responsable del problema.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) De los medios de comunicación, y también de las industrias y empresas que están ligadas al propio sector. Éste era un sector bastante contaminante, pero ya no lo es en igual medida, se han hecho muchas cosas.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Nos llega muy poca información, pero sobretodo de la Generalitat, pero aún así es muy poca la información que nos llega.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? El conocimiento que tengo de las políticas se deriva del propio sector, por lo que se, nuestra empresa al no ser industria no contamina, lo que hacen con estas políticas es tocar las narices, no dan tiempo para poder realizar las acciones que proponen, deberían dejar un tiempo prudencial antes de presionar.

Afectan indirectamente, por los proveedores, nosotros comercializamos las pieles, pero no fabricamos, afectan más a nuestros proveedores.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Las conozco poco, pero no se enfocan bien, por un lado deben decir: "miren este es el problema, este es el camino que proponemos para solucionarlo, y aquí están los medios para hacerlo". Lo que hacen es multar, si no haces esto en un mes, multa.

11. Segons vosté, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Créditos a la industria para que puedan realizar las inversiones necesarias que eviten la contaminación de ríos, bosques, del agua. Además deberían de dar más información y educación a los ciudadanos en general.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Los industriales ya están concienciados del problema, pero necesitan ayudas, les dicen que han de instalar una depuradora, pero esa es una inversión muy grande, que si pueden se la evitan pagando multas, el que tiene medios lo hará, pero si no los hay intentas evitarlo aunque sean pagando multas. Se ha de hacer una gestión medioambiental más favorable, pero con ayudas de la administración.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Todos, han de ser todos al mismo tiempo.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Se han de tomar las medidas necesarias para disminuir los agentes contaminantes.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Afectan poco, puesto que como ya he dicho no somos industriales, los que hacen el curtido de la piel son los que han de tomar más medidas para evitar la contaminación.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Es poco lo que podemos hacer, en lo posible utilizamos materiales reciclados, el tema de basuras, intentar no hacer mucha, pero no podemos hacer demasiadas cosas. No, no tenemos en cuenta el tema de los proveedores. El transporte, hacemos rutas pero para evitar costes.

17. La seva empresa té una política formalitzada? (Plans, objectius, etc) En què consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) No, puesto que como ya he dicho no somos una empresa contaminante

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? No, puesto que no contaminamos, si lo hicieramos tendríamos que adecuarnos a las exigencias.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Las medidas ya dichas al principio sobre créditos, educación. Se trata de trabajar juntos, la administración y la industria, para de esta forma paliar la contaminación. Trabajar en unión, la administración no ha de ir tanto a dar palos, y si a ayudar a la empresa.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes? No en principio nada más.

No supone ninguna ventaja, el adecuarse a la normativa no supone ninguna ventaja, es más un tema de necesidad, si no lo hacen muchas de las empresas que actualmente hay tendrán que cerrar por no cumplir con la normativa, es un tema de necesidad.

Transcripció de l'entrevista 17 al Director Financer de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient?** Entorn que ens ocupa, entorn en general.
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?** Si existeix, però l'estem traient de mare. En concentracions urbanes és greu i en zones industrials, en altres zones menys. La degradació a les grans ciutats no té res a veure a la de llocs petits, com pugui ser Sòria. No és pot parlar en termes absoluts.
- 3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** Fins al dia d'avui hem tingut un desenvolupament del benestar i una creixent industrialització sense tenir en compte el cost que això suposa. És a dir la seva contrapartida, per exemple, el que passava a Londres amb la calefacció a carbó. La búsqueda del benestar contribuï a aquests inconvenients. L'anteposició de la tecnificació s'ha fet menystenint les repercussions futures, que a curt termini no es pensaven.
- 4. Quins són els agents responsables d 'aquesta problemàtica?** Tots, del primer a l'últim. Tots hem mirat el nostre egoisme, sense tenir en compte a la resta. Fonamentalment la búsqueda de benestar, per exemple: no tenir en compte l'indígena talant els arbres perquè ho necessita. En definitiva uns més i altres menys, tots som responsables, inconscientment.
- 5. Quines solucions considera possibles i viables?** A curt termini poques. És un procés a llarg termini de conscienciació de tota la humanitat. La solució no ha de ser legislativa, tampoc és pot desfer tot, hi ha que ajudar i finançar tot el canvi. No és pot trencar de cop. Moltes indústries són contaminants però no és poden reconvertir de cop. No és pot demanar de cop que les indústries facin aquest esforç. Calen ajudes, si és tanquen empreses puja l'atur.
Per altra banda els països del tercer món mentre no tinguin cobertes les primeres necessitats no se'ls pot demanar tampoc un esforç mediambiental.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? La tecnologia industrial no s'ha preocupat pel medi ambient. Ara cal ajudar aquesta reconversió.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Fonamentalment de mitjans de comunicació, però també de llibres i de publicacions especialitzades. De forma genèrica tot.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? La Generalitat a nivell empresa catalana ha donat molta informació i legislació. A nivell estatal és menys fort que l'autonòmic. Ens arriben informacions des de fa uns 5 anys.

No és pot fer com França, per un costat té una legislació molt estricta en el sentit ambiental, però per altre banda fa accions com les de Mururoa, que van en contra del medi ambient.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? A la nostra empresa no ens afecta massa però en general, les que desenvolupa la Generalitat són legislatives, impositives, sancionadores i recaptadores. No s'ha de multar a qui contamina, perquè això suposa una descapitalització d'aquesta empresa i llavors no podrà fer les inversions necessàries per no contaminar. Si té menys capital farà menys inversió i això no ajuda a distribuir els llocs de treball. Afecten de forma molt negativa, sanciona i no ajuda.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Com a filosofia no són dolentes, són bones, però com a realitat són dolentes. Està molt bé protegir el medi ambient, pel futur dels nostres fills, però estan mal portades. S'han de donar alternatives que no siguin tancar les empreses que contaminen

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? La primera de totes és la conscienciació a tots els nivells, a partir d'aquí mesures de reconversió, incentivada perquè d'altre forma serà impossible, tot això ha de ser una al·licient no un càstig pels empresaris. L'empresa i el particular han d'estar al mateix nivell. La benzina sense plom com exemple, no ha de ser la benzina amb plom més cara, però si que s'ha d'incentivar l'ús i vendes de cotxes que no consumeixin benzina amb plom. També estan els que fan servir calefaccions diesel, aquests, si els hi funciona no faran cap canvi si no hi ha una ajuda. L'ajuda ha de ser a tots els nivells.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? Ha de ser a nivell individual i col·lectiu. Ningú no destrueix conscientment el medi ambient. La indústria i els industrials també pensen en això, i en la mida que poden també ho fan. Però la financiació de tot això té un cost molt important. S'han d'ajudar a les

empreses, ajudes del tipus inversions a fons perdut, l'avantatge és a molt llarg termini. Ningú no vol carregar-se el medi ambient, sempre que estigui en la seva mà.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Els sectors més contaminants. El comerç poc, indústria contamina més, però clar, els incendis de fa un parell d'anys, molts van ser producte d'un mal funcionament de les línies elèctriques, per tant el sector elèctric també ha de fer un canvi, a més de la mineria, els colorants, i molts altres sectors.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Canvis estructurals. Contaminar menys es possible, però implica un canvi estructural, i una inversió estructural molt important. Per fer-ho, les empreses els hi cal l'ajuda, recolzament de l'administració.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? La nostra empresa no contamina gaire, el teixit no contamina. El tèxtil no està considerat com a sector contaminant. La contaminació fora d'un tema econòmic no afecta d'altre forma.

També hi ha un tema de satisfacció dels treballadors per estar treballant en una empresa no contaminant.

Afecta de forma diferent si allò que contamina és el producte o el procés. Si és el procés, és més senzill, es fa un canvi en el procés de producció i el producte no té perquè patir canvis en la seva qualitat. Pitjor si és el producte qui origina la contaminació, més difícil fer canvis. Les empreses que produïen amiant han desaparegut o estan en procés de reconversió perquè el seu producte és molt contaminant.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? La fàbrica és molt nova, té uns 10 anys, i ja és va tenir en compte quan es va dissenyar la fàbrica. Per exemple el tema de residus de coles, vam fer una instal·lació per fer la destrucció d'aquestes coles, suposa un cost, però ens era més car que donar els residus a un tractador especial.

També la publicitat la fem en paper reciclat. Estem conscienciats per contaminar el menys possible, encara que pugui ser una mica més car. Fem altres accions per evitar altres costs, com poden ser l'eliminació d'olis.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...) No, res. Es té en compte a nivell gerencial, a nivell directiu. Nosaltres estem classificats com d'activitat industrial no contaminant.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? No, cap.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? S'ha de fer un sistema que permeti la reconversió industrial menys contaminant, però alhora que no malmeti llocs de treball i els diners dels empresaris. Les ajudes han de ser a nivell de l'administració.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes? Qui queda, guanya quota de mercat, però en el fons això no és bo pel sector. Això és un fet, poder no dóna bona imatge al sector davant de l'administració o per demanar crèdits als bancs, si hi han moltes empreses del sector que han de tancar, però sent una mica durs, això suposa que hi hagi una major quota de mercat pels que han quedat. És una postura molt egoista.

Això també té una influència en el sector, el propi sector no és bo per les ajudes per això que explicava de la competència.

De medi ambient tothom parla molt, però no es hem de capficar en coses ridícules, no s'han de tenir boscos de vitrina, s'ha de fer compatibles amb l'esbarjo i en definitiva qualsevol sector, si és contaminant, hauria de deixar de ser-ho.

Transcripció de l'entrevista 18 realitzada al Director de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digués amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? Tot allò que ens envolta i que pot estar influenciat per les nostres actuacions, Es un terme molt ampli. Inclou no només allò que es veu a primera instància, com pot ser l'aire, l'aigua, també inclou les persones, els pobles del voltant.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Existeix, i com ciutadà la valoro com a molt greu.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? Amb la línia actual no està assegurada la continuïtat de la vida en condicions raonables, dit d'una forma dramàtica no està assegurada la supervivència. Amb condicions raonables vull dir; les vivendes que són al costat de la fàbrica han de suportar un nivell de decibels determinat, tècnicament podem assolir nivells de 70 dB, semblants als sorolls que hi han a Barcelona, també podríem assolir nivells de 30 dB, però per a la gent que viu al costat no suposaria res, no és perceptible. Es una qüestió de qualitat de vida, d'unes condicions de vida raonables, no podem pretendre estar com un prat dels Pirineus.

En quant als factors que els provoquen és, sense dubte, la concentració humana, i clar tot el que comporta aquesta concentració humana: circulació, industrialització, massificació. Un conferenciat que vaig sentir va dir, que fins i tot fer una casa es un problema ecològic, segons el context dit això es fals, però hi han coses que s'han de fer, clar que fer una casa es un problema, però s'ha de fer, no podem viure als arbres.

4. Quins són els agents responsables d'aquesta problemàtica?

5. Quines solucions considera possibles i viables? De responsables es inútil parlar, la pròpia concentració humana provoca aquesta problemàtica. Millor es parlar de quins han de ser els responsables d'arreglar el problema, crec que es pot arreglar per 2 causes, o actuant amb dues causes que convergeixen en una de sola: primer una consciència social, que ha de provocar uns comportaments determinats; segon són uns marcs legals, que obligui, que direccioni un comportament correcte. Hi convergeixen en una de sola, que ha de ser que l'agent contaminant deixi de ser-ho.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? L'empresa industrial afecta d'una forma molt forta. Però no és la única. Si fiques les elèctriques amb la seva extracció de mineral. L'empresa és un de tants, un més. Si ens allunyem una mica hi han altres punts del medi ambient que també son afectats, un plàstic al mig d'un bosc, arbres cremats, temes més de fons com poden ser el CO₂, gasos de combustió.

Però es molt còmode acusar del problema a l'empresa, es veu més. Els polítics tenen un paper molt important. A la zona del Baix Llobregat que estem, la contaminació ambiental -encara que només es tractava de contaminació aèria de partícules- va ser definida per la Generalitat com una de les àrees d'actuació. Les partícules es veuen, son visibles, però la contaminació química, que es fa una mica més avall no va tenir cap pla específic d'actuació perquè no és veu.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Tenim informació sobre temes legals, en definitiva de les normatives, i també intercanvi amb d'altres empreses de ciment o subministradores de maquinaria pel ciment.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? Molt genèrica, molt variada: pot anar-hi sobre pols originada en una pedrera, que és un aspecte molt concret fins altres de soroll en el treball, de quins han de ser els màxims que ha de suportar els treballadors.

Es informació de la Generalitat, però el punt de referència ha de ser Europa, i després aquí s'han de marcar es marquen els mínims, en definitiva com ha de ser el desplegament aquí, però per l'administració d'aquí. Altres països d'Europa ens marquen el camí a seguir.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? L'efecte intern es positiu, ens fa preocupar de coses que abans no ho fèiem. Hi han unes pautes de comportament positives i noves que 20 anys enrera no es plantejaven, com per exemple els filtres, abans rebaixar els forns per qüestions de filtres era impensable, avui en dia si es fa.

Com a efecte negatiu està que potser no tots ens sentim igualment afectats, si només uns fem cas de la llei i la competència no ho fa, pot suposar uns costos i uns desavantatges, tot i que a llarg termini és millor per a qui fa cas de la normativa, perquè qui no ho faci s'acabarà trobant que ho ha de fer.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? Positives, bones. Però també soc indulgent amb algunes coses que passen, crec que els polítics haurien d'anar més enllà d'allò que es veu, i anar a allò que importa.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? L'administració ha de tenir un equilibri entre el bé social i

allò que és una exigència gratuïta i sense efectes significatius. Es pot caure en contradiccions. El procés de fabricació de ciments no té uns abocaments importants, es un procés en sec, només queden els abocaments de les cuines, humans, però aquesta és una empresa visible, gran, i ens han perseguit per això. Quan al llarg de tota la riera que passa pel costat les empreses que hi han abocant directament a la llera pública sense cap control i sense que els controlin. Entre d'altres coses perquè el col·lector que hauria d'haver estat construït fa 10 o 15 anys no està fet. Es persegueix de forma arbitrària, individualment. L'administració cau en incoherències d'aquest tipus amb facilitat.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? No és pot tallar pel mateix patró a totes les empreses, perquè les hi ha de poc, gens o molt preocupades pel medi ambient. Quan plou aprofiten i aboquen. Coexisteixen empreses amb diferent nivell d'interès pel medi ambient.

Motius?, si no ho arreglem entre els que estem no ho farà ningú. I altre motivació, de caire positiu, es que descobreixes que fer-ho bé, no necessàriament té per que ser car. Un dels elements importants son els subproductes i la seva valorització: com els palets, abans no es tornaven ara si, i a més si no han de portar plàstic perquè aquí no ens cal, doncs que no ho portin. Els filtres, ara es impensable que no portin, però abans no es col·locaven, i entre un 10 i un 12% del producte és perdia per emissió aèria, amb la instal·lació de filtres s'estalvia, encara que suposin una inversió important.

Es un tema de mentalització i valorització dels subproductes. A nivell industrial es com el tema de l'aspirina, quan vas a comprar-te una per abans de dormir et donen embolcalls, aspirines de més, quan tu només volies una per abans de dormir. Si és fa bé no té perquè suposar un major cost.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Per ser coherent amb allò que he dit, s'ha de tractar amb la contaminació més important encara que no sigui tan visible. Particularment el químic hem fa més respecte, perquè no és veu.

També hi uns factors de comportament disseminat molt importants: el mateix que deixa al bosc un plàstic, es el que aboca al clavegueram l'oli d'un taller.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? D'entrada respecte a la legislació que vagi sorgint. En alguns casos estan força lluny d'aquesta legislació.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? Afecten, però s'ha de seguir amb la línia establerta -acomplir amb la legislació estrictament-. Fins i tot fem coses que no ens toquen, com la pavimentació de camins. També afecta al treballador que està més content si treballa en un lloc net.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Filtres, pavimentació de camins. Curiosament, una vegada que ens van analitzar la contaminació aèria per partícules, la causa més important de contaminació no era la xemeneia, era la pols que es feia pel constant trànsit de camions per camins sense asfaltar. Per resoldre el problema vam pensar, sense que ningú no ens hi obligués, en asfaltar els camins. Aquesta és una anècdota dins d'un pla general, i on és molt important la mentalització de la gent, el que estigui en un lloc que pot ser contaminant es conscienciï que ho pot fer sense que es produeixi aquesta contaminació. També hi ha una inversió als darrers 4 anys molt important, vora d'uns 2.000 milions de pessetes, que no son altre cosa que despesa pel medi ambient, sense cap altre justificació. També hi ha un tema de confinament de granel. Fa 4 anys que vam fer auditories ambientals, les fem cada 2 anys, és un ritme autoimposat sense que ningú no ens ho digués, així quan siguin obligatòries ja tindrem cert rodament.

17. La seva empresa té una política formalitzada (Plans, objectius, etc.) En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques...,) No, però esta assumida a nivell gerencial dintre de Qualitat i Seguretat. El responsable de medi ambient es el director de fàbrica. Un altre persona té els coneixements tècnics necessaris. Està inclòs dintre de tota la fàbrica.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Continuar amb el programa. També la culminació d'una nau de 300 metre, que permetrà el tancament del procés d'alimentació dels materials als diferents molins de ciments.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? És important la reglamentació de les administracions sense contradiccions. També el tema dels subproductes, la seva valorització, perquè els forns d'aquí es poden fer servir per subproductes que s'han de cremar, no hi ha cap problema en això, amb aquests forns.

Transcripció de l'entrevista 19 al Gerent de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta gran amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digues amb una frase:

1. Què entén vostè per medi ambient? L'entorn exterior que tots compartim.

2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat? Existeix, és evident. Em puc guiar pel que diuen els mitjans de comunicació, la premsa. És un problema en zones concretes que estan força degradades, on sí es més greu.

3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen? El problema fonamental és que es fan unes normes i després no es contempla l'estricta compliment d'aquestes. Enganxen a una empresa i es perseguida molt, en canvi la resta no sofreix aquest control tan exhaustiu. Si entra el departament de medi ambient o bé la junta de sanejament, ja es pot dir que tindràs problemes més greus. Per exemple nosaltres ara hem de fer un separador d'hidrocarburs perquè ens legalitzin l'aparcament, vull dir que només es centren en un punt molt concret, quan per altra banda hi ha qui fa coses més greus i no es perseguit d'igual forma. En general podríem dir que el problema és que ningú fa tot el que hauria de fer, perquè la normativa és massa estricta i quan una empresa es inspeccionada, la fan complir estrictament i la resta continua contaminant igual que abans. S'hauria de donar un termini de temps per saber on estem i on hem d'anar, i com s'ha de fer aquest camí. És un tema de diners, si un aconsegueix la normativa i l'altra no, l'any següent intentarà no complir per no trobar-te amb desavantatge amb els altres.

4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica? Les administracions públiques estan més sensibilitzades pel problema. Nosaltres tenim com únic client a una multinacional que està molt sensibilitzada pel tema ambiental i és la que ens empeny a nosaltres. Estem molt conscienciats des de dalt fins a baix, però hi ha vegades que falten mitjans. Per exemple hi ha benzineres que estan molt sensibilitzades, però després els operaris o les persones que s'encarreguen de portar-les no actuen seguint les normes de protecció mediambiental o fan conductes no gaire adequades. Podríem dir que la responsabilitat prové de l'administració i de les empreses, però finalment també dels usuaris finals.

5. Quines solucions considera possibles i viables? El consumidor final s'ha d'acostumar a pagar més pels mateixos productes, no sé com s'ha

d'instrumentalitzar, però ens hem d'acostumar a pagar pel medi ambient. El producte final és més car i s'ha de pagar més.

6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa? S'han de satisfer les necessitats del consumidor però també s'han de satisfer les condicions de l'entorn, sense malmetre'l. Amb una bona reglamentació i no demanar d'avui per a demà. Si el procés és diferent del que s'estava fent i a més és més car, el consumidor ha d'acostumar-se a pagar per això.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) Els mitjans de comunicació, la població en general rebem informació de forma general i constant. En la nostra empresa només podem malmetre el medi en cas d'incidents o accidents, però en condicions normals no contaminem. El que hem de fer ens ve molt explicat pel nostre client, de com hem d'actuar. En aquest cas és el nostre principal client, una multinacional, el qui ens dona molta informació sobre l'actuació.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? No ens arriba directament, la informació que rebem és de forma personal, ja he dit que la informació ens ve remesa pel nostre client.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? Ens afecta en casos molt concrets, per exemple com ja he dit el cas del separador d'hidrocarburs. L'ajuntament ens obliga a fer una instal·lació sense cap benefici per a l'empresa, a fons perdut, en una actuació molt concreta i que ningú més fa. Però de l'ajuntament et diuen que encara seria pitjor si arribés a les mans de la junta de sanejament. És com la policia de trànsit, que sembla que van més a sancionar o enganxar a la gent, que no pas a fer un control genèric. Per altra banda, a nosaltres ens ha afectat una inspecció injusta perquè ens ha suposat un cost important i un retard en el nostre procés i en la llicència d'obertura.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? (Concretar) No puc opinar massa. Si t'enganxen et demanen que aconsegueixis la normativa estrictament, però hi ha la cultura d'intentar evitar aquest control. Hi ha grans empreses que contaminen el que volen i ningú els hi diu res, degut als llocs de treball o altres aspectes que juguen a favor d'un tracte diferent. Es van a tapar forats petits, però en canvi els grans forats no es contemplen. Les tasques d'inspecció no es fan bé, com ja he dit, es veuen barbaritats en els grans infractors i no els hi fan res.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? En general s'hauria d'establir una normativa i una infraestructura adequades. La inspecció i el control haurien de ser més humans, o de tocar peus a terra, encara que s'està avançant. El tema de la infraestructura es perquè ha d'acompanyar a l'esforç individual, si no tenim la infraestructura adequada no s'ens pot demanar que fem segons quines coses. S'hauria de mirar quin és el ritme més lent, perquè tothom s'adeqüi a partir d'aquest, i accelerar-se una mica més.

- 12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? (Concretar)** Crec que sí. Per a nosaltres és com el tema seguretat, tenim una persona específica dedicada a seguretat i que porta els aspectes de medi ambient. Però la gent s'ha d'acostumar a pagar per això. Per altra banda, ens estem jugant el futur de tots. Els operaris han de conèixer també l'impacte ambiental de les seves activitats, per això tenim un tècnic que els ajuda en tot el tema de formació. S'ha de conscienciar tothom, anar a passos i que s'acompleixin per part de tots.
- 13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què?** Els de major risc, com per exemple les químiques i les papereres.
- 14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis?** Fonamentalment en formació i conèixer el potencial risc de la teva activitat, contaminem tots però s'ha d'incentivar a tothom per aconseguir la normativa. No ha de ser un esforç heroic, ha de ser un esforç de tota la societat en conjunt.
- 15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què?** No afecten gaire perquè ja hem fet l'estructura necessària per fer-ho, imposada pel nostre client. Tot l'aspecte mediambiental el tenim lligat amb el tema de seguretat. Hem de saber com actuar en cas d'accident i quin són els riscos de contaminació.
- 16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan?** Tenim una persona formada específicament sobre el tema, estem auditats pel nostre client i també internament. També hi ha una cultura, més de ciutadà, que es fer servir toners reciclats, paper reciclat sempre que podem. Per altra banda portem a terme un pla de formació per als conductors tant els de l'empresa com els autònoms, per tenir cura de no fer abocaments del producte en el procés de transport. No sé si ho fan convençuts o per obligació, però ja es nota un cert canvi a l'empresa. Tot això ens suposa un augment del cost del producte.
- 17. La seva empresa té una política ambiental formalitzada (Plans, objectius, etc)? En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques..., si no s'ha explicitat durant l'entrevista)** No específicament però està lligat amb l'àrea de seguretat, contemplem la seguretat a primeres persones i a tercers i per suposat al medi ambient.
- 18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu, quines propostes portaria a terme en la seva empresa?** El separador d'hidrocarburs, com ja he apuntat abans. També aconseguir la ISO 9000.
- 19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Volem que el nostre client ens percebi**

com molt sensibilitzats per la seguretat i el medi ambient. Per a la imatge de l'empresa és molt convenient, donat que transportar petroli ho sap fer tothom, i hem de tenir alguna avantatge sobre la resta.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes? Només reforçar la idea que nosaltres som poc contaminants, però tenim uns riscos que s'han de contemplar per això tenim un sistema operatiu que pretén un vessament zero del producte. La nostra és més una política de prevenció.

Transcripció de l'entrevista 20 realitzada al Gerent de l'empresa

El tema del medi ambient és actualment un dels temes que més sovint es sent a parlar. Podríem dir que la menció d'aquest implica diferents significats, i cada un de nosaltres entenem diferents coses per referir-nos al medi ambient..., ja sigui la natura, la contaminació, la relació de les persones amb l'entorn... i moltes coses més. A continuació li demanem que ens contesti de forma breu a 20 preguntes relacionades amb el medi ambient. Donada aquesta gran amplitud del significat de medi ambient voldríem, en primer lloc, que ens digues amb una frase:

- 1. Què entén vostè per medi ambient? L'entorn que ens envolta i on ens movem.**
- 2. Per altra banda és habitual sentir parlar de la problemàtica ambiental. Creu que existeix aquesta problemàtica? I si és així, com valora la seva gravetat?** Existeix, és evident, però crec que es fa un gra massa. Sempre ha estat, però ara que hi ha més indústria sembla que ha d'haver més problema ambiental. Hi ha mesures per corregir el problema, però el seu cost es troba sobredimensionat.
- 3. Segons vostè, en que consisteix aquest problema? Quins factors creu que el provoquen?** La quantitat de residus abocats a l'atmosfera, als rius i per tot arreu. No hi ha massa ajudes de l'administració per resoldre el problema. Les opcions per corregir el problema ja hi són al mercat, però són molt cares. Per exemple, per a segons quins processos de producció on s'emet sofre a l'atmosfera, instal·lar filtres surt molt car per a les empreses petites, i així passa amb tot.
- 4. Quin són els agents responsables d'aquesta problemàtica?** Els mitjans per a la solució del problema han de posar-se més a l'abast econòmicament. La solució depèn del tema econòmic, perquè tot això és molt car. Per això quan no pots instal·lar aquesta tecnologia, fas el que pots i si no pots, aboques perquè no et queda més remei.
L'administració hauria d'adequar-se més a les circumstàncies ja que això no pot fer-ho tothom.
L'administració hauria de facilitar la tecnologia i posar-la a l'abast de tots. Per exemple, instal·lar una depuradora a Catalunya és molt més car que a la resta de l'Estat, però a més, les sancions, si no ho fas correctament, són més importants.
Crec que aquí anem massa avançats, respecte a la resta de l'estat.
- 5. Quines solucions considera possibles i viables?** Els que fan residus haurien d'estar més conscienciats. Ara hi ha més consciència però crec que es deu a la por a les sancions. Les solucions no les sé, no crec que n'hi hagi una sola, sinó moltes. Tota la indústria petita i mitjana fa residus, i cadascú hauria de disminuir els que fa.
- 6. Quines relacions hi veu entre la problemàtica ambiental i el món de l'empresa?** L'empresa va prenent consciència, tothom és conscient que ha contaminat i que moltes vegades encara ho fa, ja sigui per la xemeneia o pels abocaments, però cada cop es consciència més per no fer-ho. Per exemple, abans

els tallers feien servir l'oli usat com combustible, però ara que estar sancionat ja ens venen a demanar fuel-oil per usar-lo de combustible.

7. A partir de quines fonts obté aquesta informació? (sobre la qüestió ambiental) A nivell personal estic en contacte amb moltes empreses, i per interès propi m'arriba molta informació.

8. Quin tipus d'informació arriba a la seva empresa sobre polítiques desenvolupades per l'Administració? De quines Administracions? A la meua empresa i al nostre sector ens arriba molt poca. Nosaltres no tractem el producte només el distribuïm, el nostre proveïdor sí que ha d'acomplir uns requisits, igual que el nostre consumidor, però nosaltres no. D'arribar alguna informació, ens arriba de la Generalitat.

9. Fonamentalment en que consisteixen aquestes polítiques i com afecten a la seva empresa? El fet de només distribuir el producte i no elaborar-lo, fa que no ens afectin massa aquestes polítiques.

10. Quina valoració fa d'aquestes polítiques? (Concretar) En general són bones, sanejar el medi ambient és bo, perquè això és bo per a tots. Però poder aquí anem massa avançats respecte a la resta de l'estat, però el nivell d'ajudes no és el mateix que el nivell d'exigències.

11. Segons vostè, quina mena d'accions hauria de portar a terme l'administració? Tot això està molt bé, però haurien d'haver més ajudes. No vull dir que hagin de ser més flexibles, però sí que permetessin un termini de temps per adequar-se a les normatives i donessin majors facilitats.

12. Creu necessari un canvi, més favorable al medi ambient, en la gestió de les empreses? Per quins motius? (Concretar) Hem d'anar en la direcció de protegir el medi ambient. Per exemple nosaltres hem hagut d'instal·lar un separador d'hidrocarburs, això és correcte en una instal·lació nova i en totes les empreses. El motiu fonamental d'aquests canvis és que és un bé per a tots.

13. En quins tipus o sectors d'empreses és més urgent aquest canvi en la gestió? Per què? Per exemple el de pell, que són molt contaminants i que estan al costat del riu i aboquen en aquest. L'administració ja s'hi ha posat, però encara podria fer més. Els càrnics també, això pel que conec del nostre entorn.

14. Segons vostè, en que han de consistir aquests canvis? Les empreses han d'estar més conscienciades sobre el perjudici al medi, han d'espavilar-se per a no malmetre més. Moltes vegades ja ho saben, han de conèixer com contaminen i deixar de fer-ho. Però un canvi en el sistema de producció no sempre es pot fer, perquè pot implicar un canvi radical en tota l'empresa. En el nostre cas, els canvis a fer van molt lligats amb el tema de la seguretat.

15. Com afecten aquests canvis a la seva empresa? Per què? No crec que ens afectin perquè no som productors, només transportistes. Si afectes al producte, seria una qüestió del nostre subministrador i indirectament a nosaltres.

16. Quines accions favorables al medi ambient es realitzen en la seva empresa? Per quins motius? Des de quan? Ja he comentat el cas del separador d'hidrocarburs.

17. La seva empresa té una política ambiental formalitzada (Plans, objectius, etc)? En que consisteix? (Concretar responsable, càrrec, tasques..., si no s'ha explicitat durant l'entrevista) En aquest sentit no. Però en la nova instal·lació contemplem el tema verd.

18. Quin tipus d'accions favorables al medi ambient tenen previst dur a terme en la seva empresa? En cas negatiu, quines propostes portaria a terme en la seva empresa? Crec que amb la nova instal·lació que inaugurarem aviat, ja es contempla. En el tema d'hidrocarburs no tot són tubs i formigó. Per això contemplem la qüestió ambiental.

19. Finalment, en la relació medi ambient i empresa, quines propostes considera més necessàries, en general? Crec que s'haurien de contemplar, en cada sector o gremis, els aspectes més contaminants i intentar arreglar-ho adequadament a cada realitat.

20. Per acabar, voldria ampliar algun aspecte sorgit durant aquesta entrevista o que consideri important i no s'hagi comentat? En cas afirmatiu ens pot especificar quin o quins aspectes?